

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Programı

HAYAT BOYU ÖĞRENME BECERİLERİNİN İNGİLİZCE DİL ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE
YANSITILMASI: İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Candan BAYAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye... En iyiye...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Programı

HAYAT BOYU ÖĞRENME BECERİLERİNİN İNGİLİZCE DİL ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE
YANSITILMASI: İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

REFLECTION OF LIFELONG LEARNING SKILLS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING
PROCESS: ENGLISH TEACHERS' OPINIONS

Candan BAYAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Candan BAYAR'ın hazırladığı “Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılması: İngilizce Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından **Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı

Doç. Dr. Esed YAĞCI

İmza

J¼ri Üyesi (Danışman)

Doç. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN

İmza

J¼ri Üyesi

Doç. Dr. İlkay AŞKIN TEKKOL

İmza

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından 04 / 07/ 2023 tarihinde uygun gör¼lm¼ş ve Enstitü Yönetim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Bu çalışmanın amacı, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseninde yürütülen bu çalışma, ölçüt ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemleri ile gönüllülük esasına göre belirlenen Çorum ilinde devlete bağlı okullarda görev yapan 15 İngilizce öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formu aracılığıyla elde edilen nitel veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İngilizce öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde elde edilen bulgulara göre, İngilizce öğretmenlerinin tamamının hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını öğretmenin mesleki gelişimini sürdürme ve dil öğretimi gibi açılardan gerekli gördükleri, ancak İngilizce dil öğretim süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerini yeterince yansıtamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla beraber, hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasını etkileyen unsurlar arasında öğrenci, öğretmen, öğretim programı ve okul/üst yönetim/paydaşlardan kaynaklı unsurlar ön plana çıkmıştır. İngilizce öğretmenleri ile yürütülen bu çalışmanın sonuçlarının hayat boyu öğrenme kapsamında farkındalığın artırılması ve bu alanda gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı paydaşlara yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: hayat boyu öğrenme, İngilizce öğretmenleri, öğrenme-öğretme süreci, ortaokul, İngilizce dil öğretimi

Abstract

The purpose of this study was to investigate English teachers' opinions about the reflection of lifelong learning skills in English language teaching process. Employing the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs, the study conducted with 15 English teachers working in public middle schools in Çorum. The participants of the study, 15 English teachers, were selected through criterion sampling and maximum variation sampling method on voluntary basis. The qualitative data collected through semi-structured interview form, developed by the researchers, was analyzed by making use of content analysis. The findings indicated that reflection of lifelong learning skills in English language teaching process is necessary in terms of teachers' professional development and language teaching. However, it was concluded that English teachers did not adequately reflect those skills in English language teaching process. Moreover, the factors affecting reflection of lifelong learning skills in teaching-learning process were student-related, teacher-related, curriculum-related, and school/administration/stakeholders-related factors. The result of this study is expected to raise awareness about lifelong learning and guide stakeholders for their studies in the future.

Keywords: lifelong learning, English teachers, teaching-learning process, middle school, English language teaching

Teşekkür

Araştırmanın her aşamasında sabrını, ilgisini, desteğini hiç esirgemeyen, hayat boyu öğrenen olma yolunda duruşu, çalışma azmi ve disiplini ile bana ilham olan sevgili tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN'a en içten duygularıyla teşekkür ederim. Desteği ve emekleri için minnettarım.

Akademik yolculuğumda kendisinden ders aldığım, görüşleriyle hayatımda farklı pencereler açan, akademik gelişimime katkı sağlayan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Hünkar KORKMAZ, Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU ve Doç. Dr. Sevinç GELMEZ BURAKGAZİ'ye teşekkürü borç bilirim.

Araştırmama değerli görüş ve yorumlarını sunarak katkı sağlayan ve jüri üyesi olarak beni onurlandıran değerli hocalarım Doç. Dr. Esed YAĞCI ve Doç. Dr. İlkyay AŞKIN TEKKOL'a teşekkürlerimi sunarım.

Her koşulda beni destekleyen, bana inanan, sevgilerini her daim hissettiğim, haklarını asla ödeyemeyeceğim sevgili ailem; babam Yüksel BAYAR, annem Hacer BAYAR ve kardeşim İsmet BAYAR'a teşekkür ederim.

Mesafelere rağmen desteğini hiç eksik etmeyen, bu süreçte gerek heyecanımı gerekse yorgunluğumu paylaştığım, varlığıyla beni hep şanslı hissettiren, güçlü duruşu ve azmiyle örnek aldığım, çocukluğum, gençliğim, canım dostum hatta kız kardeşim Seda DEMİREL'e teşekkür ederim.

Çalışmamın her aşamasında bana destek olan, her konuda yardımlarını esirgemeyen, bana ve tezime olan inançlarını hiç kaybetmeyen, Çorum'un bana kazandırdığı en değerli dostluk olan canım arkadaşlarım Kübra Müge ÖZTÜRK ve İzan ÜMİT DİNÇ' e teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmama gönüllü olarak katılım sağlayan ve zamanlarını ayırıp görüşlerini paylaşan değerli meslektaşlarıma katkıları için ayrı ayrı teşekkür ederim.

İçindekiler

Kabul ve Onay	ii
Öz.....	iii
Abstract	iv
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	viii
Şekiller Dizini	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini	x
Bölüm 1 Giriş	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi	10
Araştırma Problemi.....	12
Sayıtlılar	13
Sınırlılıklar	13
Tanımlar	13
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar	14
Hayat Boyu Öğrenme Kavramı.....	14
Hayat Boyu Öğrenme Kavramının Gelişimi	15
Hayat Boyu Öğrenme Becerileri	24
Türkiye’de Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi.....	28
İlgili Araştırmalar.....	30
Bölüm 3 Yöntem	39
Araştırma Deseni.....	39
Çalışma Grubu	40
Veri Toplama Süreci.....	43
Veri Toplama Aracı.....	44
Verilerin Analizi.....	46

Güvenduyulabilirlik	48
Araştırmacının Rolü.....	50
Bölüm 4 Bulgular	52
Hayat Boyu Öğrenmeye Yüklenen Anlama İlişkin Bulgular	52
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasının Gerekliliğine İlişkin Bulgular.....	67
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına İlişkin Bulgular	71
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasını Etkileyen Unsurlara Yönelik Bulgular.....	76
İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular	83
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	90
Hayat Boyu Öğrenmeye Yüklenen Anlama İlişkin Sonuç ve Tartışma	90
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasının Gerekliliğine İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	96
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	97
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasını Etkileyen Unsurlara İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	100
İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına Yönelik Önerilere İlişkin Sonuç ve Tartışma	104
Uygulamaya ve İleride Yürütülecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	107
Kaynaklar.....	110
EK-A: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	131
EK-B: Araştırma Etik Komisyonu Onay Bildirimi.....	132
EK-C: Etik Beyanı.....	133
EK-Ç: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu	134
EK-D: Thesis Originality Report.....	135
EK-E: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı	136

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>Hayat Boyu Öğrenme için Anahtar Yetkinlikler Tavsiye Kararı'ndaki 8 Anahtar Yetkinlik</i>	23
Tablo 2 <i>Hayat Boyu Öğrenen Bireylerin Özellikleri ve İlgili Çalışmalar</i>	27
Tablo 3 <i>Çorum İline Bağlı İlçeler ile Ortaokul ve İngilizce Öğretmeni Sayıları</i>	40
Tablo 4 <i>Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan İngilizce Öğretmenlerine İlişkin Özellikler</i>	42
Tablo 5 <i>Uzman Görüşleri Doğrultusunda İngilizce Öğretmenlerine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Bireysel Görüşme Formunda Yapılan Değişikliklere Örnekler</i>	45
Tablo 6 <i>Pilot Çalışmaya Ait Bilgiler</i>	45
Tablo 7 <i>Örnek Veri Analizi</i>	47

Şekiller Dizini

Şekil 1 2018 Yılında Güncellenen 8 Anahtar Yetkinlik	24
Şekil 2 Hayat Boyu Öğrenmenin Tanımına Yönelik Bulgular	53
Şekil 3 Hayat Boyu Öğrenmenin İşlevlerine Yönelik Bulgular	56
Şekil 4 Hayat Boyu Öğrenen Birey Özelliklerine İlişkin Bulgular	59
Şekil 5 Hayat Boyu Öğrenen Öğretmen Özellikleri	62
Şekil 6 Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Sürecindeki Gerekliliği .	67
Şekil 7 İngilizce Dil Öğretim Süreçlerinde Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına İlişkin Bulgular	72
Şekil 8 İngilizce Dil Öğretim Süreçlerinde Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına İlişkin Bulgular	78
Şekil 9 Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına Yönelik Öneriler	83

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

CEFR: Avrupa Dilleri Ortak Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages)

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EARGED: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi

EP: Önce Eğitim (Education First)

EPI: İngilizce Yeterlilik Endeksi (English Proficiency Index)

HBÖGM: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

MEGEP: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)

P21: 21.Yüzyıl Beceri Ortaklığı (Partnership for 21st Century Learning)

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TEPAV: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations of Educational, Scientific and Cultural Organization)

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumuna, araştırmacının amacı ve önemine, araştırmaya ait problem cümlesi ve alt problemlerine, sayılılar, tanımlar ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Problem Durumu

21. yüzyılda bilimsel, ekonomik, kültürel, politik ve sosyal alanlarda yaşanan baş döndürücü değişimler, eğitimde de yadsınamaz bir değişimi zorunlu kılmaktadır. Bu değişimin süreklilik arz etmesi ve her alanda yaşanmasıyla ortaya çıkan bireylerin ve toplumların öğrenmeye olan ihtiyaçları, hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır (Ereş, 2021). Küreselleşme, iş dünyasındaki değişimler, dijitalleşme ve yeni teknolojilerdeki hızlı gelişim, bireylerin var olan bilgi ve becerilerini yenileme ihtiyacını beraberinde getirmektedir (Avrupa Komisyonu, 2019). Nitelikli iş gücünün karşılanması, rekabet ve hizmet kalitesinin artırılması, dijital yetkinliğe sahip bireylerin yetiştirilmesi gelişen ülkelerin hedefleri arasındadır (Kalkınma Bakanlığı, 2018). Hayat boyu öğrenme, bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için formal, informal ve formal olmayan (non-formal) eğitim süreçleri kapsamında tüm öğrenme faaliyetlerinde gün geçtikçe önem kazanmaktadır (Owusu Agyeman, 2017; Urhan, 2020). Bunun yanı sıra, günümüz bilgi toplumu için özellikle dijitalleşmenin getirdiği yenilikler sayesinde sınırların ortadan kalktığı, öğrenmenin zaman, mekân, yaş ve statü gibi durumlardan bağımsız gerçekleştiği hayat boyu öğrenmede, kişisel gelişimini destekleyen, değişim ve gelişime açık ve istekli, mesleki bilgi ve becerilerini iş piyasasına göre geliştiren bireylerin yetiştirilmesi eğitim süreçlerinin temel amaçlarından biri olarak kabul görmektedir (Field ve Leicester, 2003; Güleç ve diğerleri, 2012; Jurgelane ve diğerleri, 2016).

Öğrenen toplumlar ve öğrenen dünya oluşturmada hayat boyu öğrenme anahtar role sahiptir (Avrupa Birliği Komisyonu, 1995; Balcı ve Yıldız, 2022; Gedik ve Aktaş, 2016;

Gorard ve Sees, 2002; Güneş, 2020; Longworth, 2001; Urhan, 2020). Hayat boyu öğrenme, 1990'lardan günümüze değin eğitim alanında gündemde olan en önemli konulardan biri olmuştur (Okumoto, 2008). Tüm dünyada kabul gören ve birçok ülkenin eğitim programları, öğrenme-öğretme süreçleri gibi eğitim bileşenlerine yön veren 21. Yüzyıl Becerileri Çerçevesi'nde de (The Partnership for 21st Century Skills [P21]) 21. yüzyıl insanının her açıdan hayat boyu öğrenen olması gerektiğinin altı çizilmiştir (P21, 2019). Coşkun (2022) 21. yüzyıl becerilerine yönelik yürüttüğü çalışmasında, 21. yüzyıl becerilerinin giderek çeşitlenip geliştiğini, çağın değişen özelliklerine uyum sağlama becerisi gibi unsurlar göz önüne alındığında 21. yüzyıl bireyleri için öğrenmeyi öğrenme becerisinin en önemli becerilerden biri olduğunu vurgulayarak hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini ortaya koymuştur. İşletmelerin ve iş piyasasındaki endüstrilerin de gelişim ve değişim odaklı bir ilerleme açısından ihtiyaç duyduğu önemli bir gereklilik olan hayat boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesi önceliği, örgün eğitim süreçlerinin hedeflerinden biridir (Konokman ve Yelken, 2014; Reinsch, 2007). Dünya Ekonomi Forumu'nda, küresel piyasalarda ve istihdam ortamında yaşanacak olası değişikliklere vurgu yapılarak, eğitim kurumlarının ve işletmelerin bireylerin hayat boyu öğrenenler olma yolunda aktif bir yaklaşım benimsemesi gerektiğinin altı çizilmiştir (Dünya Ekonomi Forumu, 2020). Öte yandan 2020 yılında Covid-19 pandemisi ve ardından yaşanan ekonomik sorunların etkisiyle uyarlanabilirlik, esneklik, dijital okuryazarlık, yaratıcı düşünme becerisi ve yeni çevrim içi iş becerilerini öğrenme ön plana çıkararak hayat boyu öğrenmeye olan ihtiyacın gerekliliği bir kez daha vurgulanmıştır (Dünya Ekonomi Forumu, 2020). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO]) 2030 Eğitim Raporu'nda herkes için hayat boyu öğrenme fırsatlarının artırılarak bireylerinin kendini gerçekleştirme ve toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için hayat boyu öğrenmenin gerekliliği ortaya konulmuştur (UNESCO, 2017). Urhan'a (2020) göre çağın getirdiği değişim ve krizlere cevap veren, bireylerin ve toplumların ihtiyaçları ve tercihlerine göre şekillenen hayat boyu öğrenme, giderek artan önemiyle rolünü sürdürmektedir.

Hayat boyu öğrenme kavramı; felsefi, kişisel, mesleki ve sosyal açılardan farklı amaçlara hitap etmesi, yaşanan krizlerde ortaya çıkan sorunların çözümünde anahtar nitelikleri kapsamı gibi nedenlerden dolayı OECD, Avrupa Birliği, UNESCO gibi önemli kurum, kuruluş ve kişiler tarafından farklı bileşenler çerçevesinde tanımlanmıştır (Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 1996; Regmi, 2015). Aspin ve Chapman'a göre (2000) hayat boyu öğrenme; birey, ekonomi, siyaset gibi dinamiklerin birbiriyle bağlantılı olduğu, bireylerin farklı durumlar ve etki alanlarıyla karşılaştığı durumlar göz önüne alınarak oluşturulmuş bir kavramdır. Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) tarafından yayımlanan 2009-2013 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi'nde hayat boyu öğrenme "kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinliği" olarak tanımlanmıştır (MEB, 2014, s.9). UNESCO tarafından Dünya Eğitim Forumu'nda hayat boyu öğrenme; bireylerin yaşamları boyunca topluma ayak uydurabilmek ve toplumun kalkınmasını sağlamanın yanı sıra bireysel hedeflerini gerçekleştirmeleri amacıyla ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerilerini geliştirme olarak tanımlanmıştır (UNESCO, 2015).

Hayat boyu öğrenme becerileri, değişen ekonomik ve politik dengelere, sosyal ve dijital çevreye uyumu kolaylaştırmak için gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışları edinme sürecinde ihtiyaç duyulan kaynaklara erişme, bu kaynakları nerede ve nasıl kullanacağını bilme ve değerlendirme becerilerini kapsar (Polat ve Odabaş, 2008; Şahin ve Arcagök, 2014). Alanyazında hayat boyu öğrenme becerileri, çeşitli bileşenler çerçevesinde ve bulunulan dönemin ihtiyaçlarına yönelik olarak araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Akkuş (2008) hayat boyu öğrenmenin istihdam ve kalkınmışlıkla yakından ilişkili olması nedeniyle tanımların çoğunun ekonomi üzerine yoğunlaştığını belirtirken, Akkuş (2008) ve Demirel (2009) hayat boyu öğrenme becerilerinin tanımlarında üst düzey düşünme becerilerinin ön plana çıktığını

vurgulamışlardır. Buna ek olarak, Akkuş (2008) ve Demirel (2009) politik, felsefi ve toplumsal dinamiklerden de etkilenildiğinin altını çizmişlerdir. OECD tarafından 1996 yılında yayımlanan Herkes İçin Hayat Boyu Öğrenme Raporu'nda hayat boyu öğrenme becerileri; etik düşünme ve uygulama, matematiksel-analitik düşünme becerileri ve uygulamaları, teknolojik bilginin uygulanması ve geliştirilmesinin bilimsel yolları, bilgi ve iletişim becerisi, kültürel, vatandaşlık ve ekonomik çalışmalar, sanat, sağlık ve çevre alanlarını kapsayan beceriler olarak ele alınmıştır (OECD, 1996). Evers vd. (1998), birey ve gruplarla etkili iletişim (sözlü, yazılı vb.) kurabilme; bilgi kaynaklarını düzenleme, sınıflandırma ve yönlendirme aracılığıyla görevleri yerine getirebilme; değişim ve inovasyonu benimseme ile çevreye ve değişen koşullara uyum sağlayabilmeyi hayat boyu öğrenme kapsamında temel beceriler olarak tanımlamışlardır. Dohmen (1997) ise hayat boyu öğrenme becerilerini analitik düşünme, karar verme, kriz yönetimi ve problem çözme ve yaratıcılık ile ilişkilendirmiştir. Driscoll (2000) bilgiyi öğrenmede istekli olma, öğrendiklerini kendi felsefesi ile bütünleştirme, öğrenmesini düzenleme ve önceliklerine göre sıralama olarak ele almıştır.

Candy ve Crebert (1994) hayat boyu öğrenen bireyleri; öğrenme isteği ve merak duygusuna, özdenetim becerilerine, geniş öğrenme açılarına, eleştirel ve analitik düşünme becerilerine sahip; farklı disiplinler arasında ilişki kurabilen, bilgi okuryazarı bireyler olarak tanımlamışlardır. Konokman ve Yelken (2014) ise hayat boyu öğrenen bireylerin özelliklerini öğrenme isteği, öz denetimli öğrenme becerileri, iletişim becerisi, üst düzey düşünme becerileri ve araştırma becerileri ile ilişkilendirmiştir. Knapper ve Cropley (2000) yaşam boyu öğrenenleri; öğrenmelerini planlayabilen ve değerlendirebilen, öğrenmede aktif olabilen, akademik ve diğer ortamlarda öğrenebilen, çevresindeki insanlardan farklı ders ve disiplinlerden her türlü bilgiyi öğrenebilen ve öğrenme stratejilerini farklı ortamlarda uygulayabilen bireyler olarak tanımlamışlardır.

Bireyler, okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar olan süreci formal eğitim kapsamında örgün eğitim kurumları olan okullarda geçirirler. Bu bağlamda, anne karnında

başlayan öğrenme serüveni, hayatlarının önemli bir bölümünü kapsayan okullarda devam eder. Avrupa Komisyonu (2010) tarafından okullar, bireylerin bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazandıkları ve hayatları boyunca ihtiyaç duydukları birçok temel tutum ve değer geliştirdiği yer olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, bilgiye erişebilen ve elde ettiği bilgiyi günlük hayatına ve topluma yansıtabilen bireylerin yetiştirilmesinde, okullar ve öğretmenler önemli rol oynamaktadır (Garda ve Temizel, 2016; Klug ve diğerleri, 2014; Knapper ve Cropley, 2000). Ayçiçek ve Yanpar Yelken'e (2016) göre eğitim kurumlarının, bireylerin yaşamları boyunca ihtiyaç duyacakları becerileri kazandırma sorumlulukları vardır. Demirel (2010) hayat boyu öğrenenler yetiştirme açısından okulların, formal eğitim sürecinde alınan eğitimin verimliliğinin ilerleyen dönemlerde öğrenenlerin yetenekleri ve öğrenme motivasyonları açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Ek olarak, okulların rolünü bireylere öğrenmeyi öğretme becerisini kazandırma ve hayat boyu öğrenmeye hazırlama olarak ele almıştır (Demirel, 2010). Helterbran (2005) ise okulların hayat boyu öğrenme sürecinde önemli görev ve sorumlulukları olduğunu altını çizerek; Selvi (2011), hayat boyu öğrenme becerilerinin kazandırılmasında okulun en uygun ortamlardan biri olduğunu vurgulamakla birlikte okulların hayat boyu öğrenme merkezi olma işlevini yeterli şekilde gerçekleştiremediğini de ifade etmektedir. Okullarda verimli bir öğrenme-öğretme sürecinin gerçekleştirilebilmesi ile öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip olması arasında yakın bir ilişki vardır (Selvi, 2011; Şentürk ve Baş, 2021; Weidinger, 2014). Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerileri ile donatılmış olması, öğrenmeyi öğrenen bireylerin ve toplumların yetiştirilmesinde önem arz etmektedir (Çiftçi ve diğerleri, 2021; Demiralay ve Karadeniz, 2008; Gencel, 2013; Kozikoğlu ve Altunova, 2018).

Syslo (2004), hayat boyu öğrenme kapsamında öğretmenlerin rolünü; kendi mesleki bilgilerini geliştirmek için hayat boyu öğrenenler olmak ve öğrencilerini hayat boyu öğrenen bireyler olarak yetiştirmek şeklinde ikiye ayırmıştır. Selvi (2011) tarafından yürütülen çalışmada da öğretmenlerin, öğrencilerinin hayat boyu öğrenme becerileri ile

donatılmış bireyler olarak yetiştirebilmeleri için öncelikli olarak hayat boyu öğrenen öğretmenler olmaları gerektiği ortaya konulmuştur. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenen bireyler yetiştirmesinde, Fındıkçı (2004), Cotton (1998) ve Ringsted (1998) de öğretmenlerin eğitim hayatları ve mesleki yaşamlarında öğrenmeyi öğrenen bireyler olmaları ve öğrencilerini hayat boyu öğrenen olma yolunda bilgiye nasıl ulaşacaklarını ve nasıl kullanacakları konusunda rehberlik etmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Teke'ye (2020) göre bilgi çağında, teknolojik gelişmelerin eğitim ortamlarına yansımalarının bir sonucu olarak öğretmenlerden bu sürece uyum sağlamaları, kendilerini yaşam boyu öğrenme anlayışıyla geliştirmeleri ve dinamik olmaları beklenmektedir. Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin yanı sıra, öğrenme-öğretme sürecinde değişen ve çeşitlenen öğretim yöntemleri de hayat boyu öğrenme becerilerinin kazanılmasını öğretmenler için gerekli ve önemli kılmıştır (Oral ve Yazar, 2015). Eğitim alanında gerçekleşen her değişim, öğretmenlerin elinde hayat bulmaktadır. Bu nedenle değişime açık, değişimi takip eden ve sürekli öğrenen öğretmenlerin yetişmesi oldukça önemlidir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017). Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerinin öğrenme hedeflerini oluşturabilme ve öz-denetimlerini gerçekleştirebilmelerine rehberlik etme, öğrencilerini yaşam boyu öğrenmeye motive edebilme, öğrencilerine sürekli öğrenmeye ihtiyaç duyulduğunu yansıtabilecek hal ve davranışlarda bulunarak rol model olma gibi sorumluluklara sahiptir (Tunca ve diğerleri, 2015). Gedik (2019) hayat boyu öğrenme kapsamında, öğretmenlerin bilgiyi aktaran rolünün aksine; öğrencilere öğrenme-öğretme sürecinde rehberlik eden ve uygun öğrenme fırsatlarını sunan görev ve sorumlulukları olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, 21. yüzyıl öğretmenleri bilgiye ulaşmada rehberlik eden, problem çözme becerilerine sahip, yaratıcı, dijital okuryazar, öğrenmeye açık ve istekli, eleştirel düşünebilen öğretmenlerdir (Öğretim Özçelik, 2019). MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) tarafından 2011 yılında yürütülen 21.Yüzyıl Öğrenci Profili çalışmasında, 21. yüzyıl öğretmenlerinin bilgi ve teknoloji çağına ayak uydurabilen, bilgiye ulaşabilen ve ulaştığı bilgiyi etkili bir şekilde kullanabilen, kendisini çağın gereksinimlerine yönelik geliştirebilen bireyler olması gerektiği vurgulanmıştır (MEB,

2011). Bu bağlamda, küreselleşen bilgi çağında hayat boyu öğrenen bir toplum için hayat boyu öğrenen öğretmen profili öne çıkmaktadır (MEB, 2017; Tunca ve diğerleri, 2015). 2017 yılında güncellenen MEB Öğretmenlik Mesleği Yeterlikleri Belgesi'nde; öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılımlarını sağlama, öğrencilerin analitik düşüncelerine yönelik etkinlikler düzenlemeleri, öğrenme-öğretme süreçlerinde bilgi teknolojilerini etkin olarak kullanmaları, öğrencilerin milli, manevi ve evrensel değerlere açık bireyler olarak yetiştirilmelerine katkıda bulunmaları, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve geleceklerini planlamada rehber olmaları, öğrencilere rol model olmaları, okul gelişimi faaliyetlerine etkin olarak katılmaları, kişisel ve mesleki açılardan kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunmaları ile ülke ve dünya gündemini takip etmeleri gibi yeterlik göstergeleri hayat boyu öğrenen öğretmen profilinin oluşturulması amacının gerçekleştirilmesine yönelik önemli girişimlerden birisidir (MEB, 2017). 2018 yılında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından güncellenen hizmet öncesi öğretmen yetiştirme lisans programlarına seçmeli derslerden biri olarak eklenen Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersi de hayat boyu öğrenme uygulamalarına yönelik öğretmen adaylarına farkındalık kazandırılmasında diğer bir önemli gösterge olarak kabul edilebilir (YÖK, 2018).

Hayat boyu öğrenme fırsatlarını oluşturan ve şekillendiren önemli bir unsur olarak kabul edilen yabancı dil, aynı zamanda sosyalleşme ve kültürlerarası iletişim süreçlerinde de yadsınamaz bir rol üstlenmektedir (Alpar, 2013; Avrupa Birliği Komisyonu, 1995; Kansızoğlu, 2020; Kurt ve diğerleri, 2019). Hayat boyu öğrenme için önemli kaynaklardan biri olan Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 1995 yılında yayımlanan Beyaz Bülten: Öğrenen Topluma Doğru Raporu'nda, sınırların kalkması ve uluslararası hareketliliğin öneminin artmasıyla yabancı dil öğrenmenin kişisel ve mesleki fırsatları değerlendirmek için önemli bir araç olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca bu raporda, yabancı dilin çevreye uyum sağlama ve iş hayatında başarılı olma açısından da önkoşul olduğu belirtilmiştir (Avrupa Birliği Komisyonu, 1995). Bunun yanı sıra raporda, yabancı dil öğretiminde okul öncesi

dönemden başlayarak bütün bireyleri kapsayan, dil öğretiminde kullanılacak materyal ve yöntemleri içeren sistemli bir düzenin kurulması gerektiğinin de altı çizilmiştir (Avrupa Birliği Komisyonu, 1995). Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 2018 yılında güncellenen Hayat Boyu Öğrenme için Anahtar Yetkinliklere ilişkin 22.05.2018 tarihli Konsey Tavsiye Kararı'nda da modern toplumlarda, yabancı dil öğreniminin kültürlerarası etkileşim ve iş birliğinde giderek artan bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Hem ana dil hem de yabancı dillerde yetkinliklerin seviyesini yükseltmek ve yabancı dil öğrenimini desteklemek ve fırsatların artırılması vurgulanmıştır (Avrupa Birliği Komisyonu, 2018). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından, Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi'nde yabancı dilde iletişim, hayat boyu öğrenme yetkinliklerinden biri olarak ortaya konulmuştur (MEB, 2014). Yabancı dilde iletişim yeterliliği, dört temel dil becerisi (konuşma, yazma, okuma ve dinleme) aracılığıyla etkili bir şekilde iletişim kurma sürecini kapsamaktadır (Avrupa Birliği, 2019; Çeltik, 2022; Demirel, 2020). İngilizce, günümüz dünyasında en yaygın kullanılan yabancı dildir (British Council, 2014; Eurydice, 2017; Ethnologue, 2022; Jenkins, 2006; Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı [TEPAV], 2014). Ethnologue 2022 yılı verilerine göre yabancı dil olarak İngilizce yaklaşık 1,080,000,000 kişi tarafından kullanılmaktadır (Ethnologue, 2022). İngilizcenin yabancı dil olarak öğrenimi ve öğretimi Türkiye'de giderek önem kazanmış ve bu doğrultuda eğitim sisteminde bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 01.02.2013 tarih ve 6 sayılı kararı doğrultusunda 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren İngilizce dersi 2. sınıf zorunlu derslerinden biri olmuştur (TTKB, 2013). İlköğretim 2. sınıfta başlayan İngilizce öğretimi yükseköğretime kadar örgün eğitim kurumlarında devam etmektedir. Education First (EF) tarafından hazırlanan İngilizce Yeterlilik Endeksi (English Proficiency Index [EPI]) 2022 yılı verilerine göre Türkiye, 111 ülke arasında 64. sırada yer alarak; düşük seviye kategorisindeki ülkeler arasındadır (EF, 2022). EF raporunda İngilizcenin, uluslararası rekabet gücünü artırma, yeni piyasalara yön verme, inovasyon ve sermaye geliştirme gibi açılardan önemli olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca

raporda ekonomik, bilimsel, diplomatik ve benzeri alanlarda ihtiyaç duyulan İngilizcenin, bir öncelik haline geldiğinin de altı çizilmiştir (EF, 2022).

Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde, hayat boyu öğrenme konusunda farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerle yürütülmüş birçok araştırma olmasına rağmen (Abbak, 2018; Ayaz, 2016; Aydın, 2020; Ayra, 2015; Buzkurt, 2021; Doğan, 2019; Gedik, 2019; Kabal, 2019; Kılıç, 2015; Lala, 2021; Özcan, 2011; Özdemir, 2022; Tanatar, 2017; Yaman, 2014), İngilizce öğretmenleri ile yürütülen çalışmaların sayısı oldukça azdır (Bekci, 2021; Ertaş, 2022; Selvi, 2011; Şen, 2021; Yenen, 2018). İngilizce dil öğretim sürecinde, hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine odaklanan çalışmalara alanyazında rastlanılamamıştır. Bu bağlamda, İngilizce öğretmenlerinin dil öğretim sürecinde hayat boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin ortaya konulması, hayat boyu öğrenmeye yüklenen anlamı ve gerekliliği, hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim sürecine yansıtılmasına yönelik görüşlerin incelenmesi bir gereklilik olarak düşünülmektedir. Ayrıca, hayat boyu öğrenme odağında yürütülen çalışmalarda, çoğunlukla nicel araştırma yöntemleri ile öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri (Akpınar, 2020; Altın, 2018; Assadzadeh, 2019; Ayaz, 2016; Aydın, 2020; Ayra, 2015; Bozkan, 2018; Dogan, 2019; Gedik, 2019; İleri, 2017; Kabal, 2019; Kılıç, 2015; Korkmaz, 2019; Receptoğlu, 2021; Şahin ve diğerleri, 2020; Şen, 2021; Tanatar, 2017; Taş, 2020; Yaman, 2014) ve hayat boyu öğrenme yeterlik düzeylerine (Abbak, 2018; Akta, 2019; Arslan, 2019; Bozat ve Hursen, 2014; Durak ve Tekin, 2020; Feng ve Ha, 2015; Kaya, 2018; Klug, 2014; Mitkovska ve Hristovska, 2011; Özcan, 2011; Tatlısu, 2016; Torun ve Seçkin, 2020; Toyotoğlu ve Doğan, 2020; Woonsun, 2014; Yıldırım, 2015) odaklanıldığı görülmektedir. Ancak, hayat boyu öğrenme becerilerinin, dil öğretim sürecine yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerini inceleyen kapsamlı nitel bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenle, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir.

Günümüzde her disiplin ve konu alanındaki bilginin hızlı artışı ve değişimi, dijital çağ, teknoloji ve bilimsel gelişmeler, bireylerin değişime uyum sağlayabilmesi adına hayat boyu öğrenmeyi gerekli kılmaktadır (Ereş, 2021). Lengrand'a (1975) göre eğitimin, bireyin kendi gelişimi için gerekli bilgi ve becerileri öğrenmesi ve kesintisiz öğrenmenin sağlanabilmesi için gerekli öğrenme ortamlarının oluşturulması olmak üzere iki işlevi vardır. Avrupa Birliği tarafından eğitim politikalarının hazırlanması ve yürütülmesinde önemli unsurlarından biri olan hayat boyu öğrenme, kesintisiz öğrenme ortamlarının oluşturulmasını ve bireylerin kişisel, sosyal ve mesleki gelişimleri için bu öğrenme ortamlarına aktif olarak katılmasını sağlamaktadır (Avrupa Birliği, 2019). Kaplan (2017) gelişen teknolojiler ve 21. yüzyıl bireylerinin ve toplumların ortaya çıkan gereksinimleri nedeniyle hayat boyu öğrenmenin öneminin gittikçe arttığını vurgularken, Quendler ve Lamb (2016) toplumların kalkınması amacıyla değer ve tutumlarda değişiklik yaratmakta bireylerin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip olması gerekliliğine dikkat çekmiştir. Ekonomik ve ticari rekabetin arttığı gerçeğine bakıldığında bütün toplumlar, ulusal ve uluslararası rekabet piyasasında kalabilmek amacıyla vatandaşlarını hayat boyu öğrenen bireyler olarak yetiştirmeli ve hayat boyu öğrenmeyi eğitim politikalarının ayrılmaz bir parçası haline getirmelidir (Kılıç ve Yılmaz, 2019).

Eğitim alanında oldukça ses getiren 1996 yılında UNESCO tarafından yayımlanan Öğrenme: İçteki Hazine (Learning: The Treasure Within) veya bilinen diğer adıyla Delors raporunda, kişisel ve toplumsal gelişimin merkezi olan eğitim ile yaşanabilir bir dünyanın mümkün olduğunun altı çizilirken, geleceği inşa edecek neslin eğitiminin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, eğitimin amacı bireyin kendi potansiyelini ortaya çıkarması ve bu potansiyeli hayat boyu öğrenmenin amacı olan kişinin kendini gerçekleştirme için

kullanmasıdır (UNESCO, 1998). UNESCO'nun 1972 yılında hazırladığı Eğitim Bugünü ve Yarını adlı raporda, hayat boyu öğrenmenin öğrenen toplumun temel taşı olduğu vurgulanarak; eğitimin, toplumun her kesimini kapsayan ve sürekli bir gelişim içerisinde olması gerektiği belirtilmiştir (UNESCO, 1972). Toplumların değişen yapısı ve dinamikleri, istihdam ve iş piyasasındaki değişiklikler ve teknolojinin gelişimi; dijital araçların ve uygulamaların hayat boyu öğrenmeyi destekleyecek şekilde geliştirilmesine yönelik yapılacak araştırmaları zorunlu hale getirmektedir.

Mevcut bilgi, beceri ve yeteneklerin gün geçtikçe yetersiz kaldığı ve yenilenmesi gerekliliğini vurgulayan hayat boyu öğrenmede, bireylerin içinde bulunduğu çağın getirdiği öğrenme gereksinimlerini karşılayabilmek amacıyla hayat boyu öğrenen olmak ön plana çıkmaktadır (Ayçiçek ve Yanpar Yelken, 2016). Hayat boyu öğrenmeye yönelik öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerileri ile donatılmış olması, nitelikli bireyler ve güçlü toplumlar yetiştirebilmek için önem arz etmektedir. Budak (2009), hayat boyu öğrenme kapsamında eğitim kurumlarının hayat boyu öğrenmeye ilişkin farkındalık kazandırmanın başlangıcı ve önemli bir aşaması olduğu vurgularken, ilköğretim çağından itibaren bireylerin hayat boyu öğrenme becerileri kazandırılarak yetiştirilmeleri durumunda bireylerin yaşamları boyunca kendini geliştirebileceğini belirtmiştir (Budak, 2009). Ek olarak, Arcagök ve Şahin (2014) de ilköğretimden başlanarak hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrencilere kazandırılması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu bağlamda, hayat boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesinde öğretmen nitelikleri ve öğretmenlerin bu becerilere sahip olması ön plana çıkmaktadır (Harwood, 2007).

Bu bağlamda yürütülen bu çalışma, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılma durumunun İngilizce öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelenmesine odaklanmaktadır. Çalışmadan elde edilen bulgular, İngilizce dil öğretim süreçlerinde hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin mevcut durum analizini ortaya koyması, iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmasında ve

gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici olması ve alanyazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Ulusal Tez Merkezi, Google Scholar, ERIC, ProQuest, Science of Direct, SCOPUS ve Web of Science gibi veri tabanlarında yıl sınırlaması olmaksızın yapılan alanyazın taramasında İngilizce dil öğretim sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine yönelik yürütülmüş bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Yürütülen bu çalışma ile alanyazına katkı sunulacağı ve gelecek çalışmalar için bir başlangıç noktası olacağı düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

Bu çalışmada, İngilizce öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılma durumunun incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın problemi, “Hayat boyu öğrenme becerilerinin, İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına yönelik İngilizce öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın alt problemleri aşağıda sunulmuştur:

Alt Problemler

1. İngilizce öğretmenleri, hayat boyu öğrenme kavramını nasıl anlamlandırmaktadırlar?
2. İngilizce öğretmenlerinin, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimi sürecindeki gerekliliğine yönelik görüşleri nelerdir?
3. İngilizce öğretmenleri, İngilizce dil öğretimi sürecine hayat boyu öğrenme becerilerini nasıl yansıtmaktadırlar?
4. İngilizce öğretmenlerinin, İngilizce dil öğretimi sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasında etkili olan unsurlara yönelik görüşleri nelerdir?
5. İngilizce öğretmenlerinin, hayat boyu öğrenme becerileri açısından İngilizce dil öğretimi sürecinin etkililiğinin artırılmasına yönelik önerileri nelerdir?

Sayıtlılar

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 15 İngilizce öğretmenin veri toplama aracında yöneltilen sorulara samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Çorum ilinde bulunan devlete bağlı ortaokullarda görev yapan 15 İngilizce öğretmenin gönüllü katılımıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşmelerin içerik analizinden elde edilen bulgularla sınırlıdır.

Tanımlar

Hayat boyu öğrenme: “Kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinliğidir” (MEB, 2014, s.9).

Hayat boyu öğrenme becerileri: Yaşamı boyunca bireyin kendini gerçekleştirmesi ve işini devam ettirebilmesi için ihtiyaç duyduğu temel becerileri kapsamaktadır (Gedik ve Aktaş, 2012; Selvi, 2011).

Yabancı dil öğretim süreci: “Belirli bir amaç doğrultusunda ana dil dışında herhangi bir dili kullanmada yeterlik kazandırma etkinliği” (Çokyaman ve Beydoğan, 2022, s.846).

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, hayat boyu öğrenme kavramı, hayat boyu öğrenme kavramının gelişimi, hayat boyu öğrenme becerileri, Türkiye’de yabancı dil olarak İngilizce öğretimine ilişkin kuramsal çerçeve ile ilgili ulusal ve uluslararası araştırmalara yer verilmiştir.

Hayat Boyu Öğrenme Kavramı

Öğrenme, anne karnında başlayan ve insan hayatı boyunca devam eden bir süreçtir. Bireyler doğdukları andan itibaren sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanırlar. Öğrenme, değişim ve gelişim birbirini takip eden bir süreçtir (Güneş ve Deveci, 2020). Bireyler çağdaş toplumun hızla değişen ve gelişen dinamiklerine uyum sağlarlar. Yang ve Valtes’e (2011) göre öğrenme, toplumların karşılaştıkları ekonomik, sosyal, siyasal ve çevresel zorluklarla ilişkilidir. Bireyler yaşları, statüleri, cinsiyetleri, eğitim durumları, ekonomik durumu gibi faktörlere bakılmaksızın her durumda öğrenirler (Güneş ve Deveci, 2020). Bireylerin ihtiyaç ve ilgi duyduğu bilgi, beceri ve tutumları her yaşta öğrenmeleri hayat boyu öğrenme ile sağlanmaktadır (Coşkun ve Demirel, 2012).

Hayat boyu öğrenme; Avrupa Konseyi tarafından bilgi, beceri ve yetkinlikleri geliştirmek amacıyla bireysel, toplumsal ve istihdama yönelik olarak hayat boyu yürütülen tüm öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmıştır (Avrupa Konseyi, 2006). Longworth (2001) hayat boyu öğrenmeyi bireylerin gereksinim duyacakları bilgi, beceri ve değerleri geliştirmeleri ve bunları günlük hayatlarında kullanmalarına olanak sağlayan ve destekleyen bir süreç olarak ele almıştır. UNESCO Belem Raporunda hayat boyu öğrenme; beşikten mezara anlayışıyla tüm eğitim biçimlerini kapsayan, demokratik ilkeleri esas alan, öğrenen toplum hedefini gerçekleştirmeyi amaçlayan bir süreç olarak tanımlanmıştır (UNESCO, 2009). MEB HBÖGM tarafından 2009-2013 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesinde hayat boyu öğrenme, “kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla

hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinliği” (s.9) olarak tanımlanmıştır. Hayat boyu öğrenme; yaş, sosyal statü, mekân, konu ve zaman sınırlaması olmadan bireylerin veya toplulukların ihtiyaçlarına yönelik olarak hayatlarının herhangi bir döneminde resmi ya da resmi olmayan kurumlar veya kişiler aracılığıyla mevcut olan bilgi ve becerilerini geliştirmek ya da yeni bilgi ve beceriler edinmek amacıyla katıldıkları her türlü örgün, yaygın veya uzaktan eğitimi kapsamaktadır (Güleç ve diğerleri, 2012). London (2011) hayat boyu öğrenmeyi, bireysel becerilere ve güdülenmeye bağlı olarak ihtiyaca göre değişen dinamik bir süreç olarak tanımlarken; Candy (2003) ise formal eğitim ile sınırlandırılmayan aynı zamanda informal eğitimi de içine alan, bireylerin gelişimlerini sürdürmelerini sağlayan bir süreç olarak ele almıştır.

Hayat Boyu Öğrenme Kavramının Gelişimi

Hayat boyu öğrenme, literatürde bir kavram olarak 1960 ve 1970’li yıllarda yerini almaya başlamasına rağmen (Aksoy, 2012; Ereş, 2021; Gedik ve Aktaş, 2016), hayat boyu öğrenme kavramının kökleri antik Yunan’a kadar uzanmaktadır (Örs ve Kaya, 2021). Yunan filozoflar Plato ve Aristotle öğrenmenin yaşam boyunca devam ettiğini belirtirken, Çin Uygarlığı’nın en önemli temsilcilerinden Konfüçyüs de öğrenmenin insanlık için önemini vurgulamıştır (Örs ve Kaya, 2021; Zhang, 2009). Öte yandan, hayat boyu öğrenme hayatta kalma mücadelesi nedeniyle insanlık tarihi boyunca var olmasına rağmen (Ereş, 2021), sanayi toplumuna geçişle birlikte yetişkinler için eğitim ihtiyacının oluşması ve hız kazanması, hayat boyu öğrenme kavramının yayımlanan raporlarla 1970’li yıllarda ilk kez uluslararası alanda tartışma konusu olmasını sağlamıştır (Elfert, 2016). Gelphi (1985; aktaran Aspin ve Chapman, 2000) hayat boyu öğrenmeyi; bireyi yetişkin hayatına hazırlaması, eğitimin tüm yaşama yayılması, bireyin yaşamının eğitim işlevi görmesi ve eğitimin hayatın kendisi ile bağdaştırılması açılarından ele almıştır. Aynı zamanda, hayat boyu öğrenme kavramının açık bir şekilde tanımlanmamasına dikkat çekerek; anlamı ve uygulanabilirliği açısından hayat boyu öğrenme terimine açıklık getirilmesi gerektiğini de belirtmiştir (Gelphi, 1985; aktaran Aspin ve Chapman, 2000).

Field'e (2001) göre hayat boyu öğrenmenin başlangıç noktası 1919 yılında İngiltere'deki askerlerin yeniden eğitim ihtiyacı nedeniyle Dünya Yetişkin Eğitimi Derneği'nin kurulması ve 1929 yılında Dünya Konferansında Basil Yeaxlee'nin öğrenmenin yaşam boyu süren bir ihtiyaç olduğunun dile getirilmesidir. Boshier'e (1978) göre 1920'li yıllarda dünya üzerinde yaşanan savaş ve krizlerden dolayı ülkeler hayat boyu öğrenmeye yeterince önem verememiş olmasına rağmen savaş sonrası oluşan yıkımı ortadan kaldırma, yeni toplum ve düzen oluşturmada eğitim kilit nokta olarak görülmüştür.

İlerleyen süreçlerde hayat boyu öğrenme OECD, Avrupa Komisyonu, UNESCO ve Avrupa Komitesi gibi kuruluşların raporlarıyla gündeme gelmiş ve uluslararası bir odak haline gelmiştir. 1972 yılında UNESCO bünyesinde Edgar Faure başkanlığındaki yedi uzman tarafından "Öğrenmek: Eğitim Dünyasının Bugünü ve Yarını" (Learning to Be: The World of Education Today and Tomorrow) başlıklı bir rapor yayımlanmıştır (UNESCO, 1972). Faure Raporu olarak da bilinen bu rapor, eğitim alanında oldukça ses getiren ve Field'e (2001) göre hayat boyu öğrenmeye ilişkin dönüm noktası olan bir kaynak olmuştur. Yayımlanan bu raporda, eğitimin sadece okulla sınırlandırılmayacağı, bireylerin hayat boyu öğrenmelerinin önemi ve gerekliliğinin yanı sıra toplumların gelişmesi ve ekonomik kalkınma için hayat boyu öğrenme etkinliklerinin çeşitlendirilmesi ve esnek olması gerektiği de vurgulanmıştır (UNESCO, 1972). Eğitimin, kalkınmayı sağlamada bir amaç olmanın yanı sıra bir araç da olduğu ve öğrenen toplum oluşturmada okulların önemi de bu raporda ortaya konulmuştur. Bireylerin gelişiminin desteklenmesi ve eğitim etkinliklerinin hayatın her alanına yayılması gerektiğinin altı çizilmiştir (Eurydice, 2000; Faure, 1972). Faure Raporunun ardından 1972 yılında UNESCO tarafından Japonya'nın Tokyo şehrinde Uluslararası Yetişkin Eğitimi Konferanslarından CONFINTEA III organize edilmiştir (Balcı ve Yıldız, 2022). Düzenlenen bu konferansın amaçlarından biri de hayat boyu öğrenme kapsamında yetişkin eğitiminin tasarlanması ve yürütülmesini ele almaktır (Aksoy, 2013; Lowe, 1985). 1976 yılında ise UNESCO Genel Konferansında yetişkin eğitimi, hayat boyu öğrenme kapsamında ele alınmış ve yayımlanan Yetişkin Eğitimin

Geliştirilmesine İlişkin Öneriler (Recommendation on the Development of Adult Education) adlı raporda, yetişkin eğitiminin ayrı bir parça olmadığı; hayat boyu eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınması gerektiği görüşü vurgulanmıştır (Ereş, 2021; Lowe, 1985; UNESCO, 1976). Bu doğrultuda hayat boyu öğrenme, bireylerin örgün eğitim süreçlerinde edindiği öğrenmelerine alternatif olmanın ötesinde hayat boyu devam eden ve zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve etkinlikleri aracılığıyla bireylerin toplum ve çevre etkileşimiyle gelişiminin desteklenmesi anlayışına yönelik olması gerektiği ön plana çıkmıştır (Lowe, 1985). Aksoy'a göre (2013) yayımlanan raporlar az gelişmiş ülkelerin oldukça dikkatini çekmiş ve yetişkin eğitimi konusunda farkındalık kazanılması bu ülkelerde sosyal değişimlerin beraberinde gelmesine neden olan unsurlardan biri olmuştur (Aksoy, 2013).

1990'lı yıllarda küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, toplum ve internetin yaygınlaşması gibi etmenler hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini ve önemini bir kez daha ortaya çıkarmıştır (Schutze, 2006). Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 1995 yılında yayımlanan Öğrenen Topluma Doğru Öğretme ve Öğrenme (Teaching and Learning Towards the Learning Society) başlıklı raporda, Avrupa'da öğrenen toplumun hızla oluşturulması gerektiği ve bu süreçte esnek ve açık bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu ortaya konulmuştur. Bireyler ile iş ve sanayi piyasası ihtiyaçlarının dengesinin korunarak bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması, potansiyellerinin ortaya çıkarılması ve öğrenme sürecinin desteklenerek hayat boyu devam etmesi teşvik edilmiştir (Avrupa Birliği Komisyonu, 1995). Diğer bir yandan, UNESCO'nun bünyesinde kurulan Jacques Delors başkanlığındaki Yirmi Birinci Yüzyıl İçin Uluslararası Eğitim Komisyonu tarafından 1996 yılında hazırlanan Öğrenme: İçteki Hazine (Learning: The Treasure Within) raporu, bilinen diğer adıyla Delors Raporu, ise hayat boyu öğrenmeye ilişkin ses getiren diğer önemli raporlardan biridir (Delors, 1996). Delors (1996) raporda hayat boyu öğrenmenin 21. yüzyıl için anahtar bir kavram olduğunu belirterek; gelecekteki toplumların gereksinim duyabileceği farklı ve çeşitli eğitim ihtiyaçlarına odaklanmıştır (Delors, 1996).

Avrupa Birliği, gelecekte hayat boyu öğrenmeye yatırım yapan ülkelerin ekonomik, toplumsal ve diğer alanlarda gelişim göstereceklerinin bilincinde olup hayat boyu öğrenmeye yönelik projeler oluşturmaya ve çalışmalar yürütmeye başlamıştır (Güçlü, 2020). Bu doğrultuda, Avrupa Birliği tarafından 1996 yılı Avrupa'da hayat boyu öğrenmeye ilişkin farkındalık yaratılması, Avrupa Birliği kapsamında akademik ve mesleki tanınırlığın sağlanması ve eğitim alanının oluşturulması amacıyla Hayat Boyu Öğrenme Yılı ilan edilmiştir (Avrupa Birliği, 1995). Hayat Boyu Öğrenme Yılı boyunca Avrupa vatandaşlarının sosyal, ekonomik, teknolojik ve toplumsal değişimlere uyum sağlamaları ve demokratik süreçlere katılımlarını arttırmaya yönelik çalışmalar hedeflenmiştir (Samancı ve Ocakçı, 2017). Bu gelişme, hayat boyu öğrenme kavramının Avrupa'ya yayılması ve bu alanda yürütülecek çalışmalarında da arttırılmasını beraberinde getirmiştir (Güçlü, 2020). 1996 yılı içinde OECD tarafından yayımlanan Herkes İçin Hayat Boyu Öğrenme adlı raporda, hayat boyu öğrenme becerilerinin küçük yaşlardan itibaren tüm çocuklara kazandırılması, profesyonel gelişim ihtiyacı duyan, istihdam edilmiş ve/veya edilmemiş tüm bireylere hayat boyu öğrenme fırsatlarının sunulması gerekli görülmektedir (OECD, 1996). Ekonomik büyüme, sosyal bütünlüğün ve kişisel gelişimin sağlanması OECD tarafından hayat boyu öğrenmenin amaçları olarak ele alınmıştır (OECD, 1996).

2000 yılında Lizbon'da yapılan Konsey toplantısında bireylerin hayatlarının farklı dönemlerinde gereksinim duyacakları bilgi, beceri ve tutumları kazanmaları için eğitim olanaklarının sunulması ve eğitim programlarının hazırlanması gerektiği vurgulanmıştır (Avrupa Birliği Komisyonu, 2000). Bunun yanı sıra, konseyde hayat boyu öğrenmeye ilişkin Avrupa'yı rekabetçi ve dinamik bilgi toplumuna dönüştürme hedefiyle üye ülkelerden ilgili konuyla çalışmalar yürütmeleri ve bulgularını raporlamaları istenmiştir (Avrupa Birliği Komisyonu, 2000). Bunun sonucu olarak, 2000 senesinde Hayat Boyu Öğrenme Bildirisi sunulmuştur (UNESCO, 2000). Tüm üye ve aday ülkeler tarafından kabul edilen bu belge, hayat boyu öğrenmenin gelişiminde olumlu bir etkiye sahiptir. Bu belgede, hayat boyu öğrenmenin bilgi temelli ekonomi ve topluma geçişte önemli olduğu belirtilmiş ve hayat

boyu öğrenme stratejilerinin 21.yüzyılda hayat boyu öğrenmeyi geliştirmek için anahtar olduğunun altı çizilmiştir (Dehmel, 2006). Bu belgede altı anahtar mesaj yayımlanmıştır (Avrupa Birliği Komisyonu, 2000; Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEGEP], 2006; MEB, 2014, s.9):

1. “Herkes için yeni becerilerin geliştirilmesi
2. İnsan kaynaklarına daha fazla yatırımın yapılması
3. Öğretme ve öğrenmede yeniliklere gidilmesi
4. Öğrenmeye değer verme
5. Rehberliğin ve danışmanlığın yeniden düşünülmesi
6. Öğrenmenin evlere yakınladıırılması”

Sonuç olarak, Hayat Boyu Öğrenme Bildirisinde bilgi toplumuna ulaşabilmede gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması amacıyla öğrenmenin evrensel hale getirilmesi ve erişimde sürekliliğin sağlanması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, hayat boyu öğrenmeye yönelik yatırımların yapılabilmesi için maddi imkânların ve gerekli zamanın ayrılması tavsiye edilmiştir. Hayat boyu öğrenme, etkili öğrenme-öğretme ortamlarının, yöntemlerinin ve stratejilerinin geliştirilmesi, hayatın her alanına yayılmış ve farklı disiplinlerden öğrenmeleri sağlamak amacıyla önem arz etmektedir. Ayrıca, hayat boyu öğrenmenin öğrencinin desteklenmesi ile yakından ilişkili olması nedeniyle, öğrencilerin mümkün olan her yerde bilgiye ulaşmaları adına bilgi ve iletişim tabanlı teknoloji fırsatlarının sunulması gerektiği de bildiri de vurgulanmıştır (Avrupa Birliği Komisyonu, 2000).

Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenme Kavramının Gelişimi

Hayat boyu öğrenme kavramı yeni olmamasına rağmen Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmalar 2000’li yıllardan itibaren hızlanmış ve sistematik hale getirilmiştir (MEB, 2014). Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından 2000 yılında hazırlanan 2001-2005 yıllarını kapsayan Uzun Vadeli Strateji ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda hayat boyu öğrenme anlayışının eğitim sistemine entegre edilmesi ve bunu sağlamak amacıyla

gereken düzenlemelerin yapılması gerektiği belirtilmiştir (DPT, 2000). Sekizinci Kalkınma Planı Hayat Boyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Raporunda (2001) ise hayat boyu eğitim tanımı, amaçları, ilkeleri, ulaşılmak istenen hedefleri, planlanan yatırımları ve politikalarına yer verilmiştir (DPT, 2001). Ayrıca rapor, "...Günümüzde ferdin günlük hayatını topluma uyumlu bir şekilde sürdürebilmesi ve mesleğindeki gelişmeleri yakından takip edebilmesi de kendini yenilemesi ile mümkün olabilecektir. Ferdin kendini yenilemesi ise ancak hayat boyu eğitim ile mümkün olabilecektir" şeklinde hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır (DPT, 2001, s. 8). Raporunda okulun sadece örgün eğitim çağındaki bireylere hizmet etmesinin yanı sıra tüm bireylere hizmet veren bir işlevi olduğu da belirtilmiştir. Bu kapsamda okullar, öğrencilere bilginin aktarıldığı ve öğrencinin bilgiyi alıcı konumda olduğu yerler olmaktan ziyade öğrencilerin öğrenme potansiyellerinin artırıldığı, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kariyer seçimleri yapmalarına yardımcı olan ve öğrenme alışkanlıklarının geliştirildiği yerler olarak ele alınmıştır (DPT, 2001). Raporunda yer alan hayat boyu öğrenme stratejik hedefleri aşağıda sunulmuştur (DPT, 2001):

- Okul öncesi eğitimin niteliği artırılmalı ve okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalıdır.
- Eğitimin bütün kademelerinde, öğrenmeye yönelik motivasyonu arttıracak öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.
- Okul ve iş piyasası arasında denge kurulmalıdır.
- Yetişkinlerin öğrenmeye yönelik motivasyonları artırılmalıdır.

Bu bağlamda, hayat boyu öğrenmede bireylerin erken yaşlarda öğrenmeye yönelik farkındalıklarının artırılması okul öncesi ve temel eğitimin nitelikli hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Öğrenmede, öğrenme motivasyonunu sürekli hale getirmek ve becerileri geliştirmek için olumlu öğrenme ortamlarının oluşturulması, bireyselleştirilmiş öğrenme-öğretme stratejilerinin kullanılması, bireysel gelişmenin dikkate alınması ve

bireysel gelişmeyi destekleyen bir ölçme-değerlendirme yaklaşımının benimsenmesi gerektiği de raporda belirtilmiştir (DPT, 2001).

13-17 Kasım 2006 tarihlerinde gerçekleştirilen 17. Milli Eğitim Şurası'nda mevcut Türk eğitim sisteminde hayat boyu öğrenmenin rolü dikkate alınarak hayat boyu öğrenme uygulamalarının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi önerilmiştir (TTKB, 2006). Küreselleşmenin etkisiyle toplumları yeniden şekillendirecek olan eğitim sistemleri ve içerisinde yer alan paydaşların değişimi ve yenilenmesinin de kaçınılmaz olduğu vurgulanmıştır (TTKB, 2006). Ayrıca, ihtiyaçlar doğrultusunda yenilenebilen bilginin önemi arttıkça bu bilgiye erişebilen, bilgiyi kullanabilen ve üretebilen bireylerin yetiştirilmesi 21. yüzyılda ülkelerin kalkınmasını ve başarılı olmasını sağlayan etmenler olarak ele alınmıştır. Hayat boyu öğrenme kapsamında yabancı dil öğretimine önem verilmesi ve bu doğrultuda yabancı dil öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi, teknoloji destekli öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi sağlanarak bireylere en az bir yabancı dilin öğretilmesi tavsiyesinde bulunulmuştur (TTKB, 2006). Bu bağlamda, hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi ve teşvik edilmesine yönelik olarak eğitim politikalarının yeniden ele alınması, hayat boyu öğrenme kapsamındaki tüm paydaşların iş birliği içinde olması ve konuyla ilgili gerekli yasal düzenlemelerin yapılması önerilmiştir. Bunun yanı sıra, bireylerin hayat boyu öğrenme konusunda bilinçlenmelerini sağlamak ve bilgilerini arttırmak için çalışmaların yapılması vurgulanmıştır (TTKB, 2006).

2007-2013 yıllarını kapsayan IX. Kalkınma Planında, eğitimin istihdam üzerindeki etkisi ve önemi vurgulanarak, bireylerin iş gücü piyasasına yönelik kariyer becerilerini geliştirmek amacıyla hayat boyu öğrenme stratejilerinin etkili kullanılması amaçlanmıştır (DPT, 2006). Bu bağlamda, bireylerin mesleki becerileri ve yeteneklerini geliştirebilmeleri için eğitim fırsatlarının artırılması, kamu ve özel kurum ve kuruluşların birbirini desteklemesi önerilmiştir (DPT, 2006). DPT (2006) tarafından yayımlanan Dokuzuncu Kalkınma Planınının 583. Maddesinde ele alınan hayat boyu öğrenmeye yönelik olarak eğitimin bireylerin potansiyellerini geliştirmek üzere hayat boyu devam eden bir yaklaşımı

benimsemesi ve eğitim sisteminin erişebilirliğinin artırılması vurgulanmıştır. Onuncu Kalkınma Planınının 144. Maddesi ile eğitim sisteminin bireylerin becerilerini geliştirmesi, istihdam sürecinin getirdiği yenilikler ve gelişmeler doğrultusunda şekillenmesi ön plana çıkarılarak eğitim politikası ile hayat boyu öğrenme, iş gücü piyasası ve eğitim arasındaki bağın güçlendirilmesi hedeflenmiştir (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Türkiye’de halk eğitimi, yetişkin eğitimi ve yaygın eğitim alanlarında hizmet veren kurumların bağlı olduğu Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü’nün 25.08.2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’ne dönüştürülmesi ve bu kurumların hayatın her alanını kapsayacak öğrenme faaliyetlerinin kapsamını genişletmesi Türkiye’de hayat boyu öğrenmeye yönelik atılan önemli adımlardan biri olmuştur (HBÖGM, 2011).

2015 yılında Türkiye’nin de içinde bulunduğu 193 üye ülkenin katılımıyla New York’ta gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde ele alınan fırsat eşitliğine dayalı, yaşam boyu devam eden ve tüm bireyleri kapsayan nitelikli bir eğitim sağlama maddesi ile hayat boyu öğrenmeye vurgu yapılarak herkes için öğrenme olanaklarının sağlanması çağrısında bulunulmuştur (UNESCO, 2015). Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde, bireyleri geleceğin rekabetçi iş sektörlerine hazırlama ve öğretmen yeterliğinin artırılması konularına da yer verilmiştir (Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019).

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, 18/12/2006 tarihli ve 2006/962/EC sayılı Hayat Boyu Öğrenme İçin Anahtar Yetkinlikler Hakkındaki Tavsiye Kararı kabul etmiştir (Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, 2006). Tavsiye Kararı’nda üye ülkelerden anahtar yetkinlikleri geliştirmeleri, Avrupa Referans Çerçevesini kullanmaları ve bu çerçeve kapsamında eğitim-öğretim sistemlerini geliştirmeleri istenmiştir. Bu çerçeve kapsamında belirlenen sekiz anahtar yetkinlik ile bu yetkinliklerin her biri için tanımlanan

temel bilgi, beceri ve davranışlar Tablo 1’de verilmiştir (Avrupa Konseyi Tavsiye Kararları, 2006, s. 14-18).

Tablo 1

Hayat Boyu Öğrenme için Anahtar Yetkinlikler Tavsiye Kararı’ndaki 8 Anahtar Yetkinlik

<i>Anahtar Yetkinlikler</i>	<i>Tanımı ve Kapsamı</i>
1. Ana dilde iletişim	Kavram, düşünce, fikir, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ve eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktadır.
2. Yabancı dillerde iletişim	Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.
3. Matematiksel yetkinlik ve fen/teknolojideki temel yetkinlikler	Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.
4. Dijital yetkinlik	İş, günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik, bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
5. Öğrenmeyi öğrenme	Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup halinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yeteneğidir.
6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler	Bu yetkinlikler, kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin, özellikle giderek farklılaşan toplumlarda sosyal ve çalışma yaşamına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsamaktadır.
7. İnisiyatif alma ve girişimcilik	Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içermektedir.
8. Kültürel bilinç ve ifade	Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar da dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdir edilmesidir.

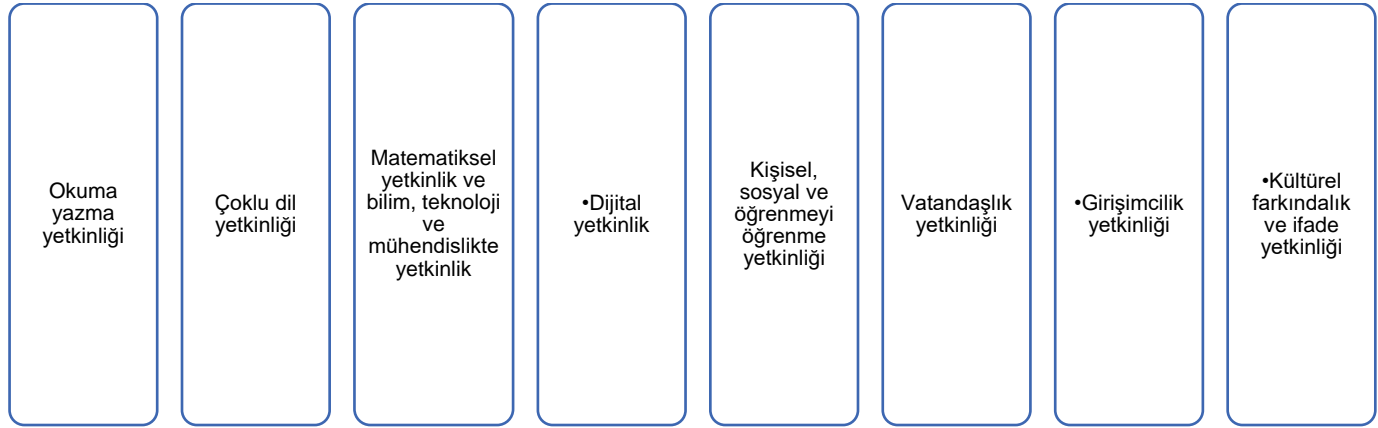
2018 yılında MEB tarafından onaylanarak tüm Türkiye’de uygulamaya konulan 51 derse ait öğretim programlarının tümünde hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması hedeflenen 2006/962/EC sayılı Tavsiye Kararında belirlenen sekiz anahtar yetkinliğe de yer verilmiştir (MEB, 2018). Bu bağlamda, öğretim programlarında yetkinlikler, “Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal,

akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri” (s.5) olarak tanımlanmıştır.

2018 yılında iş sektöründe meslek dallarının artması ve çeşitlenmesi, hayatın her alanında teknolojinin ve dijitalleşmenin daha fazla yer alması, değişimin hızına ayak uydurabilmek amacıyla girişimcilik ve sosyal yetkinliklere daha çok ihtiyaç duyulması gibi nedenlerle Avrupa Birliği Konseyi, Hayat Boyu Öğrenme için Anahtar Yetkinliklere İlişkin 22.05.2018 tarihli 2018/C 189/01 sayılı Konsey Tavsiye Kararı'nı güncellemiştir (Avrupa Birliği Resmî Gazetesi, 2018). Şekil 1'de 2018 yılında güncellenen sekiz anahtar yetkinliğe yer verilmiştir.

Şekil 1

2018 Yılında Güncellenen 8 Anahtar Yetkinlik

(Avrupa Birliği Resmî Gazetesi, 2018, s.7)

Hayat Boyu Öğrenme Becerileri

Hayat boyu öğrenme becerileri Korkmaz'a (2019) göre birçok becerinin bileşiminden oluşurken, Selvi'ye (2011) göre kişinin kendini gerçekleştirme ve işini devam ettirebilmesi için gerekli olan beceriler olarak ifade edilmiştir. OECD tarafından 1996 yılında yayımlanan Herkes İçin Hayat Boyu Öğrenme Raporu'nda hayat boyu öğrenme becerileri; iletişim, kültür, vatandaşlık, ekonomi, sanat, çevre ve sağlık alanlarını kapsayan beceriler olarak ele alınmıştır (OECD, 1996). Knapper ve Cropley (2000) hayat boyu öğrenme becerilerinin; kişisel hedefler koyabilme, sahip olduğu bilgiyi uygulamada

etkili olabilme, bireyin kendi öğrenmesini değerlendirebilme, bilgiyi edinme, farklı öğrenme ortamlarında farklı öğrenme stratejilerini kullanabilme, medya ve kütüphaneler gibi öğrenme araçlarını kullanma, farklı konu alanlarındaki araçları yorumlama ve kullanma becerilerini kapsadığını belirtmiştir. Shuman vd. (2005) hayat boyu öğrenme becerilerinin; okuryazarlık becerileri (dört dil becerisi), neyin öğrenilmesi gerektiğini bilme, bilgiyi ayırt etme, edinme ve organize edebilme, öğrenme planını uygulayabilme ve kendi öğrenmesini yansıtmaya bileşenlerini içerdiğini belirtmişlerdir. Akkoyunlu (2008) ise bilgi okuryazarı olma, yeni gelişmeler ve konulara ilgi duyma ve öğrenmeye meraklı olma bileşenlerini hayat boyu öğrenen bireylerle ilişkilendirmiştir.

Candy vd. (1994) hayat boyu öğrenen bir bireyi; merak etme duygusuna ve öğrenme isteğine sahip, öğrenmesini kontrol edebilen, farklı disiplin ve alanlar arasında bağ kurabilen, bilgi okuryazarı, öğrenmeye karşı olumlu bir tutum içinde olan birey olarak tanımlamışlardır. Polat ve Odabaş'a (2008) göre hayat boyu öğrenen birey; karşılaştığı sorunların çözülmesi için ihtiyaç duyduğu bilgiye erişebilen, eriştiği bilgiyi düzenleyebilen ve yeni bilgileri ekleyebilen bireylerdir. Epçaçan'a (2013) göre hayat boyu öğrenen bireylerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve yetenekleri doğrultusunda istihdam edilerek ekonomiye katkı sunabilmeleri için bireylerde bulunması gereken ortak özellikler arasında "özdenetim sahibi olma, kendi öğrenme sürecini kontrol edebilme, sorumluluk alabilme, değişiklik ve yeniliklere açık olma ve uyum sağlayabilme, üst düzey düşünme becerilerine sahip olma, etkili iletişim kurarak bilgi almaya istekli olma ve bilgi teknolojilerini etkin kullanabilme" (s. 357) yer almaktadır. Demiralay ve Karadeniz (2008) hayat boyu öğrenmeyi benimsemiş olma ve öğrenmeyi öğrenen birey özelliklerini 21.yüzyılın gerektirdiği beceriler arasında olduğu vurgularken, Kuzu ve Erten (2016) ile Sezgin (2022) hayat boyu öğrenen bireylerin teknoloji yeterliğine sahip olmasını 21. yüzyıl bireyinin bilgiye ulaşmada ve problemlerin çözümüyle yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir. Cotton (1998) hayat boyu öğrenme becerilerinin geliştirilmesi doğrultusunda bireylerin okuryazarlık becerileri (okuma, yazma, konuşma, dinleme), araştırma becerileri, üst düzey

düşünme ve öğrenme stratejilerine sahip olmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Akkoyunlu (2008) meraklı olma, gelişime ilgi duyma, bilgi okuryazarlığına sahip olma ve öğrenmeyi öğrenme becerisine sahip olma özelliklerini hayat boyu öğrenen bireyler ile ilişkilendirmiştir. Demirel (2010) ise hayat boyu öğrenenleri öz denetimli öğrenme, üst düzey düşünme, problem çözme, etkili iletişim, uyum sağlama ve bilişim teknolojisiyle ilgili becerilere sahip kişiler olarak ele almıştır. Voogt ve Roblin (2012) hayat boyu öğrenme becerilerine sahip birey özelliklerini; iletişim, iş birliği, bilgi iletişim ve teknolojileri, sosyal ve kültürel farkındalık, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri olarak ele almışlardır. Scales (2008) hayat boyu öğrenen bireylerin ortak özelliklerini öğrenmeyi öğrenme becerisi, problem çözme becerisi ve yabancı dil becerisine sahip olmanın yanı sıra matematik, fen, bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerine sahip olma olarak ele almıştır. Ayrıca, Scales (2008) hayat boyu öğrenen birey özelliklerini bireylerin gelişimlerine katkı sağlayacak önemli etmenler olduğunu altını çizmiştir. Günüş vd. (2016) hayat boyu öğrenen olmayı okuryazarlıkla ilişkilendirmiş ve teknoloji ve dijital becerileri vurgulamıştır. Coşkun'a (2009) göre hayat boyu öğrenen bireyin özelliklerinden biri de "öğrenmede kararlılık halinin devamı" (s. 59) olarak tanımlanan sebatlı olmadır.

Selvi (2011) tarafından yürütülen çalışmada İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme yeterliklerini; öğretmenlerin kendilerinin hayat boyu öğrenme becerileri ve öğrencilerin hayat boyu öğrenme becerileriyle ilgili öğretmenlerin becerileri olmak üzere iki temada ele alınmıştır. Bunlardan ilki öğretmenlerin kendi hayat boyu öğrenme becerileri kapsamında meslek hayatında teknolojiyi kullanma, ilgili kişilerden kendi öğretimine ilişkin dönütler alma (aile, okul müdürü, müfettiş, diğer öğretmenler), öğretmen olarak kendi öğrenme yeterliğini değerlendirme ve kendi eğitimsel ihtiyaçlarına karar verme vurgulanırken; diğer tema olan öğrencilerin hayat boyu öğrenme becerileriyle ilgili öğretmenlerin becerileri kapsamında öğrencilerin teknoloji kullanma becerilerini, araştırma becerilerini, eleştirel düşünme becerilerini ve öğrenme becerilerini geliştirmeye yardımcı olma vurgulanmıştır.

Bu bağlamda, alanyazında araştırmacılar tarafından hayat boyu öğrenme becerileri farklı bileşenler ve etmenler çerçevesinde ele alınmış ve sınıflandırılmıştır. Alanyazında hayat boyu öğrenme becerileri ve hayat boyu öğrenen bireylerin özellikleri odağında yürütülen araştırmalar incelendiğinde, hayat boyu öğrenen bireylerin ortak özellikleri arasında öğrenmeyi öğrenme becerisine sahip olma, bilgiyi edinme, kullanma ve düzenleme becerisine sahip olma, temel okuryazarlık becerisine sahip, bilgi iletişim ve teknolojilerini etkili kullanma, öğrenmeye meraklı ve istekli olma, üst düzey düşünme becerilerine sahip olma gibi özellikler ön plana çıkmaktadır. Tablo 2’de hayat boyu öğrenen birey özellikleri ve ilgili çalışmalar sunulmuştur.

Tablo 2

Hayat Boyu Öğrenen Bireylerin Özellikleri ve İlgili Çalışmalar

Hayat boyu Öğrenen Bireylerin Özellikleri	İlgili çalışmalar
Öğrenmeyi öğrenme	Akkoyunlu, 2008; Demiralay ve Karadeniz, 2008; Scales, 2008; Epçaçan, 2013; Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2016
Öğrenmeye istekli olma	Candy, Crebert ve O’Leary (1994); Driscoll, 2000; Akkoyunlu, 2008; Demirel, 2010; Konokman ve Yelken, 2014; Epçaçan, 2013
Bilgiyi etkili kullanma	Knapper ve Cropley, 2000; Scales, 2008; Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2016
Bilgiyi edinme, ayırt etme, düzenleme	Evers, Rush ve Berdrow, 1998; Driscoll, 2000; Knapper ve Cropley, 2000; Schuman, Besterfield-Sacre ve McGourty, 2005; Polat ve Odabaş, 2008; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013; Şahin ve Arcagök, 2014; Kazu ve Erten, 2016
Okuryazarlık becerisine sahip olma	Cotton, 1998; Schuman, Besterfield-Sacre ve McGourty, 2005; Epçaçan, 2013; Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2016
Öz değerlendirme yapabilme	Knapper ve Cropley, 2000; Demirel, 2010; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013; Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2016;
Eleştirel düşünme	Dohmen,1997; Schuman, Besterfield-Sacre ve McGourty, 2005; Selvi, 2011; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013
Farklı öğrenme stratejilerini kullanma	Cotton, 1998; Knapper ve Cropley, 2000; Selvi, 2011
Gelişmelere ve değişime ilgi duyma	Evers, Rush ve Berdrow, 1998; Akkoyunlu, 2008; Erdamar, 2015
İletişim becerilerine sahip	OECD, 1996; Evers, Rush ve Berdrow, 1998, Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013
Araştırma becerilerini kullanma	Cotton, 1998; Konokman ve Yelken, 2014; Epçaçan, 2013
Bilgi teknolojilerini etkili kullanma	OECD, 1996; Scales, 2008; Demirel, 2010; Selvi, 2011; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013; Kazu ve Erten, 2016; Teke, 2020; Sezgin, 2022

Tablo 2*Hayat Boyu Öğrenen Bireylerin Özellikleri ve İlgili Çalışmalar (devamı)*

Hayat boyu Öğrenen Bireylerin Özellikleri	İlgili çalışmalar
Öğrenmesinden sorumlu olma	Candy, Crebert ve O'Leary, 1994; Dohmen,1997; Knapper ve Cropley, 2000; Demirel, 2010; Selvi,2011; Epçaçan, 2013;
Olumlu benlik algısına sahip	Candy, Crebert ve O'Leary, 1994; Epçaçan, 2013
Üst düzey düşünme becerilerine sahip	Cotton,1998; Akkuş, 2008; Demirel, 2010; Konokman ve Yelken, 2014; Epçaçan, 2013; Dohmen,1997; Knapper ve Cropley, 2000;
Problem çözme becerilerine sahip olma	Scales, 2008; Demirel, 2010; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013
Öğrenmesini yansıtmaya	Driscoll, 2000; Schuman, Besterfield-Sacre ve McGourty, 2005; Voogt ve Roblin, 2012
Bilgi okuryazarı olma	Candy, Crebert ve O'Leary, 1994; Akkoyunlu, 2008
Yaratıcılık	Dohmen,1997; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013
İş birlikli çalışabilme	Selvi, 2011; Voogt ve Roblin, 2012; Epçaçan, 2013

Türkiye’de Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretimi

Küreselleşen dünyada ülkeler arası sınırların ortadan kalkmasıyla birlikte uluslararası ve kültürel etkileşimin artması, ticari gelişmelerin önem kazanması, teknolojik gelişmeler ve politik etkileşimin sonucu olarak yabancı dil öğrenimine olan ihtiyaç giderek artmaktadır (Altunöz, 2017; Kalaycı ve Durukan, 2019; Özcan, 2021). Ek olarak, İkinci Dünya Savaşı sonrası bilim ve teknolojiye ilerlemeler, siyasi ve diplomatik ilişkilerin yoğunlaşmasının etkisiyle yabancı dil bilen bireylerin yetiştirilmesi ön plana çıkmıştır (Demirel, 2020). Günümüzde İngilizce 53 bağımsız ülkenin resmi dili olmasının (Wikipedia, 2023) yanı sıra, uluslararası alanda en yaygın kullanılan yabancı dildir (Altunöz, 2017). Ek olarak İngilizce; Birleşmiş Milletler, NATO, OECD, Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kurum ve kuruluşların resmi çalışma dillerinden biridir (Wikipedia, 2023). Dolayısıyla, İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi Avrupa Birliği tarafından ele alınan önemli konulardan biri olmuştur.

İngilizce ekonomik, sosyal ve ticari ilişkileri sürdürmek adına gerekli olmanın yanı sıra (Demirel, 1990) iş piyasasında rekabet edebilmek ve daha iyi eğitim fırsatlarına ulaşmak için bir araç olarak ele alınmıştır (Kırkgöz, 2005). Bu çerçevede, Avrupa ülkeleri

ve Amerika Birleşik Devletleri ile uluslararası ilişkilerin artması, Türkiye'nin NATO'ya katılması ve Avrupa Birliği sürecinin de etkisiyle, İngilizce Türkiye'de artan bir ivme ile önem kazanmıştır (Kırkgöz, 2009). Bu kapsamda, ulusal eğitim politikalarında yabancı dil olarak İngilizce öğretimi konusu ele alınmış ve eğitim sisteminde düzenleme ve değişikliklere gidilmesinin yanı sıra öğretim programlarına da yansımıştır (Demirel, 2020).

Eğitim alanında yapılan önemli gelişmelerden biri de 1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı yasa ile sekiz yıllık temel eğitim reformu gerçekleştirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılmasıdır (Haznedar, 2004; Resmî Gazete, 1997). Bu yasa ile yabancı dil öğretimi kapsamında İngilizce öğretimi ortaokuldan düzeyinden ilkokul 4.sınıf düzeyine indirilmiş ve TTKB tarafından onaylanan İngilizce dersi öğretim programı 1997-1998 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlamıştır (MEB, 1997). 2006 yılında dil öğretim kalitesini arttırmak ve Avrupa Birliği dil öğretim standartlarını yakalamak amacıyla İngilizce öğretim programı yenilenmiştir (Karsantik ve Yağcı, 2021; Kırkgöz, 2009; MEB, 2006). Dört dil becerisine odaklanan 2006 İngilizce öğretim programı daha kapsamlı olarak ele alınmış ve yabancı dil öğrenimine karşı olumlu tutum geliştirilmesi hedeflenmiştir (Kırkgöz, 2009). Ek olarak, geleneksel yaklaşım yerine iletişimsel yaklaşımı benimsemesi ve öğretmen merkezli model yerine öğrenci merkezli modeli benimsemesi gibi açılardan İngilizce öğretimine yenilikler getirmiştir (Haznedar, 2010; Kırkgöz, 2006). 2012 yılında 4+4+4 eğitim reformu ile yabancı dil öğretimi 4.sınıf düzeyinden 2.sınıf düzeyine indirilmiştir (TTKB, 2012). Böylelikle, Edelenbos vd. (2006) vurguladığı erken yaşta yabancı dil öğrenimine başlama adına önemli bir gelişme olmuştur.

2017 yılında ise çağın değişen ihtiyaçlarını karşılamak ve 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler yetiştirmek amacıyla yaşanan teknolojik, kültürel, toplumsal ve ekonomik gelişimi de göz önünde bulundurarak İngilizce dersi öğretim programı yenilenmiştir (TTKB, 2017). 2018-2019 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan İngilizce dersi öğretim programı, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (Common European Framework of Reference for Languages [CEFR]) ilkelerine uyumlu olarak hazırlanmıştır (MEB, 2018). Ek

olarak, geliştirilen programda öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması göz önünde bulundurularak farklı öğretim yaklaşımları benimsenmiş ve öğrenenlerin dili iletişim aracı olarak kullanmalarını desteklemeye yönelik eylem odaklı bir yaklaşım benimsenmiştir (MEB, 2018). CEFR kapsamında dil öğreniminin hayat boyu devam eden bir süreç olduğunun vurgulanması, erken dönemlerden itibaren dil öğrenimine yönelik pozitif bir tutum kazandırmayı programda ön plana çıkarmıştır (MEB, 2018). Dolayısıyla, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri amacıyla öğrenme süreci boyunca eğlenceli ve motive edici öğrenme ortamlarının oluşturulması teşvik edilmiştir (MEB, 2018).

Diğer programlardan farklı olarak 2018 İngilizce öğretim programında değerler eğitimi ve anahtar yetkinlikler belirlenmiştir (MEB, 2018). Programda anahtar yetkinlikler; “ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, okuryazarlık, matematik ve fen alanında temel beceriler, öğrenmeyi öğrenme, sosyal sorumluluk ve vatandaşlı görevi, inisiyatif ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve yaratıcılık” olarak ele alınmıştır (MEB, 2018, s. 5). Ayrıca, Avrupa ülkelerinin eğitim programlarına dâhil edilen bu anahtar yetkinlikler, Avrupa Birliği tarafından her bireyin formal eğitim sürecinde kazanması beklenen beceriler olarak tanımlanırken; topluma katkı, mesleki ve kişisel gelişimi sağlamak için bireylerin kazanması beklenen bilgi, beceri ve tutumlar olarak ele alınmıştır (MEB, 2018).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, ulusal ve uluslararası alanyazında hayat boyu öğrenme odağında öğretmenlerle yürütülmüş çalışmalara yer verilmiştir. Elsevier- Science Direct, ERIC, Google Scholar, Proquest, ULAKBİM, Ulusal Tez Merkezi ve Web of Science veri tabanları kullanılarak ‘hayat boyu öğrenme’ ve ‘hayat boyu öğrenme becerileri’ anahtar kelimeleri ile yıl sınırı konulmaksızın alanyazın taraması yapılmış ve ilgili çalışmalar kronolojik olarak sunulmuştur. Araştırmalar, hayat boyu öğrenme odağında yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur.

Hayat boyu öğrenme odağında yurt içinde yapılan çalışmalar

Ertaş (2022) tarafından pandemi sürecinde hayat boyu öğrenme yeterlikleri ve öz-yeterlik algıları bağlamında İngilizce öğretmenlerinin e-öğrenme hazırbulunuşluklarını incelediği nicel araştırmada, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, eğitimi desteklemek amacıyla teknolojik materyal ve Web 2.0 teknolojilerini kullanan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme düzeylerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bekci (2021) tarafından İngilizce öğretmenlerinin ve İngilizce öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimlerinin incelendiği nicel çalışmada, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İngilizce öğretmenlerinin öğrenmeye istekli oldukları ve kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik yeni bilgileri öğrenmeye açık oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, İngilizce öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik kurslara ve hizmet içi eğitimlere katılma eğiliminde oldukları tespit edilmiştir. Araştırmada, İngilizce öğretmenlerinin öğrenme sorumluluğunu alarak öğrenmesini organize eden ve yeni bilgiler öğrenmeye istekli bireyler oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak, elde edilen bulgularda hizmet içi eğitimlere katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin olumlu yönde etkilendiği tespit edilmiştir.

Şen (2021) tarafından ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri, hayat boyu öğrenme eğilimleri ve teknolojiyi entegre etme öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelendiği nicel araştırmada, İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ve hayat boyu öğrenme yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, öğretmenlerin özel alan yeterlikleri ve teknolojiyi entegre etme öz yeterliklerinin öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerine olumlu katkı sağladığı ortaya konulmuştur. Bir diğer deyişle, öğretmenlerin teknolojiyi kullanma öz yeterliği arttıkça öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgularda, lisansüstü

eğitim mezunu retmenlerin hayat boyu renme eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak, değişken olarak kurum türlerine göre ortaokul İngilizce retmenlerinin hayat boyu renme eğilimlerinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Aydın (2020) tarafından sınıf retmenlerin hayat boyu renme eğilimleri ve kültürel sermaye yeterliklerinin incelendiği nicel araştırmada, hayat boyu renme ve kültürel sermayenin birbiriyle etkileşim içerisinde olduğunu; hayat boyu renme eğilimi arttıka kültürel sermaye yeterliliğin de arttığı ortaya konulmuştur. Ek olarak, sınıf retmenlerinin renme motivasyonlarının yüksek olduğu, renmeye açık oldukları ve renmenin srekliini sağlamaya önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, retmenlerin motivasyonunun yüksek olması, kültürel sermayedeki katılım oranını arttırdığı elde edilen sonuçlar arasındadır.

Yıldız-Durak ve Tekin (2020) tarafından çeşitli branşlardaki retmenlerin hayat boyu renme yeterliliklerinin kişisel ve mesleki değişkenlere göre incelendiği nicel araştırmada, retmenlerin hayat boyu renme yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir deyişle, retmenlerin gelişimlerini sürdürmek için istekli oldukları ve bilgi ve becerileri geliştirmeye yönelik sabırlı oldukları elde edilen bulgular arasındadır. Bununla birlikte, günlük hayatlarında bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanan retmenlerin hayat boyu renme yeterliliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gökyer (2019) tarafından farklı branşlarda görev yapan lise retmenlerinin hayat boyu renme eğilimlerinin incelendiği nicel çalışmada, retmenlerin hayat renme eğilimlerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, araştırmadan elde edilen bulgular, eğitim değişkenine göre lisansüstü renim derecesine sahip retmenlerin lisans düzeyindeki retmenlere göre motivasyonlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle, lisansüstü renim gören retmenlerin kişisel-mesleki

gelişimlerini sürdürme ile yeni bilgi ve beceriler kazanmaya yönelik daha istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Acar ve Uçuş (2017) tarafından sınıf öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin özelliklerini inceleyen karma yöntem araştırmasının sonuçlarına göre, okullarda hayat boyu öğrenme kavramının bilinirliği yaygın olmasına rağmen uygulama kısmının göz ardı edildiği; öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerileri kapsamında öz-yönetim, öğrenmeyi öğrenme, inisiyatif ve girişimcilik becerileri, bilgi edinme, karar verme ve dijital becerilerini farklı düzeylerde yansıttıkları sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, orta seviye grubunda yer alan öğretmenler hayat boyu öğrenmeyi yeni fırsat ve değişimlere açık olma ve var olan bilgilerini güncellemek amacıyla kişisel gelişim odağında ele almışlardır. Ek olarak, çalışmada öğretmenlerin kişisel ve mesleki yaşamlarında hayat boyu öğrenmenin önemini farkına varması, öğrencilerinin öğrenme sürecini olumlu etkilediği vurgulanmıştır.

Ayaz (2016) tarafından okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan çeşitli branşlardaki öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yürütülen nicel araştırmada, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu ortaya konulmuştur. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenmenin bileşenleri biri olan motivasyona sahip oldukları, hayat boyu öğrenme etkinliklerine katılmaya ve kendilerini kişisel ve mesleki olarak geliştirmeye istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bulguları, branş değişkenine göre İngilizce, coğrafya, resim, okul öncesi ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin diğer branşlara göre daha yüksek düzeyde hayat boyu öğrenme eğilimi gösterirken; ortaokulda görev yapan öğretmenlerin lisede görev yapanlara göre daha yüksek hayat boyu öğrenme eğilimine sahip olduklarını göstermiştir. Ek olarak, lisansüstü derecesine sahip olan ve lisansüstü eğitim almak isteyen öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark elde edilmiştir.

Kazu ve Erten (2016) tarafından çeşitli branşlardaki öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin araştırıldığı nicel araştırmada, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme

yeterliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularında, bilgiyi elde etme ve dijital yeterlikler kapsamında İngilizce öğretmenlerinin diğer branşlardaki öğretmenlere göre daha yüksek hayat boyu öğrenme yeterliğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer önemli sonuç da ortaokulda görev yapan öğretmenlerin hayat boyu öğrenme yeterliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayra ve Kösterelioğlu (2015) tarafından çeşitli branşlardaki ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen nicel araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda, öğretmenlerin motivasyonlarının yüksek olduğu; öğrenmeye açık ve istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir deyişle, öğretmenlerin değişen çağa uyum sağlama ve bilgi ve becerilerini geliştirme eğiliminde olmaları önemli sonuçlardan biridir. Buna ek olarak, elde edilen bulgularda öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya konulmuştur.

Kılıç (2015) tarafından çeşitli branşlardaki öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelendiği nicel çalışmada, öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik motivasyonlarının yüksek olduğu, hayat boyu öğrenmeye yönelik meraklı ve istekli oldukları, her türlü gelişimleri için öğrenme faaliyetlerine katılma eğiliminde oldukları ortaya konulmuştur.

Yıldırım (2015) tarafından sınıf öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algıları ve görüşlerini inceleyen karma araştırma, öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algılarının yüksek olduğunu ortaya koymakla birlikte; hayat boyu öğrenme becerilerinden biri olan iletişim becerisi kapsamında sınıf öğretmenlerinin yeterlik algıları yüksek olmasına rağmen öğretmenlerin iletişim becerisini sadece sınıf ortamıyla sınırladıkları ve öğrencilerin okul dışı ve sosyal hayatlarına yansıtamadıkları tespit edilmiştir.

Selvi (2011) tarafından İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme yeterliklerini inceleyen nitel çalışmada, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce öğretmenleri için en önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme yeterliklerine sahip olması, öğrencilerin sürekli gelişimini desteklemekle beraber öğretmenlerin kendi rol ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için önemli olduğu belirlenmiştir. Araştırma doğrultusunda, öğrencilerin hayat boyu öğrenme becerilerinin geliştirilmesi için öncelikle öğretmenlerin hayat boyu öğrenen bireyler olmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Hayat boyu öğrenme odağında yurt dışında yapılan çalışmalar

Landberg ve Partsch (2023) tarafından çeşitli kademelerde görev yapan Alman öğretmenlerin ve okul müdürlerinin hayat boyu öğrenmeye yönelik algı ve tutumları inceleyen nitel araştırmada, öğretmenler ve okul müdürleri hayat boyu öğrenmeyi geliştirmede okulun önemli bir merkez olduğunu vurgularken, okulların misyonunda hayat boyu öğrenmenin açık bir şekilde yer verilmediğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra araştırma bulgularında, öğretmenlerin öğrencilerinin hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirirken; rol model olma, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonlarını artırma ve öz yönetimli öğrenmelerine rehberlik etme rol ve sorumlulukları vurgulanmıştır.

Kaliba ve Ambrožová (2022) tarafından Covid-19 pandemisi sırasında kapsayıcı eğitim alanında, Çek öğretmenlerin hayat boyu öğrenme kurslarından beklentilerini inceleyen karma araştırmada, öğretmenlerin çoğu hayat boyu öğrenme kapsamındaki kursları, seminerleri, çalıştayları veya konferansları bilgi alışverişi ve pedagojik çalışmalarının iyileştirilmesi için bir fırsat olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Garzon-Artacho vd. (2021) tarafından hayat boyu öğrenme sürecinde İspanyol öğretmenlerin dijital yeterlik algılarının incelendiği nicel çalışmada, iletişim ve iş birliği kapsamında öğretmenlerin yeterlikleri yüksek çıkmasına rağmen; öğretmenlerin dijital içerik üretme boyutunda düşük bir sonuç elde edilmiştir. Bununla birlikte, öğretmenlerin

bilgi ve iletişim teknolojilerini etkili kullanabilmek için gerekli becerilere sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Dabija vd. (2016) tarafından hayat boyu öğrenme kapsamında Romanyalı öğretmenlerin beklentileri ve motivasyonlarını inceleyen nicel araştırmanın bulguları, öğretmenlerin eğitim kurslarına katılma konusundaki temel motivasyonunun ve beklentisinin öğretim süreçlerini en uygun hale getirmek ve geliştirmek olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin motivasyonunun; yeni öğretim yöntemleri ve tekniklerini öğrenmek ve mesleki gelişimlerini sağlamak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Hursen (2014) tarafından Kuzey Kıbrıs'ta ortaokul, lise ve meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin hayat boyu öğrenme yaklaşımına yönelik görüşlerinin incelendiği nitel araştırmada, öğretmenlerin hayat boyu öğrenen bireyler olmasını etkileyen faktörler arasında finansal problemler, öğretmenlerin motivasyonu ve öğrenci profili gibi faktörler yer almıştır. Ayrıca, hayat boyu öğrenme sürecinde öğrencilerin akademik başarı seviyeleri arttıkça, öğretmenlerin öğrenme isteğinin de arttığı elde edilen sonuçlar arasındadır. Araştırma bulgularına göre, öğretmenler hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek adına Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitimlere duyulan ihtiyacı belirtmişlerdir. Ek olarak, Bakanlık tarafından öğretmenlerin motivasyonunu arttırmak amacıyla ödüllerin verilmesi, mesleki gelişimleri kapsamında farkındalıklarını arttırmak adına kursların organize edilmesi gerektiği de öğretmenler tarafından vurgulanmıştır.

Woonsun (2014) tarafından yürütülen Koreli ortaokul öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeye yönelik algıları ve ihtiyaçlarını inceleyen nicel araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeyi hayat boyu eğitim odağında ele aldıkları ve hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini vurguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, hayat boyu öğrenmeye katılımında etkili olan unsurlar zaman, öğretim programı ve içerik olarak ortaya konulmuştur. Ayrıca, hayat boyu öğrenmeye katılımın öğretmenlerin kişisel

gelişimleri ve mesleki becerilerini güncelleme açısından öğretmenlere katkı sağladığı ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Kok (2014) tarafından Malezyalı öğretmenlerin hayat boyu öğrenme sürecini etkileyen çevresel faktörler ve öğretmenlerin sürece ilişkin deneyimlerine odaklanan nitel çalışmada, Eğitim Bakanlığı gibi kurumlar ile aile, arkadaş ve meslektaşlar gibi çevresel unsurların hayat boyu öğrenmede öğretmenler için motive edici güç oldukları ortaya konulmuştur. Buna ek olarak, araştırmada öğretmenlerin hayat boyu öğrenmede rol model olarak başkalarından esinlendikleri ve öğrencileri ve diğer bireyler için rol model olmayı istedikleri de belirtilmiştir.

Jovanova-Mitkovska ve Hristovska (2011) tarafından Makedonyalı öğrencilerin görüşleri çerçevesinde yürütülen öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerini inceleyen nicel çalışmada, öğretmenlerin sahip olması gereken becerilerin Avrupa Komisyonu tarafından sunulan sekiz hayat boyu öğrenme yetkinliği ile paralel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir deyişle, elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin ana dil ve en az bir yabancı dil becerisine, eleştirel düşünme becerisine ve öğretim sürecinde bilgi iletişim ve teknolojilerini etkin kullanma becerisine sahip olmaları gerektiği vurgulanmıştır.

İlgili Araştırmaların Özeti

Yapılan çalışmalar genel olarak incelendiğinde, farklı branşlardan öğretmenlerin katılımıyla hayat boyu öğrenme odağında yurt içi ve yurt dışında yürütülen çalışmaların öğretmenlerin mesleki öz yeterlikleri, beklentileri ve motivasyonları, bireysel yenilikçi düzeyleri, kültürel sermaye yeterlikleri gibi çeşitli değişkenler açısından incelendiği görülmektedir. Bunun yanı sıra ilgili araştırmaların, çeşitli branşlardaki öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ve yeterlik düzeyleri odağında yürütüldüğü görülmektedir. Araştırmalar, genel olarak nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak; verilerinin genellikle ölçekler ve görüşme formları aracılığıyla toplandığı görülmektedir.

İlgili araştırmaların bulgularında, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu, öğretmenlerin çoğunluğunun hayat boyu öğrenmeye yönelik olumlu bir yaklaşıma sahip olduğu ve öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik motivasyonlarının ve hayat boyu öğrenme yeterliklerinin yüksek olduğu da araştırmaların sonuçları arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, hayat boyu öğrenmenin öğretmenler ve eğitim açısından önemi ve gerekliliği araştırmalarda vurgulanan konular arasında yer almıştır. Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasına odaklanan bu çalışma ise İngilizce öğretmenlerinin görüşleri ve deneyimlerinin bütüncül olarak ele alınması açısından yürütölen araştırmalardan farklılık göstermektedir.

Bölüm 3

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, veri analizi ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Araştırma Deseni

İngilizce dil öğretim süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim deseni yürütülmüştür. Yürütülen bu araştırmanın deseni olan olgubilim “farkında olduğumuz ancak derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olgulara odaklanan” (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.66), psikolojik ve felsefi bakış açılarını temel alan tümevarımsal bir araştırma desendir (Ersoy ve Saban, 2019). Araştırmanın odağını oluşturan olgu ve olaylar, doğal ortamlarında ele alınarak olguyu deneyimleyen bireylerin yükledikleri anlam açısından yorumlanır (Altunışık ve diğerleri, 2010). Creswell'e (2021) göre olgubilim çalışmalarında, araştırılan olgu veya olayla ilgili kişisel görüş ve deneyimlerin derinlemesine ve bütüncül olarak yorumlanması ve anlamlandırılması amacıyla araştırılacak olgu veya olayı deneyimlemiş bireylerden veriler toplanır ve bu deneyimlerinin özüne odaklanan bir betimleme ortaya konulur. Bu bağlamda yürütülen bu çalışmada, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılması olgu olarak belirlenerek; öğrenme-öğretme sürecinin tasarımcısı ve uygulayıcısı olan İngilizce öğretmenlerinin deneyimleri ve görüşleri doğrultusunda bu olgunun anlamı, işlevi/rolü ve gerekliliği incelenmiştir. Araştırma, Çorum ili Merkez ilçesinde bulunan devlete bağlı ortaokullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinin gönüllü katılımıyla yürütülmüş olup araştırma soruları odağında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formundan elde edilen nitel verilerin içerik analizi ile çözümlenmesiyle ortaya konulmuştur.

Çalışma Grubu

Bu araştırma, Çorum ili Merkez ilçesinde bulunan devlete bağlı ortaokullarda görev yapan 15 İngilizce öğretmeninin gönüllü katılımı ile yürütülmüştür. Bu bağlamda, çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların/olayların derinlemesine çalışılmasına imkân tanıyan (Patton, 1987) bir örnekleme yöntemi olup, ilgilenilen olgu hakkında bilgili ve deneyimli bireylerin veya grupların tanımlanması ve seçilmesini içerir (Yağar ve Dökme, 2018). Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme, araştırmacının incelediği olguyu açıklamada belirlediği kritik durum/durumların dikkate alındığı bir örnekleme yöntemidir (Creswell ve Clark, 2017). Ölçüt örneklemede, araştırma soruları çerçevesinde araştırmacılar tarafından ölçüt/ölçütler belirlenebilir ya da hazır bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Diğer bir taraftan, çeşitli etkenlerin bir olgunun farklı yönlerini aydınlattığı ve bu etkenler arasında ortak olguların olup olmadığını ortaya çıkarması nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemlerinden bir diğeri olan maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çerçevede, yürütülen bu araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesine ilişkin ölçütün oluşturulmasında zengin veriye ulaşmak amacıyla öncelikli olarak araştırmada yanıt aranan problemler ile araştırmacının sahip olduğu imkânlar dikkate alınmıştır. Buna ek olarak Tablo 3'te verildiği gibi, çalışmanın yürütüldüğü 2022 yılı itibarıyla Çorum ilindeki devlete bağlı ortaokulların buldukları ilçelere göre dağılımı incelendiğinde, en fazla ortaokulun bulunduğu ilçe, Merkez ilçe olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3

Çorum İline Bağlı İlçeler ile Ortaokul ve İngilizce Öğretmeni Sayıları

<i>Çorum İline Bağlı İlçeler</i>	<i>Ortaokul sayısı</i>	<i>İngilizce Öğretmeni sayısı</i>
Merkez	39	134
Sungurlu	20	23
Osmancık	15	20

Tablo 3*Çorum İline Bağlı İlçeler ile Ortaokul ve İngilizce Öğretmeni Sayıları (devamı)*

<i>Çorum İline Bağlı İlçeler</i>	<i>Ortaokul sayısı</i>	<i>İngilizce Öğretmeni sayısı</i>
Alaca	10	15
İskilip	9	8
Bayat	7	5
Mecitözü	5	7
Kargı	5	6
Ortaköy	4	3
Dodurga	3	3
Laçın	3	3
Boğazkale	3	2
Oğuzlar	2	2
Uğurludağ	2	1

Bunun yanı sıra, İngilizce öğretmenlerinin belirlenmesinde ölçütler ‘Son beş yıl içinde en az bir kişisel veya mesleki gelişim odaklı hizmet içi eğitim, kurs, çalıştay gibi faaliyetlere katılmış olma’ ve ‘Çorum ili Merkez ilçesinde bulunan devlete bağlı ortaokullarda görev yapan İngilizce öğretmeni olma’ olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, belirlenen ölçütleri sağlayan ve gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılmayı kabul eden İngilizce öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, mesleki deneyim, eğitim durumları ve ders verdikleri sınıf seviyesi gibi özellikleri dikkate alınarak maksimum çeşitliliğin artırılması sağlanmıştır. İzlenen tüm bu süreçler dâhilinde, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan İngilizce öğretmenlerine ilişkin özellikler bilgileri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan İngilizce Öğretmenlerine İlişkin Özellikler

Rumuz	Yaş	Cinsiyet	Mesleki deneyim	Eğitim Durumu			Son beş yılda katılım sağlanan HBÖ etkinlikleri sayısı	İngilizce dersi verdikleri sınıf düzeyi
				Lisans Fakülte	Bölüm	Lisansüstü		
İÖ1	31-35	Erkek	4-10	Eğitim Fakültesi	İngilizce öğretmenliği	Yok	5	5, 6, 7, 8
İÖ2	31-35	Kadın	4-10	Eğitim Fakültesi	İngilizce öğretmenliği	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	4	5, 6, 7, 8
İÖ3	36-40	Kadın	16-20	Fen Edebiyat Fakültesi	İngiliz Dili ve Edebiyatı	Yok	2	5, 6, 7, 8
İÖ4	25-30	Kadın	4-10	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Eğitim Programları ve Öğretim	4	5, 6, 7, 8
İÖ5	31-35	Kadın	11-15	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Yok	4	5, 6, 7, 8
İÖ6	31-35	Kadın	4-10	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Yok	2	5, 6, 7, 8
İÖ7	31-35	Kadın	11-15	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Yok	2	5, 6, 7, 8
İÖ8	31-35	Kadın	11-15	Fen Edebiyat Fakültesi	Amerikan Kültürü ve Edebiyatı	Eğitim Yönetimi, Teftiş ve Planlama	1	5, 6, 7, 8
İÖ9	41-45	Kadın	16-20	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Yok	4	5, 6, 7, 8
İÖ10	31-35	Kadın	4-10	Fen Edebiyat Fakültesi	İngiliz Dili ve Edebiyatı	İş Sağlığı ve Güvenliği	6	5, 6, 7, 8
İÖ11	41-45	Erkek	21-25	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	Yok	4	5, 6, 7, 8
İÖ12	36-40	Kadın	11-15	Eğitim Fakültesi	İngilizce Öğretmenliği	İngiliz Dili Öğretimi	5	5, 6, 7, 8
İÖ13	36-40	Erkek	11-15	Eğitim Fakültesi	İngilizce öğretmenliği	Yok	3	5, 6, 7, 8
İÖ14	31-35	Erkek	4-10	Eğitim Fakültesi	İngilizce öğretmenliği	Yok	2	5, 6, 7, 8
İÖ15	31-35	Kadın	4-10	Fen-Edebiyat Fakültesi	İngiliz Dili ve Edebiyatı	Yönetim ve Organizasyon	7	5, 6, 7, 8

Tablo 4 'te verildiği gibi, araştırmının çalışma grubunu oluşturan Çorum ili Merkez ilçesinde devlete bağlı ortaokullarda görev yapan 15 İngilizce öğretmeninin özellikleri incelendiğinde, İngilizce öğretmenlerin 11'i kadın, 4'ü erkektir. Öğretmenlerin yaş dağılımları 25-45 arasında olup öğretmenlerin çoğu ($n=9$) 31-35 yaş aralığında yer almaktadır. Bununla birlikte, çalışma grubunda 25-30 yaş aralığında bir, 36-40 yaş aralığında üç ve 41-45 yaş aralığında iki İngilizce öğretmeni yer almaktadır. Öğretmenlerin mesleki deneyimleri 4-25 yıl arasında olup; 4-10 yıllık deneyime sahip yedi, 11-15 yıllık deneyime sahip beş, 16-20 yıllık deneyime sahip iki ve son olarak 21-25 yıllık deneyime sahip bir İngilizce öğretmeni bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları bölümler incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunun ($n=11$) İngilizce öğretmenliği mezunu olduğu görülürken; 3 İngilizce öğretmeni İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü ve 1 İngilizce öğretmeni Amerikan Kültürü ve Edebiyatı mezunudur. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin altısı yüksek lisans derecesine sahiptir. Bu öğretmenler, İngiliz Dili Öğretimi, Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Eğitim Yönetimi, Teftişi ve Planlama, İş Sağlığı ve Güvenliği ve Yönetim ve Organizasyon bölümlerinde yüksek lisans eğitimlerini tamamlamışlardır. Bunlara ek olarak, öğretmenlerin tamamı İngilizce dersini ortaokul düzeyinde 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda yürütmektedirler. Son olarak, İngilizce öğretmenlerinin son beş yılda hayat boyu öğrenme etkinliklerine katılım durumları incelendiğinde, öğretmenlerin tamamı kişisel ve mesleki gelişimleri için çeşitli alanlarda hizmet içi eğitimlere ve kurslara katılmışlardır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmının veri toplama sürecine başlamadan önce 30.06.2022 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'na araştırma izni için başvuru yapılmıştır. Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 13.09.2022 tarihinde onay alınmasının (EK-A) ardından bireysel görüşme formunun güvenduyulabilirlik çalışmalarına ilişkin kanıtların oluşturulması için pilot çalışmalara başlanmıştır. 2022 yılı Kasım ayında Çorum ili Ortaköy ilçesi devlete bağlı ortaokullarda görev yapan gönüllü iki İngilizce öğretmeni ile pilot

uygulama yapılmıştır. Pilot çalışmaların tamamlanmasının ardından nihai veri toplama süreci için okul müdürleri ile iletişime geçilerek gerekli randevular alınmış, yürütülen bu araştırmaya ilişkin bilgi verilmesi amacıyla İngilizce öğretmenleri ile ön bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. İngilizce öğretmenleri çalışmaya davet edilmiş ve ön bilgilendirme toplantıları sırasında çalışmaya katılmayı kabul eden İngilizce öğretmenlerinin gönüllü katılım formları aracılığıyla onayları alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü İngilizce öğretmenlerinin uygunluk durumları dikkate alınarak görüşme gün ve saatlerinin belirlendiği görüşme takvimi oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen bireysel görüşmeler, araştırmacılar tarafından hazırlanan İngilizce Öğretmenlerine Yönelik Hayat Boyu Öğrenme Bireysel Görüşme Formu aracılığıyla öğretmenlerin tercihine bağlı olarak yüz yüze veya çevrim içi olarak yapılmıştır. Bireysel görüşmeler Ocak-Şubat 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, araştırmacı tarafından öğretmenlerin izni dâhilinde ses kaydı yapılmış ve gerekli notlar alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formu, İngilizce dil öğretim süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu kapsamda, yarı yapılandırılmış görüşme formunun oluşturulma sürecinde araştırma soruları doğrultusunda Yıldırım ve Şimşek (2021) tarafından önerilen ilkeler dikkate alınmıştır. Bu bağlamda, belirlenen araştırma soruları çerçevesinde alanyazın taraması yapılmış ve çeşitli araştırmacılar tarafından yürütülen çalışmalardan elde edilen bulgular ışığında hayat boyu öğrenme kavramı, hayat boyu öğrenme becerilerinin tanımlanması, bu becerilerin İngilizce dil öğretim sürecine entegre edilmesi gibi bileşenler doğrultusunda taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Taslak görüşme formu, İngilizce öğretmenlerinin demografik bilgilerinin yanı sıra İngilizce dil öğretim süreçlerinde hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasının gerekliliği ve rolü/ işlevine ilişkin görüşlerini belirlemek için oluşturulan toplam dört bölümden oluşmaktadır.

Uzman görüşlerin alınması amacıyla hazırlanan taslak görüşme formu beş öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Bu uzmanların tümünün lisans mezuniyeti İngilizce öğretmenliği olup; Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi olmak üzere dört farklı devlet üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadırlar. Buna ek olarak, iki uzman yabancı diller eğitiminde; üç uzman ise eğitim programları ve öğretim anabilim alanında doktora derecesine sahiptir. Uzmanlardan gelen dönütler kapsamında görüşmenin akışını sağlamak amacıyla bazı soruların yerleri değiştirilmiş, ifadelerin net ve anlaşılır olması için sondalar eklenmiş ve sadeleştirilmeye gidilmiştir. Yapılan değişiklik ve düzenlemelere ilişkin örnekler Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5

Uzman Görüşleri Doğrultusunda İngilizce Öğretmenlerine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Bireysel Görüşme Formunda Yapılan Değişikliklere Örnekler

Uzman Görüşleri Öncesinde Görüşme Formundaki Sorular	Uzman Görüşleri Sonrasında Görüşme Formundaki Sorular
2.2 Hayat boyu öğrenmenin olmazsa olmaz bileşenleri nelerdir?	2.2 Sizce hayat boyu öğrenmenin olmazsa olmaz öğeleri/ uygulamaları/ etkinlikleri/ özellikleri nelerdir?
3.1 Rutin bir İngilizce dersinizi anlatabilir misiniz?	3.1 Tipik, genel bir İngilizce dersinizi anlatabilir misiniz?

Uzmanlardan gelen dönütler sonrasında yapılan değişikliklerin ardından Çorum ili Ortaköy ilçesi devlete bağlı ortaokullarda görev yapan gönüllü iki İngilizce öğretmeni ile soruların anlaşılabilirliğini belirlemek ve görüşmelerin süresine ilişkin bilgi edinmek amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Öğretmenlerin onayları doğrultusunda ses kaydı alınarak çevrim içi yapılan bireysel görüşmeler yaklaşık 40-45 dakika sürdürmüştür. Pilot uygulamaya ait bilgiler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Pilot Çalışmaya Ait Bilgiler

Rumuz	Ortam, tarih ve saat	Süre
PÖ1	Çevrim içi / 16.11.2022 / 20.30	50 dakika
PÖ2	Çevrim içi / 27.11.2022 / 20.00	35 dakika

Pilot uygulamanın ardından görüşme formundaki üç soruda, ifadelerin anlaşılır olması ve cevapların detaylandırılmasına yönelik bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler sonrasında, İngilizce öğretmenlerine yönelik yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formuna nihai hali verilmiştir.

Nihai görüşme formunda; kişisel bilgiler, hayat boyu öğrenmeye ilişkin görüşler ve hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasına ilişkin görüşler olmak üzere üç bölüm yer almaktadır. İngilizce öğretmenlerinin kişisel bilgilerinin (yaş, cinsiyet, mezun olunan fakülte/bölüm, mesleki deneyim, lisansüstü eğitim durumu vb.) yer aldığı bölümde sekiz soru; hayat boyu öğrenmenin nasıl anlamlandırıldığına, hayat boyu öğrenen birey ve öğretmen özelliklerinin neler olduğuna ve hayat boyu öğrenme becerilerinin gerekliliği/işlevine odaklanan ikinci bölümde beş soru; hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasındaki etkenlere, uygulamalara, uygulamaların sıklığına, İngilizce dersi öğretim programına ve önerilere odaklanan üçüncü bölümde altı soru yer almaktadır. İngilizce Öğretmenlerine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan örnek sorular EK-A'da sunulmuştur.

Verilerin Analizi

Bu çalışma, araştırma soruları kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yürütülmüştür. Bu bağlamda, 15 İngilizce öğretmeni ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, “verinin kavramsallaştırılması ve temalar yoluyla kavramlar arasındaki anlamlı örüntülerin açıklanması” olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s.240). Diğer bir deyişle, elde edilen veriler derinlemesine analiz edilerek ortaya çıkan kodlar ve temalar aracılığıyla bulguların anlamlı bir hale getirilme sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Nitel verilerin içerik analizi süreci, Yıldırım ve Şimşek’in (2021) önerdiği altı aşama takip edilerek gerçekleştirilmiştir. İlk aşama olan ham verilerin metne dönüştürülmesi

kapsamında, araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü 15 İngilizce öğretmeni ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşmelerden elde edilen ses kayıtları veri kaybına neden olmamak adına orijinal hallerine bağlı kalınarak Microsoft Word yardımıyla yazılı metin haline dönüştürülmüştür. İkinci aşamada, verilerin analiz için hazırlanması amacıyla elde edilen yazılı metinler tek tek okunarak kontrol edilmiştir. Verilerin okunması ve kodlanması aşaması için veriler incelenerek kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan kavram, sözcük veya cümleler araştırmacılar tarafından kodlanmış ve bir ön kod listesi oluşturulmuştur. Dördüncü aşamada oluşturulan kodlar incelenerek, araştırma soruları çerçevesinde kendi aralarında ortak yönler bulunan veya anlamlı bir kategori oluşturan kodlar ortak temalar altında birleştirilmiştir. Beşinci aşamada, oluşturulan kodlar ve temalar araştırma soruları çerçevesinde tekrar incelenerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Son aşamada ise araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir biçimde analiz edilen bulgular, İngilizce öğretmenleriyle gerçekleştirilen bireysel görüşmelerden alınan doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmuştur. Ek olarak, bulguların sunulması aşamasında, gizlilik esasına dayalı olarak İngilizce öğretmenlerine İÖ1, İÖ2 (İÖ: İngilizce Öğretmeni; 1: Görüşme 1) olmak üzere rumuzlar verilmiştir. Veri analizine ilişkin örnek, Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 7

Örnek Veri Analizi

Görüşme sorusu	
“Hayat boyu öğrenen bir bireyi diğer bireylerden ayıran en temel özellik/özellikler sizce nelerdir?”	
İÖ1- Görüşme alıntısı	
“Öncelikle yeniliğe açık olması gerekir. Açık fikirlilik diyebiliriz. ... Hayat boyu öğrenen biri... elindeki ile yetinmeyi bilmez. Bu tatminkâr değildir anlamında değil, yani olumsuz anlamda değil. Ama hep daha fazla gelişmeyi ister. Herhangi bir konuda olabilir bu. İlla da mesleki anlamda olması şart değildir.”	<p><u>Tema</u> Hayat boyu öğrenen birey özellikleri</p> <p><u>Kod</u> Yeniliklere açık olma, gelişime açık olma</p>
İÖ4- Görüşme alıntısı	
“Genel olarak meraklı, öğrenmeye açık, günlük hayatında aktif kişiler olabilir. Aynı zamanda öğrenmeye motive insanlar olduklarını düşünüyorum...”	<p><u>Tema</u> Hayat boyu öğrenen birey özellikleri</p> <p><u>Kod</u> Meraklı olma, öğrenmeye açık olma, öğrenmeye yönelik motivasyona sahip olma</p>

Güvenduyulabilirlik

Bilimsel araştırmaların en önemli kriterlerinden olan geçerlik ve güvenilirlik kavramları nitel araştırmaların yaklaşımı ve doğası gereği bu çalışmalarda farklı olarak ele alınmaktadır (Eisner, 1991; Kirk ve Miller, 1986; LeCompte ve Goetz, 1982; Lincoln ve Guba, 1985; Yıldırım ve şimşek, 2021). Guba ve Lincoln (1985) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine güvenduyulabilirlik (trustworthiness) kavramını kullanmıştır. Nitel araştırmalarda güvenduyulabilirlik; inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık, teyit edilebilirlik ölçütleri ile sağlanmaktadır (Guba ve Lincoln, 1985). Bu bağlamda, olgubilim deseninde yürütölen bu çalışmada güvenduyulabilirliğin sağlanması amacıyla uzman görüşü, katılımcı teyidi, ayrıntılı betimlemeler sunma, doğrudan alıntı yöntemlerine başvurulmuştur (Yıldırım ve şimşek, 2021).

“Bulguların gerçeklikle ne düzeyde uyumlu olduğunu” (Arastaman ve diğerleri, 2018, s.51) ifade eden inandırıcılık, nitel araştırmaların en önemli kriterlerinden biridir (Guba ve Lincoln, 1985; Merriam ve Tisdell, 2015). Başka bir deyişle, inandırıcılık “araştırma sürecinin ve sonuçlarının açık, tutarlı ve başka araştırmacılar tarafından teyit edilebilir olmasıdır” (Yıldırım ve şimşek, 2021, s. 289). İnandırıcılığı arttırmak amacıyla araştırmacılar tarafından uzun süreli katılım ve gözlem, çeşitleme, akran incelemesi ve sorgulaması, zengin, yoğun betimleme gibi pek çok yöntem ortaya konulmuştur (Creswell ve Miller, 2000; Lincoln ve Guba, 1986; Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve şimşek, 2021). Bu çerçevede, yürütölen çalışmada inandırıcılığın sağlanması amacıyla uzman görüşü ve katılımcı teyidi yöntemlerine başvurulmuştur (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve şimşek, 2021). Uzman görüşüne yönelik olarak hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin alınması amacıyla oluşturulan yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formunun oluşturulmasında Eğitim Programları ve Öğretim ve İngiliz Dili Eğitiminde görev yapan uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. İnandırıcılığın sağlanmasında kullanılan diğer yöntem olan katılımcı teyidi ise katılımcılardan elde edilen ham verilerin metne

dönüştürüldükten sonra katılımcılardan bu verileri teyit etmesini sağlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinin onayları dâhilinde ses kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmeler araştırmacılar tarafından yazılı metne dönüştürülmüş, öğretmenlere e-posta aracılığı ile gönderilmiş ve verilerin doğruluğuna ilişkin teyit sağlanmıştır.

Nitel araştırmalarda önemli kriterlerden biri olan aktarılabilirlik kavramı, araştırma bulgularının benzer bağlam veya durumlara ne derecede uyarlanabildiğiyle ilgilidir (Guba ve Lincoln, 1985). Yıldırım ve Şimşek (2021) nitel araştırmaların bulguların doğrudan genellenemeyeceğini belirtirken, aktarılabilirlik kavramı ile nitel araştırma bulguların benzer ortamlara uygulanabilirliğini vurgulamıştır. Benzer şekilde, Erlandson vd. (1993) de nicel araştırmalardaki genellenebilirlik kavramı yerine nitel araştırmalarda aktarılabilirlik kavramını kullanmışlardır. Bu bağlamda, aktarılabilirliğin sağlanması amacıyla yürütülen çalışmada ayrıntılı betimleme, amaçlı örnekleme ve doğrudan alıntı yöntemlerine başvurulmuştur. Araştırmanın kuramsal çerçevesi, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama ve analizi sürecine ilişkin bilgiler ayrıntılı olarak sunulmuştur. Buna ek olarak, aktarılabilirliğin sağlanmasında bir diğer yöntem olan amaçlı örnekleme yönteminin kullanılması (Erlandson ve diğerleri, 1993) amacıyla çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik yöntemleri kullanılmıştır. Nitel araştırmaların olay ve olguların farklı yönlerini ortaya çıkarma amacı taşıması nedeniyle veri kaynağının bu farklılıkları yansıtabilmesi önem arz etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu doğrultuda, İngilizce öğretmenlerinin belirlenmesinde 'Çorum ili merkeze bağlı okullarda görev yapıyor olma' ve 'Son beş yıl içinde en az bir kişisel veya mesleki gelişim odaklı hizmet içi eğitimlere veya kurs, çalıştay gibi faaliyetlere katılmış olma' ölçütleri belirlenmiştir. Ek olarak, İngilizce öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, mesleki deneyim, eğitim durumları ve ders verdikleri sınıf seviyesi gibi özellikleri ile maksimum çeşitliliğin artırılması sağlanmıştır. Ayrıca, çalışmada aktarılabilirlik ölçütü için bulguların raporlanması aşamasında doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Nitel araştırmalarda diğer bir kriter olan tutarlık, “bulguların elde edildiği s¼recin m¼mk¼n olduğu ölç¼de açık ve tekrarlanabilir olmasıyla” ilgilidir (Arastaman ve diğerleri, 2018, s.60). Yıldırım ve Şimşek’e (2021) göre tutarlık, “nitel çalışmalarda olay ve olguların değişkenliğini göz ön¼ne alarak bu değişkenliği tutarlı bir biçimde araştırmaya yansıtma yaklaşımıdır.” (s.295). Bu bağlamda, çalışmada tutarlılığın sağlaması amacıyla araştırma deseni, çalışma grubu, araştırmanın veri toplama s¼reci ve analizi detaylıca anlatılmıştır. Buna ek olarak veri analiz s¼recinde, gör¼řmelerden elde edilen veriler ile oluşturulan kodların hem araştırmacı hem de danışman tarafından kod ve temaların karşılaştırılması yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda önemli kriterlerden biri olan teyit edilebilirlik, araştırma sonuçlarının gerçeği yansıtması ve araştırmacının öznel yargı ve varsayımlarından uzak olmasıyla ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Erlandson ve diğerleri (1993) tarafından teyit edilebilirliği sağlamak amacıyla teyit incelemesi yöntemi önerilmiştir. Bu kapsamda, veri toplama s¼recindeki ses kayıtları ve gör¼řmelere ilişkin not ve dok¼manlar araştırmacı tarafından saklanmaktadır. Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen stratejilerden biri olan araştırma s¼reci aşamalarının ayrıntılı olarak raporlanması teyit edilebilirliği güçlendiren stratejilerden biridir. Bu çerçeve, teyit edilebilirliğin sağlanması amacıyla araştırmanın tüm aşamalarının detaylı olarak sunulmuş ve çalışma grubundaki İngilizce öğretmenlerine ilişkin bilgiler ayrıntılı olarak ele verilmiştir. Buna ek olarak, tez danışmanının, tezin tüm s¼relerindeki kontrol ve önerileri de teyit edilebilirliğe katkı sağlamıştır.

Araştırmacının Rol¼

Nitel araştırmalarda araştırmacının rol¼ nicel araştırmalardakine göre farklılaşmaktadır (Patton, 1987; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Yıldırım’a (1999) göre nitel araştırmacı “bizzat alanda zaman harcayan, katılımcılarla doğrudan gör¼řen ve gerektiğinde katılımcıların tecr¼belerini yaşayan, alanda kazandığı perspektifi ve

tecrübeleri toplanan bilgilerin analizinde kullanan kişidir” (s.11). Bu bağlamda, araştırmacı verilerin toplanması amacıyla katılımcılarla görüşmeleri yüz yüze veya görüntülü çevrim içi platformlar aracılığı ile gerçekleştirmiştir. Araştırmanın veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin kanıtlar uzman görüşlerine başvurulmuş ve pilot uygulama yapılarak elde edilmiştir. Araştırmacının İngilizce öğretmeni olması ve öğretmenlik alanındaki deneyimi araştırma konusunun belirlenmesinde araştırmacıya katkı sağlamıştır. Öte yandan, araştırmacı öğretmenlik deneyimine bağlı olarak oluşabilecek olası önyargı ve varsayımlarını araştırmaya dâhil etmemeye özen göstermiştir. Bu nedenle, bireysel görüşmeler sırasında İngilizce öğretmenlerini etkileyebilecek hal ve davranışlardan kaçınmıştır. Araştırmacının İngilizce öğretmeni olması, İngilizce öğretmenleri ile empati kurmasını sağlamış ve yapılan görüşmeler sırasında İngilizce öğretmenleri ile iletişimi kolaylaştırmıştır. Araştırmacı, bireysel görüşmeler esnasında ifadelerin net ve anlaşılabilir olmasına özen göstermiş olup anlam karmaşasına neden olabilecek durumlardan özenle kaçınmıştır. Görüşmeler, İngilizce öğretmenlerinin uygunluk durumları gözetilerek öğretmenlerin belirlediği saatlerde ve gürültülü olmayan ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının öğretmenlik deneyimi, araştırmaya ilişkin verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde araştırmacıya katkı sağlamıştır.

Bölüm 4

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın “Hayat boyu öğrenme becerilerinin, İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına yönelik İngilizce öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenen temel problemine ait bulgular, 15 İngilizce öğretmeniyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış bireysel görüşmelerle toplanan verilerin içerik analizi ile elde edilerek; alt problemler doğrultusunda aşağıdaki başlıklar dahilinde sunulmuştur.

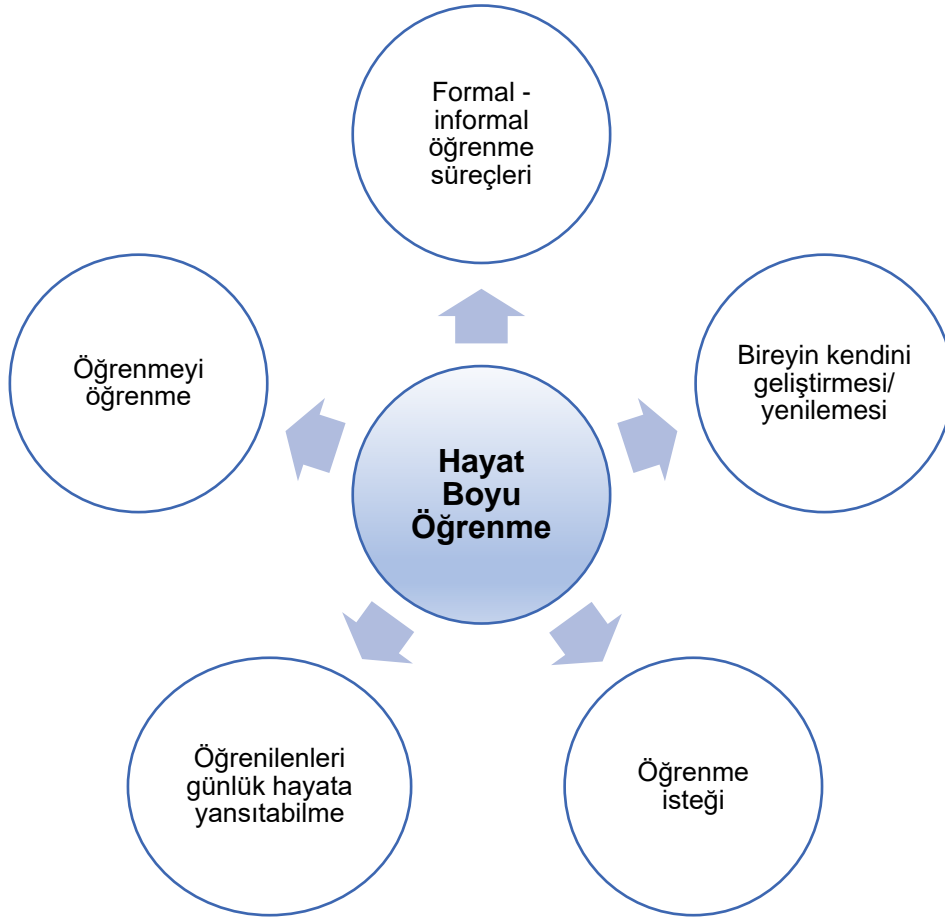
Hayat Boyu Öğrenmeye Yüklenen Anlama İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “İngilizce öğretmenleri, hayat boyu öğrenme kavramını nasıl anlamlandırmaktadırlar?” sorusuna yönelik olarak elde olarak bulgular, (1) hayat boyu öğrenme tanımı, (2) hayat boyu öğrenmenin işlevi, (3) hayat boyu öğrenen birey özellikleri ve (4) hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri olmak üzere 4 başlık altında ele alınmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme tanımına ilişkin ortaya koydukları görüşlerin analizinden elde edilen bulgularda, hayat boyu öğrenmeyi, “formal-informal öğrenme süreçleri” ($f=8$), “bireyin kendini geliştirmesi/yenilemesi” ($f=3$), “öğrenme isteği” ($f=3$), “öğrenilenleri günlük hayata yansıtabilme” ($f=1$) ve “öğrenmeyi öğrenme” ($f=1$) temaları odağında anlamlandırdıkları görülmektedir. “Formal-informal öğrenme süreçleri” ($f=8$) İngilizce öğretmenleri tarafından en çok vurgulanan tema olurken; “öğrenilenleri günlük hayata yansıtabilme” ($f=1$) ve “öğrenmeyi öğrenme” ($f=1$) İngilizce öğretmenleri tarafından en az vurgulanan temalar olmuştur. Şekil 2’de hayat boyu öğrenmenin tanımına yönelik bulgular sunulmuştur.

Şekil 1

Hayat Boyu Öğrenmenin Tanımına Yönelik Bulgular

“Formal-informal öğrenme süreçleri” ($f=8$) araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenme tanımına ilişkin olarak en çok vurgulanan temadır. Hayat boyu öğrenmeyi bu tema kapsamında ele alan öğretmenler (İÖ4, İÖ5, İÖ6, İÖ8, İÖ10, İÖ12, İÖ14, İÖ15) hayat boyu öğrenmeyi alan, mekân, zaman, kapsam ve yaştan bağımsız öğrenme süreçleri olarak anlamlandırmışlardır. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 görüşlerini şu şekilde açıklamıştır:

Hayat boyu öğrenme doğduğumuz andan itibaren başlayan ve sonu, sınırı olmayan öğrenmeler bütünüdür. Branştan, mekândan ve zamandan bağımsız tüm öğrenimler diyebilirim. Tüm insanları kapsar. Okul sınırları içine hapsolmemalı diye

düşünüyorum. Her yaşı, her eğitim düzeyini, her türlü alanı kapsayan; kişinin daha verimli olabilmesi için ihtiyaç duyduğu her türlü alanı kapsayan öğrenme sürecidir. Hayatın tüm alanını kapsar aslında.

Hayat boyu öğrenmeyi “formal-informal öğrenme süreçleri” odağında tanımlayan İÖ6 “Hayat boyu öğrenme zaman, yer, mekân sınırı olmadan ve farklı alanlarda kendimizi geliştirmek için ya da formal-informal ayrımına bakılmaksızın alınan eğitimlerdir.” ifadeleriyle görüşlerini belirtirken; İngilizce öğretmenlerinden İÖ8 ise “Bir okul ortamı olması şart değil, insanlar gezerek, yaşayarak, okuyarak da öğrenebilir. İnsanlar ilgilendikleri her şeyi artık dijital ortamda da öğrenebiliyor.” şeklinde öğrenmenin okul ortamıyla sınırlandırılmayacağını vurgulamıştır. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ12 de “Zamanla, teknolojik gelişmelerle hayat değiştiği için kendimizi adapte edebilmek ve becerilerimizi yenileyebilmek için sürekli birilerinden, kurumlardan, herkesten öğrenmek. Bu bir çocuktan, bir yetişkinden, bir kurumdan veya deneyimlerden de olabilir.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. İngilizce öğretmeni İÖ15 ise öğrenmelerin sadece okullarla sınırlandırılmayacağını okul, çevre, aile ve arkadaşlar aracılığı ile öğrenebileceğimizi vurgulayarak “Hayat boyu öğrenme dediğimiz şey aileyle birlikte çocukluktan başlayan bir şeydir. Daha sonra okulda, çevrede, sosyal ilişkilerde devam eder. Sonu yoktur.... Davranışlar, arkadaşlıklar, sosyal ilişkiler, okul seviyesindeki dersler, kültür işin içine girer.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ5 “Hayat boyu öğrenme benim için her şeyi öğrenmek...” olarak tanımlarken; bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ10 ise “Günlük hayatta öğrendiğimiz her şeydir. Üç yaşından 50 yaşına kadar öğrendiğimiz her şey olabilir.” şeklinde açıklamıştır.

Hayat boyu öğrenmenin tanımına ilişkin İngilizce öğretmenleri tarafından vurgulanan bir diğer tema “bireyin kendini geliştirmesi/yenilemesi” ($f=3$) olmuştur. Bu doğrultuda araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ1, İÖ2 ve İÖ8 bireylerin bilgi ve becerilerini sürekli olarak yenilemesi ve kendini geliştirmesini vurgulayarak hayat boyu öğrenmeyi tanımlamada gelişim ve yenilenme kavramları üzerinde durmuşlardır. Bu

kapsamda, İngilizce öğretmeni İÖ1 hayat boyu öğrenmeyi “Konu fark etmeksizin herhangi bir bireyin herhangi bir alanda kendini geliştirme serüvenidir.” şeklinde tanımlarken; İÖ2 “Kişinin kendini her alanda yaşam boyu geliştirip eğitmesi. Öğrendiklerini sürekli olarak güncellemesi.” olarak tanımlamıştır. Benzer şekilde, İÖ8 hayat boyu öğrenmeyi “İnsanın kendini geliştirmesi veya kendi hobileri hakkında deneyim kazanması.” şeklinde açıklamıştır.

“Öğrenme isteği” ($f=3$) araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenme tanımına ilişkin olarak vurgulanan diğer bir temadır. Hayat boyu öğrenmeyi bu tema kapsamında ele alan öğretmenler (İÖ8, İÖ11, İÖ13) hayat boyu öğrenmenin öğrenmeye açık olma, öğrenmeye duyulan ihtiyacın fark edilmesi ve hissedilmesi olarak anlamlandırmışlardır. Hayat boyu öğrenmeyi “öğrenme isteği” olarak tanımlayan İngilizce öğretmeni İÖ11 “Bana göre ölene kadar yeni şeyler öğrenme isteğidir.” şeklinde ele alırken; bir başka İngilizce öğretmeni İÖ13 görüşlerini şöyle ifade etmiştir: “Hayat boyu öğrenme benim için bilgiye maruz bırakmadır. İhtiyacı olduğunu hissettirmektir. İhtiyacı olduğu bilgiyi öğrenmek zorunda olduğunu düşünürse kişi, daha ilgili oluyor.”

Hayat boyu öğrenmeyi “öğrenilenleri günlük hayata yansıtabilme” ($f=1$) odağında ele alan İngilizce öğretmeni İÖ7 “Bence hayat boyu öğrenme çocuğun öğrendiği bilgileri günlük hayatına aktarıp, yaşadığı deneyimleri de derse entegre edebilmesine denir.” olarak tanımlamıştır.

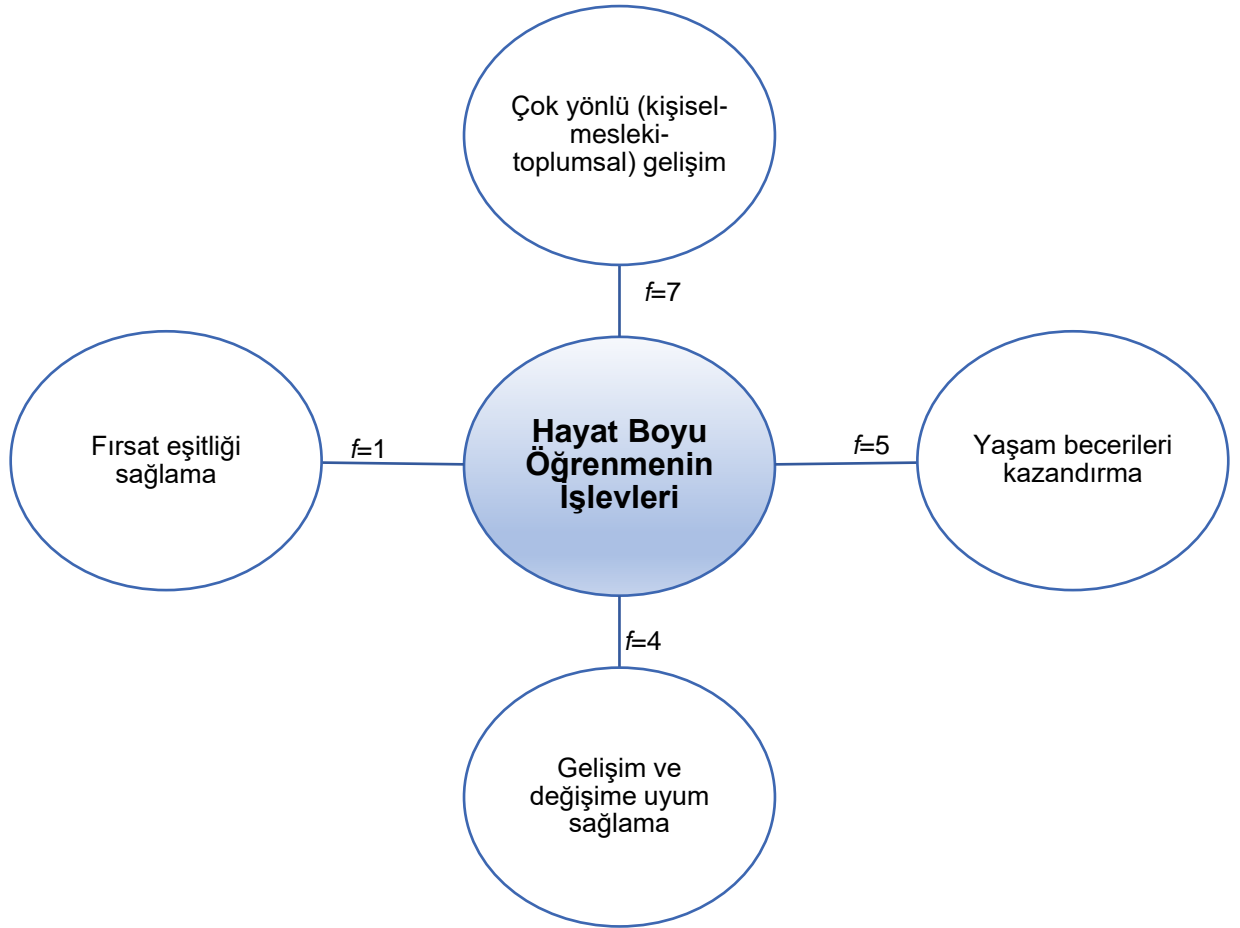
Araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ9 “öğrenmeyi öğrenme” ($f=1$) teması altında hayat boyu öğrenmeyi tanımlamıştır. Bu doğrultuda İÖ9 “Hayat boyu öğrenme bence nasıl araştıracağını, nasıl analiz edeceğini, nasıl eleyeceğini, bilgiye nasıl ulaşacağını kavramak; bunu öğrenebilmek ve bunu hayatına yayıp, hayatın boyunca bu yöntemleri kullanabilmek.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri, hayat boyu öğrenmenin işlevlerini “çok yönlü gelişim

(kişisel-mesleki-toplumsal) gelişim" ($f=7$), "yaşam becerileri kazandırma" ($f=5$), "gelişim ve değişime uyum sağlama" ($f=4$) ve "fırsat eşitliği sağlama" ($f=1$) olarak ele almışlardır. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinin en çok vurguladığı tema "çok yönlü gelişim" (İÖ1, İÖ2, İÖ4, İÖ6, İÖ8, İÖ12, İÖ13) olurken; en az vurgulanan "fırsat eşitliği sağlama" (İÖ14) teması olmuştur. Hayat boyu öğrenmenin işlevlerine yönelik bulgular Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 2

Hayat Boyu Öğrenmenin İşlevlerine Yönelik Bulgular

Hayat boyu öğrenmenin işlevlerine yönelik elde edilen bulgularda, İngilizce öğretmenleri tarafından en çok vurgulanan tema "çok yönlü gelişim" ($f=7$) olmuştur. İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ2, İÖ4, İÖ6, İÖ8, İÖ12 ve İÖ13 hayat boyu öğrenmenin

işlevini bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlamanın yanı sıra toplumsal gelişime katkı sağlaması açısından da ele almışlardır. Bu çerçevede, hayat boyu öğrenmenin hem kişisel hem de mesleki açıdan işlevine dikkat çeken İÖ1 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Hayat boyu öğrenmenin kapsamı çok geniş. Yani bu hem eğitim anlamında da kullanılabilir hem de mesleki anlamda da kullanılabilir. Bu mesleğin eğitimle alakalı olması da şart da değil ayrıca...Bireyin kendini geliştirmesini sağlamaktır işlevi. Mesela mesleki açıdan diyelim. Herhangi bir üniversiteden mezun olduktan sonra bütün mesleki yeterliklere sahip olduğumuz anlamına gelir doğru ama bu üzerine bir şey katmayacağımız anlamına gelmez. Dolayısıyla bu gelişimin sürekliliğini sağlamak da hayat boyu öğrenmenin içine girebilir.

Hayat boyu öğrenmenin işlevini, bireyin kendi gelişimine katkı sağlaması ve bireyleri yönlendirmesi olarak ele alan İÖ6 ise “Hayat boyu öğrenmenin işlevi, bizim gelişimimize katkı sağlaması... Alanımızı genişleterek farklı alanlara bizi sevk edebilir.” şeklinde ifade ederken, İÖ13 “Diğer türlü hayatımızda kendimizi geliştirmek adına bir başlık açabiliriz. Bir dil bir insan iki dil iki insan dediğimiz gibi. Kendimizi geliştirmek için dil önemli. Hayat boyu öğrenme bunu sağlayabilir.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Bir başka İngilizce öğretmeni İÖ8 ise kişisel gelişime vurgu yaparak “Hayat boyu öğrenmenin işlevine değinecek olursak, merak ettiklerimizi öğrenmek, keşfetmektir. İnsan bir şeye ilgi duyuyorsa onu araştırır. Kitaplardan, insanlardan, çevresinden araştırır veya bir kursa gidebilir. Hobi amaçlı veya eğitim amaçlı olabilir.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır.

Hayat boyu öğrenmenin işlevine yönelik olarak araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri tarafından (İÖ5, İÖ7, İÖ9, İÖ10, İÖ12) vurgulanan bir diğer tema “yaşam becerileri kazandırmadır” (f=5). Bu kapsamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenmenin işlevini yaşam için gerekli bilgi ve becerileri edinme, bunları günlük hayata yansıtma ve uygulama ile ilişkilendirmişlerdir. Bu doğrultuda, İngilizce öğretmeni İÖ12 “Kendi kendimize hayatı idare edebilmek için de yeni beceriler edinmeliyiz

hayatımız boyunca.” olarak görüşlerini açıklarken, İÖ9 da “Hayat boyu öğrenme benim hayatımı sürdürmemi sağlıyor diyebilirim. Çünkü ben okumadan yapamıyorum... Okumadan, düşünmeden duramıyorum.” olarak görüşlerini ifade etmiştir. İngilizce öğretmenlerinden İÖ5 öğrenme-öğretme süreçlerindeki deneyimlerinden yola çıkarak görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “... 5.sınıf 2.üniteyi ele alalım. Yaşanılan yerdeki isimler, yer yön tarifi var. Bunu çocuk normal hayatında nerede ve nasıl kullanacak? Her şey çocuklar için işlevsel olmalı. Tabi bunu kendisi de aktarabilir.” Benzer şekilde, İÖ7 de “Hayat boyu öğrenme öğrendiklerimizi kalıcı hale getirsin; daha iyi öğrenebilelim diye var. Ezbere değil de daha farklı bir öğretim yöntemini sunmak için ve çocuğun hayatında öğrenilen şeyler daha iyi yer etsin ve daha çok işine yarasın diye var.” olarak görüşlerini açıklamıştır. Araştırma katılan diğer bir İngilizce öğretmeni İÖ9 da “Benimle, dünya görüşümlle, siyasi görüşümlle, sağlığımla, psikolojik durumumla alakalı...herhangi bir konuda bir şeyi araştırıp uygulamak zorunda kaldığım çok oldu. Profesyonel birini bulup danışamadım. Bilgisayarı veya kitabı alıp araştırma yaptığım ve uyguladığım çok oldu.” şeklinde belirttiği görüşlerinde hayat boyu öğrenmenin yaşam becerilerini kazandırma işlevini vurgulamıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, hayat boyu öğrenmenin işlevlerine yönelik ulaşılan bir diğer tema “gelişim ve değişime uyum sağlamadır” ($f=4$). Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmenleri İÖ3, İÖ4, İÖ11 ve İÖ12 değişen ve gelişen çağın dinamiklerine ve teknolojiye uyum sağlamayı hayat boyu öğrenmenin bir işlevi olarak ele almışlardır. Bu doğrultuda, İngilizce öğretmeni İÖ4 “Yaşadığımız çağ çok hızlı değişen bir çağ. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler çok hızlı bir şekilde yaşanıyor. Bu yüzden de yaşadığımız çağa ayak uydurmamız gerekiyor.” şekilde görüşlerini açıklamıştır. Araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ12 “Zamanla, teknolojik gelişmelerle hayat değiştiği için kendimizi adapte edebilmek ve becerilerimizi yenileyebilmek için...Yenilenmeli ve çağa ayak uydurmalıyız.” ifadeleriyle görüşlerini açıklarken; İÖ3 de “Çağa ve teknolojiye ayak uydurabilmek ve öğrencilere bunu aktarabilmek için kendimizi

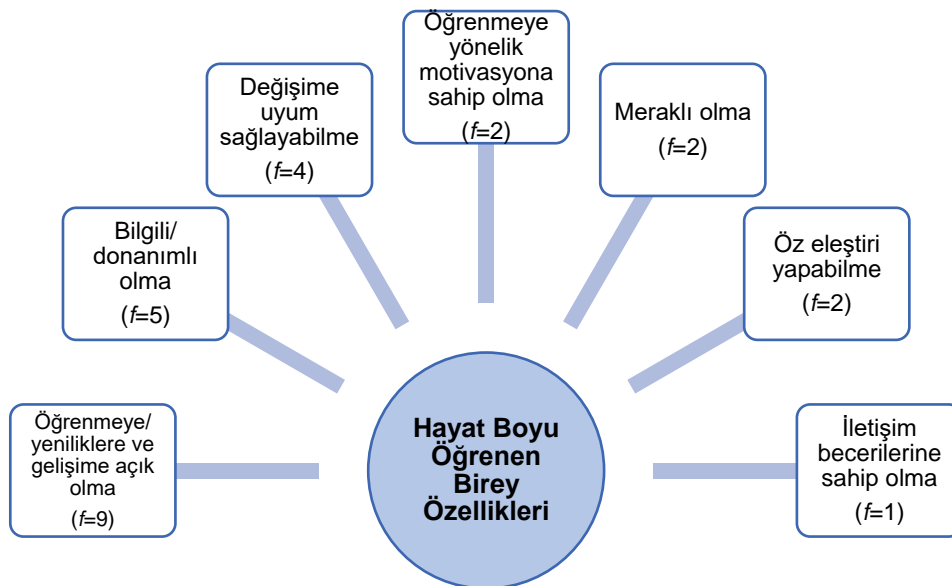
sürekli yenilememiz gerek.” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ11 ise “İnsanın yaşadığı topluma sürekli adapte olabilmesi ve geri kalmaması için...” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır.

Hayat boyu öğrenmenin işlevini “fırsat eşitliği sağlama” ($f=1$) açısından ele alan İngilizce öğretmeni İÖ14 ise “... eğitim-öğretimde fırsat ve imkân eşitliğinden türlü nedenlerle faydalanamamış bireylerinde yaşları, sosyal statüleri, meslekleri her ne olursa olsun kaçırdıkları fırsatları yakalamalarına olanak sağlar.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenen bireyleri özelliklerini *öğrenmeye/yeniliklere ve gelişime açık olma* ($f=9$), *bilgili/donanımlı olma* ($f=5$), *değişime uyum sağlayabilme* ($f=4$), *öğrenmeye yönelik motivasyona sahip olma* ($f=2$), *meraklı olma* ($f=2$), *öz eleştiri yapabilme* ($f=2$) ve *iletişim becerilerine sahip olma* ($f=1$) olarak ele almışlardır. İngilizce öğretmenleri tarafından en sık vurgulanan hayat boyu öğrenen özelliği *öğrenmeye/yeniliklere ve gelişime açık olma* (İÖ1, İÖ2, İÖ4, İÖ7, İÖ8, İÖ10, İÖ12, İÖ14, İÖ15) olurken, *iletişim becerilerine sahip olma* (İÖ9) en az vurgulanan hayat boyu öğrenen özelliği olmuştur.

Şekil 3

Hayat Boyu Öğrenen Birey Özelliklerine İlişkin Bulgular

İngilizce öğretmenleri (İÖ1, İÖ2, İÖ4, İÖ7, İÖ8, İÖ10, İÖ12, İÖ14, İÖ15) tarafından *öğrenmeye/yeniliklere ve gelişime açık olma* özelliği en çok vurgulanan hayat boyu öğrenen özelliği olmuştur. İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenen bireyleri öğrenmeye açık, yenilik ve gelişime ilgi duyan, güncel gelişmeleri takip eden, kendilerini kişisel/mesleki anlamda geliştiren bireyler olarak ele almışlardır. Bu kapsamda görüş bildiren öğretmenlerden İÖ12 “İşleyen demir pas tutmaz derler...kendini gerçekleştirmek ve kendini yenilemek için uğraşan kişilerdir. Her alandaki gelişimleri takip eder, hep uğraşır.” şeklinde görüşlerini paylaşırken; İÖ7 de düşüncelerini “Yeniliklere açıktır, kesinlikle ve kendini daha çok geliştirebileceğini düşünüyorum.” olarak ifade etmiştir. Hayat boyu öğrenen bireylerin öğrenmeye açık bireyler olduğunu düşünen İngilizce öğretmeni İÖ12 “Öğrenmeye açıktır sürekli.” şeklinde görüşünü belirtirken, İÖ10 ise “Öğrenmeye açık biri şeklinde adlandırabilirim.” olarak görüşünü ifade etmiştir. Benzer şekilde, bir başka İngilizce öğretmeni İÖ14 ise “Kişinin hayat boyu öğrenmeye açık olması bile diğer bireylerden ayrılması için yeterlidir. Öğrenmenin yaşı, yeri, zamanı yoktur olgusundan hareket eden bu bireyler kendi öz gelişimlerinin yanında buldukları topluma da ziyadesiyle fayda sağlarlar.” şeklinde düşüncelerini paylaşmıştır. Diğer bir İngilizce öğretmeni İÖ1 ise “Elindeki ile yetinmeyi bilmez. Bu tatminkâr değildir anlamında değil, yani olumsuz anlamda değil. Ama hep daha fazla gelişmeyi ister. Herhangi bir konuda olabilir bu. İlla da mesleki anlamda olması şart değildir.” olarak görüşlerini açıklamıştır.

Araştırma bulgularına göre, en sık vurgulanan bir diğer hayat boyu öğrenen özelliği *bilgili/donanımlı olmadır* ($f=5$). Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ2 hayat boyu öğrenen bireyleri “... bilgili, kültürlü ve evrensel görüşe sahip, donanımlı...” olarak tanımlarken; İÖ13 “Örneğin ... toplu bir ortamına oturduğunuzda dinlenen kişi olmak istiyorsan, hayat boyu öğrenmede bilgi aktarabilen pozisyonda olmanız lazım. Bilgiden kendini soyutlamayan insan dolu insandır. Bu insanlar da dinlenir, saygı duyulur. İnsanın bilgilerinden gençler, yaşlılar yararlanır.” olarak belirttiği görüşlerinde hayat boyu öğrenen bireylerin sahip olduğu bilgi birikimine vurgu yapmıştır. Benzer yönde görüş bildiren İÖ3 de “Birey hayat boyu öğreniyorsa; kendini yenileyebiliyorsa hemen her konuda bilgi

sahibidir ve karşısındaki insana faydalı olur.” şeklinde düşüncelerini açıklarken; diğer bir öğretmen İÖ6 da “Bu bireyler dolu kimselerdir.” olarak görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırma bulgularına göre vurgulanan bir diğer hayat boyu öğrenen özelliği *değişime uyum sağlayabilmedir* ($f=4$). Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmenleri İÖ2, İÖ4, İÖ7 ve İÖ11 bireylerin çağa ve teknolojiye uyum sağlayabilmesini vurgulamışlardır. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ7 “Bu bireyler yaşadığı nesle daha ayak uydurabilir.” şeklinde görüşünü açıklarken, bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ11 ise “Günün koşullarına göre hazırlıklı olması hem kendini geliştirebilmesi hem de yaşayabileceği olumsuz durumlara karşı kendini her açıdan savunabilmeyi öğrenmesidir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Benzer şekilde, İÖ2 “...Her anlamda teknolojiyi çağı yakalar.” şeklinde hayat boyu öğrenen bir bireyi tanımlarken, İÖ4 de “...hızla değişen dünyaya uyumlu...” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 ve İÖ15 hayat boyu öğrenen bireyleri *öğrenmeye yönelik motivasyona sahip* bireyler olarak ele almışlardır. Bu çerçevede, İÖ4 “Aynı zamanda öğrenmeye motive insanlar olduklarını düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini açıklarken, İÖ15 ise “...daha istekli ve motive diyebiliriz karşılaştırma yaptığımız zaman...” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri İÖ4 ve İÖ8 tarafından vurgulanan bir diğer hayat boyu öğrenen özelliği *meraklı olmadır* ($f=2$). Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 “Genel olarak meraklı...” şeklinde tanımlarken, İÖ8 ise “Meraklı olması bence...” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

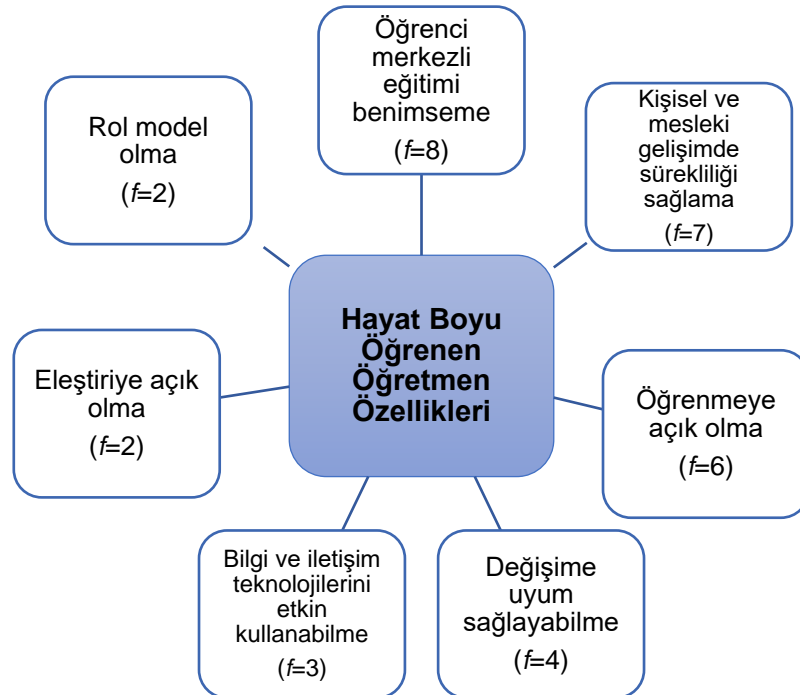
Araştırma bulgularına göre, vurgulanan bir diğer hayat boyu öğrenen birey özelliği *öz eleştiri yapabilmedir* ($f=2$) Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 düşüncelerini “Sorgulayan, derdi olan bireylerdir. Eksikliği olduğunu bilen bireylerdir aynı zamanda.” ifadeleriyle açıklarken, bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ6 ise “... Ayrıca kendini eleştirebilen...” şeklinde görüşlerini belirterek *öz eleştiri yapabilme* özelliğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ9 ise hayat boyu öğrenen birey özellikleri arasında *iletişim becerilerine sahip olmayı* ($f=1$) ele almıştır. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinden İÖ9 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Kendini güzel ifade edebilir. Duygularını ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilir diye düşünüyorum. Bilgilerini çok güzel ifade edebilir ve aktarabilir.”

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenen öğretmen özelliklerini “öğrenci merkezli eğitimi benimseme” ($f=8$), “kişisel ve mesleki gelişimde sürekliliği sağlama” ($f=7$), “öğrenmeye açık olma” ($f=6$), “değişime uyum sağlayabilme” ($f=4$), “bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanabilme” ($f=3$), “eleştiriye açık olma” ($f=2$) ve “rol model olma” ($f=2$) olarak ele almışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri arasında *öğrenci merkezli eğitimi benimseme* en çok vurgulanan özellik olurken; *eleştiriye açık olma* ve *rol model olma* en az vurgulanan hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri olmuştur.

Şekil 4

Hayat Boyu Öğrenen Öğretmen Özellikleri

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ2, İÖ3, İÖ6, İÖ7, İÖ9, İÖ10 ve İÖ12 tarafından *öğrenci merkezli eğitimi benimseme* en çok vurgulanan hayat boyu öğrenen öğretmen özelliği olmuştur. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenen öğretmenleri tanımlarken öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşluklarını dikkate alan, bilgi aktaran rolünden ziyade öğrencilere rehberlik edebilen öğretmenler olmaları ve öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde esnek ve çok yönlü olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmeni İÖ7 “Mesleki açıdan bakacak olursak, bu öğretmenler daha esnektir. Kitaba uyacak diye bir kural yoktur. Bir alıştırmaya çocuğun sayısına ve seviyesine göre değiştirilebilir.” şeklinde düşüncelerini paylaşırken, hayat boyu öğrenen öğretmenin öğrenme-öğretme sürecinde çok yönlü olmasına vurgu yapan İÖ6 görüşlerini şöyle açıklamıştır: “Hayat boyu öğrenen öğretmenler çok canlıdır. Yeri geldiğinde palyaço olur, yeri gelince otoriter olur ... yeri gelir ağlar. Hayat boyu öğrenen bir öğretmen çok yönlü olabiliyor. Öğrencilerin dünyasında girmeyi başarabildikten sonra bana göre dersi anlatmak çok kolay.” Hayat boyu öğrenen öğretmeni *öğrenci merkezli eğitimi benimseyen* olarak ele alan İngilizce öğretmenlerinden İÖ12 “Çocukları daha iyi anlar...Çocuklara daha etkileşimli, daha anlamlı ve bilgiyi çocukların daha ilişkilendirmesini sağladığı ortamlar yaratır. Materyal olarak da içerik olarak da hep daha yenisini ve onların işine yarayacak olan bilgiyi vermeye çalışır.” şeklinde ifade ederken; araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ2 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “...Farklı kuşaktan öğrencilere yetebilen bir öğretmendir. Öğrencilerinin beklentilerini karşılar.” Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ3 kendi deneyiminden örnek vererek “Sadece bilgi aktaran değil...onların kişilik özelliklerini tanıyabilen ve ona göre davranabilen kimselerdir. İnsana en çok yakın olan meslek öğretmenliktir. Kendimden örnek vermem gerekirse, üç yıldır dersine girdiğim bir sınıfım var ve her bir öğrencimi tanır; her birine farklı davranırım.” şeklinde belirttiği görüşlerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını vurgulamıştır. Benzer şekilde, İÖ9 da “Hayat boyu öğrenen bir öğretmen bilgi odaklı değil de kişilik odaklıdır...”

ifadeleriyle hayat boyu öğrenen bir öğretmenin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alması gerektiği görüşünü belirtmiştir. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ2 “Öğrenciler klasik öğretimden ziyade karşılıklı iletişim halinde olan bir öğretmeni tercih ederler.” ifadeleriyle öğretmenlerin öğrencileriyle iletişime dayalı bir öğrenme-öğretme süreci yürütmeleri gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırma bulgularına göre, hayat boyu öğrenen öğretmenin sahip olması gereken özellikler arasında *kişisel ve mesleki gelişimde sürekliliği sağlama* ($f=7$) İngilizce öğretmenleri tarafından vurgulanan bir diğer özellik olmuştur. Bu kapsamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ1, İÖ5, İÖ8, İÖ11, İÖ13, İÖ14 ve İÖ15 hayat boyu öğrenen öğretmenleri, kişisel ve mesleki açıdan kendini geliştirebilen ve geliştirme çabası içinde olan öğretmenler olarak ele almışlardır. Bu çerçevede, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ14 “Kişi hem kendi meslek alanı hem de farklı konularda aldığı eğitimler ile olumlu yönde bir gelişim sergiler. Buna bağlı olarak hem mesleki hem de insani açıdan pozitif ayrışması kaçınılmazdır.” ifadeleriyle hayat boyu öğrenen öğretmenin kişisel ve mesleki anlamda kendini geliştirmesiyle ön plana çıktığını vurgulamıştır. Hayat boyu öğrenen bir öğretmeni kendini geliştirebilen öğretmen olarak tanımlayan İngilizce öğretmeni İÖ13 “Bilgi aktarımını çok kolay yapar çünkü kendini geliştirebilen öğretmendir. Dersine adapte eder ve kendini geliştirebilen bir öğretmendir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Benzer şekilde, İngilizce öğretmeni İÖ5 “...Kendini geliştirebilmeli. 20 yıl önce mezun olunan o bilgilerle kalamayız çünkü teknoloji çağındayız” şeklinde görüşlerini paylaşırken; araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ8 “Kendini geliştirir ve bu geliştirdiklerini öğrencilerine yansıtır.” şeklinde hayat boyu öğrenen öğretmeni tanımlamıştır. “Kendini geliştirmek için bütün imkanları deneyen bir öğretmen.” şeklinde düşüncelerini paylaşan İngilizce öğretmeni İÖ15 hayat boyu öğrenen bir öğretmenin gelişimi için çaba gösterdiğini vurgulamıştır. *Kişisel ve mesleki gelişimde sürekliliği sağlama* özelliği kapsamında görüş bildiren bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ1 “Çünkü ister istemez belli bir süre sonra bir kuşak farkı ortaya çıkıyor. Öğrencilerin ilgi alanları,

öğrencileri çeken konular öğretmenlere bazen çok yabancı kalabiliyor. Bu konularda kendini geliştirdiği zaman mesleki anlamda öğrencilerini daha tatmin edecektir.” şeklinde düşüncelerini paylaşarak öğretmenin mesleki gelişimini sürdürmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırma bulgularına göre, *öğrenmeye açık olma* ($f=6$) İngilizce öğretmenlerinin vurguladığı bir diğer hayat boyu öğrenen öğretmen özelliğidir. Bu çerçevede, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri İÖ4, İÖ7, İÖ8, İÖ11, İÖ12 ve İÖ15 hayat boyu öğrenen öğretmenlerin öğrenmeye ve gelişime açık bireyler olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ11 “Yeni şeyler öğrenmeye ve kendini geliştirmeye daha yatkındır...Bu yüzden ilgi alanına giren her türlü yeni gelişmeleri öğrenmek veya uygulamak ister...” şeklinde görüşlerini belirtirken, bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ15 ise “Hayat boyu öğrenmeye aç bir öğretmendir. Sınırı yoktur; hep öğrenmek ister.” ifadeleriyle hayat boyu öğrenen öğretmeni tanımlamıştır. *Öğrenmeye açık olma* özelliği kapsamında görüş bildiren İngilizce öğretmeni İÖ12 de hayat boyu öğrenen öğretmenin öğrenmeye açık olduğunu ve öğrencilerinden de öğrenebileceği hususuna dikkat çekerek “...Kaç yaşında olursa olsun öğrenmeye açıktır. Çocuklardan da öğrenir. Öğrendiklerini çocuklarla da paylaşır...” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Benzer şekilde, İÖ8 de öğrencilerinden de öğrendiğini vurgulayarak “Öğrencileriyle beraber yeni şeyler öğrenebilir. Her öğrenci benim için bir öğretmen gibidir açıkçası. Her öğrenciden bir şeyler öğreniyorum.” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Değişime uyum sağlayabilme ($f=4$) özelliği araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenen öğretmen özelliklerine ilişkin olarak vurgulanan diğer bir özelliktir. Bu çerçevede, İngilizce öğretmenleri İÖ4, İÖ5, İÖ10 ve İÖ11 hayat boyu öğrenen öğretmenleri değişen çağa ve teknolojiye uyum sağlayabilen öğretmenler olarak ele almışlardır. Bu özellik kapsamında görüş bildiren İngilizce öğretmenlerinden İÖ5 “Öğretmen değişime açık ve uyumlu olmalıdır.” şeklinde ifade ederken, bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ11 “Sürekli günün koşullarına ayak uydurma telaşı

içindedir. Bu yüzden ilgi alanına giren her türlü yeni gelişmeleri öğrenmek veya uygulamak ister.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ10 ise görüşlerini şöyle açıklamıştır: “Şöyle örnek verebilirim kendi derslerimden. Bir şeyi bir şeye ne kadar kendinizi kapatırsanız veya çocuklarla aranızda ne kadar yaş farkı girerse o kadar uzaklaşıyorsunuz. O yüzden gündemi de takip ediyorum. Çocukların ilgilendikleri şeylere de bakmaya çalışıyorum.”

Hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri kapsamında *bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanabilme* özelliği İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ4 ve İÖ15 tarafından vurgulanmıştır. Teknoloji okuryazarlığı konusuna dikkat çeken İÖ1 görüşlerini şu şekilde açıklamıştır:

...Teknolojik anlamda özellikle. Bunun altını çizmem gerekebilir. Çünkü bizim grubumuzda, bizim mesleki çevremizde yaşanan en büyük sorunlardan birisi bu, teknoloji okuryazarlığının yeterli seviyede olmaması. Bazı meslektaşlarımızın geri kalmasına sebep oluyor. Çünkü en nihayetinde bir kuşak farkından bahsediyoruz çocuklarla öğretmenler arasında. Bu kuşak farkının kapanmasının önündeki en büyük engel de teknoloji okuryazarlığının eksik olması ve öğrenmek için de herhangi bir çabanın gösterilmemesidir.

Benzer şekilde, hayat boyu öğrenen öğretmenleri *bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanabilen* öğretmenler olarak tanımlayan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ4 “...bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif kullanan insanlar olduğumu düşünüyorum...” şeklinde düşüncesini paylaşırken, İngilizce öğretmeni İÖ15 “Teknolojik aletleri en iyi kullanmak için çabalar.” şeklinde açıklamıştır.

Hayat boyu öğrenen öğretmen özelliklerine ilişkin elde edilen bir diğer özellik *eleştiriye açık olmadır* ($f=2$). Bu kapsamda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ5 “Eleştiriye de açık olmalı.” şeklinde görüş bildirirken; bir başka İngilizce öğretmeni İÖ9 ise “...eleştiriye kabul edebilmeli. Bazı öğretmen arkadaşları biliyoruz, rekabet ortamına düşmüş gibi oluyoruz.” şeklinde düşüncelerini paylaşmıştır.

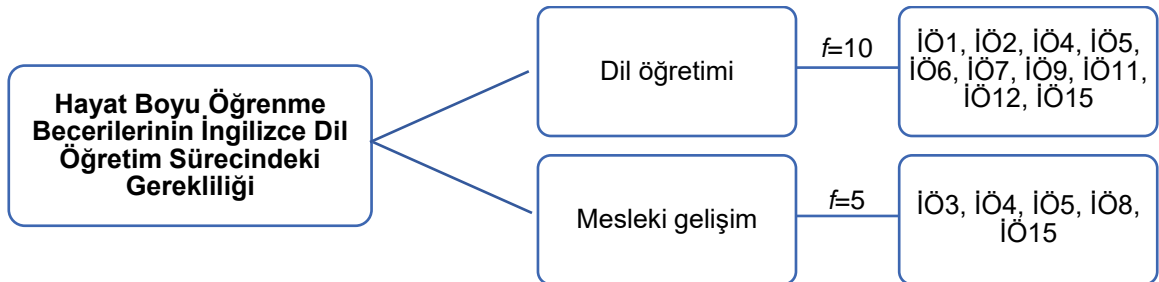
Araştırma bulgularına göre hayat boyu öğrenen öğretmen özelliklerine ilişkin vurgulanan bir diğer özellik *rol model* *olmadır* ($f=2$). Bu kapsamda, İngilizce öğretmenleri İÖ1 ve İÖ8 rol model olmayı öğretmen ve öğrenci olmak üzere iki açıdan ele almışlardır. Hayat boyu öğrenen öğretmenin meslektaşlarına rol model olacağını vurgulayan İngilizce öğretmeni İÖ1 “Hayat boyu öğrenen bir birey, mesleki açıdan çağdaşlarının gerisinde kalmayacaktır. Tam tersi içinde bulunduğu o gruba öncülük de edecektir aynı zamanda. Sınıf ortamına getirdiği yeniliklerle olabilir mesela ve kendisini geliştirmesiyle.” şeklinde açıklarken; hayat boyu öğrenen öğretmenin öğrencilere rol model olmasına değinen İÖ8 “...onlara örnek olabiliriz yaptıklarımızla.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasının Gerekliliğine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “İngilizce öğretmenlerinin, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimi sürecindeki gerekliliğine yönelik görüşleri nelerdir?” sorusunun incelenmesine yönelik olarak içerik analizinden elde edilen bulgulara göre, İngilizce öğretmenlerinin tamamı ($f=15$) hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Şekil 6’da verildiği gibi, araştırmaya katılan öğretmenler hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimi sürecindeki gerekliliğini *dil öğretimi* ($f=10$) ve *mesleki gelişim* ($f=5$) açısından ele alarak açıklamışlardır.

Şekil 5

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Sürecindeki Gerekliliği

Dil öğretimi açısından hayat boyu öğrenme becerilerinin gerekliliğini vurgulayan öğretmenlerden İÖ11 aşağıdaki şekilde görüşlerini ifade etmiştir:

Öğrencilerde sürekli öğrenilecek yeni konular olduğunun farkındalığını sağlayabilmek, onların her sene bu dersin daha çok öğrenilecek taraflarının olduğunu gösterebilmek adına hayat boyu öğrenme becerileri motive edici olabilir. Dilin yaşayan bir varlık olduğunu varsayarak bu beceriler, İngilizcede yeni kelimeler, deyimler ve kavramlar öğrenebilmek için tetikleyici bir unsur olarak düşünülebilir.

Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ4 ise dilin değişen yapısını vurgulayarak düşüncelerini şöyle açıklamıştır:

Dil sürekli gelişen bir şey. İnsan hayatı gibi dil de doğar, büyür, yaşar ve zamanı geldiğinde ölür diye düşünüyorum. Bu yüzden dil ve insan hayatı birbirine paralel. Bizim de bu sürece adapte olmak ve dünyayla etkileşim halinde olabilmek için değişen dil yapısına adapte olmayı öğrenmemiz gerekiyor.

Araştırmaya katılan bir diğer öğretmen İÖ5 aşağıda paylaştığı görüşlerinde dil öğretimi ile kültür arasındaki ilişkiye vurgu yaparak hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini açıklamıştır:

İngilizceyi bir ders olarak görmüyorum. Diğer dersler gibi formüle ederek; tahtada bir şey çözümlenerek değil de çocukların bir şeylerden keyif almalarını istiyorum. Mesela bir okuma parçası okuduklarında, bir deyim gördüklerinde, kitapta bir kalıp gördüklerinde bunun bir kültürün bir parçası olduğunu öğretmeye çalışıyorum.

Benzer şekilde, dil öğretim sürecinde farklı kültürlerle yönelik farkındalık kazandırma açısından hayat boyu öğrenmenin önemini ön plana çıkaran İngilizce öğretmenlerinden İÖ6 "Kesinlikle gereklidir... Farklı kültürlerle dair bilgi sahibi olmak ve bunları öğrencilere ders esnasında kazandırmak çok işe yarayabilir. Öğrenciler başka

kültürlere karşı bilinç kazanıyor. Farklı kültürlerle kıyaslama yapma açısından oldukça işlevsel olduğunu düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Benzer şekilde, dil öğretimi ve kültür ilişkisini vurgulayan İngilizce öğretmeni İÖ1 görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

En önemlisi bence bireylerin burada öğrencileri kastediyorum çevrelerini ve dünyaları algılama biçimleri olduğunu düşünüyorum. Çünkü İngilizce dersin en nihayetinde bir dil dersi olmasının yanında kültür dersidir de. Birbirinden ayıramıyoruz bu ikiliyi. Bu entegrasyonu sağladığımız zaman çok daha kapalı bir çerçeveden bakarken dünyaya yani kendi küçük alanının dışında kalan bölgeye daha geniş çerçeveden bakmayı, diğer yaşam biçimlerini de gözlemlemeyi, karşılaştırma yapmayı öğrenmiş oluyorlar böylece.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ15 de “Yaratıcı düşünme becerisi, eleştirel düşünme, öğrenmeyi öğrenme, bilgiyi organize etme becerileri açısından faydalı olduğunu düşünüyorum...Eleştirel düşünme becerisi açısından kendi kültürüyle diğer kültürleri karşılaştırma imkânı buluyor çocuklar.” ifadeleriyle hayat boyu öğrenme becerileri ile kültür farkındalığı kazandırmayı vurgulamıştır. Hayat boyu öğrenmenin dil öğretim sürecindeki gerekliliği yönünde görüş bildiren öğretmenlerden biri olan İÖ2 de düşüncelerini şöyle açıklamıştır:

Dil öğrettiğimiz için hayat boyu öğrenme tam olarak bizim ihtiyaç duyduğumuz en önemli unsurlardan birisi. Bunu sadece dersine girdiğim gruplar açısından düşünmüyorum. Daha genel bakmaya çalışıyorum. Örneğin mesleki anlamda İngilizce öğrenmek isteyen insanlar var. Yurtdışında aşçılık okumak isteyen bir öğrenciyi ele alalım. Bu kişinin mutlaka yeni terimler öğrenmesi; yeni tariflerle kendini geliştirmesi gerekir. Bunun için de dil becerisinin yeterli olması gerek. Bu sebeple dil öğrenimi için hayat boyu öğrenme tam ihtiyaç duyduğumuz şey diye düşünüyorum.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ12 dil öğretim sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılması gerekliliğini şu şekilde açıklamıştır:

Mesela çocuk metni okuyor ve ben anlamadım deyip bırakıyor. Ama çabalaması gerekiyor. Kelimeyi mi bulamadı? Sözlüğü kullanması gerekiyorsa veya sözlük uygulaması gerekiyorsa bunu fark etmesi açısından önemli. Bunun farkına varıp kendini geliştirmesi gerekiyor. İngilizce kendinin de çaba harcaması gereken bir şey. Dolayısıyla hayat boyu öğrenme becerilerinin olması gerekiyor.

Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimine yansıtılmasının gerekliliğini dil öğretimi açısından ele alan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ9 “Çünkü dil evrensel bir şeydir. Belki de en önemli ders İngilizcedir. Çünkü bizim dersimizin içerisinde matematik, coğrafya, tarih, bilim kısacası hayatımızdaki her şey var. Aslında bizim onlara hayat boyu öğrenmeyi en kolay yansıtabileceğimiz ders İngilizce dersi.” ifadeleriyle belirtmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında elde edilen bulgularda, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimi sürecindeki gerekliliğini *mesleki gelişim* ($f=5$) olarak ele almışlardır. Bu kapsamda görüş bildiren İÖ4 “Önemli olduğunu düşünüyorum...Sürekli bilgi bombardımanına maruz kalıyoruz ve bu yüzden de bu bizi güncellemeye itiyor. Çünkü sürekli aynı yöntemle öğretim yapan; yeniliklerden haberdar olmayan bir öğretmen ne kendine ne de öğrencilere faydalı olacaktır diye düşünüyorum” şeklinde düşüncelerini paylaşırken; bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ8 görüşlerini şöyle açıklamıştır:

Kesinlikle önemli ve gereklidir çünkü sadece üniversite bilgisiyle kalmış olsaydık şu an bu mesleği yapamazdık. Pandemi esnasında uzaktan öğretim olduğu için zoom programını öğrendik. Zoom’dan nasıl anlatırız, sosyal medya üzerinden çocuklara neler verebiliriz ve onları nerelere yönlendirebiliriz, online test çözdürmek ve takibini yapmak için bir şeyler öğrendik.

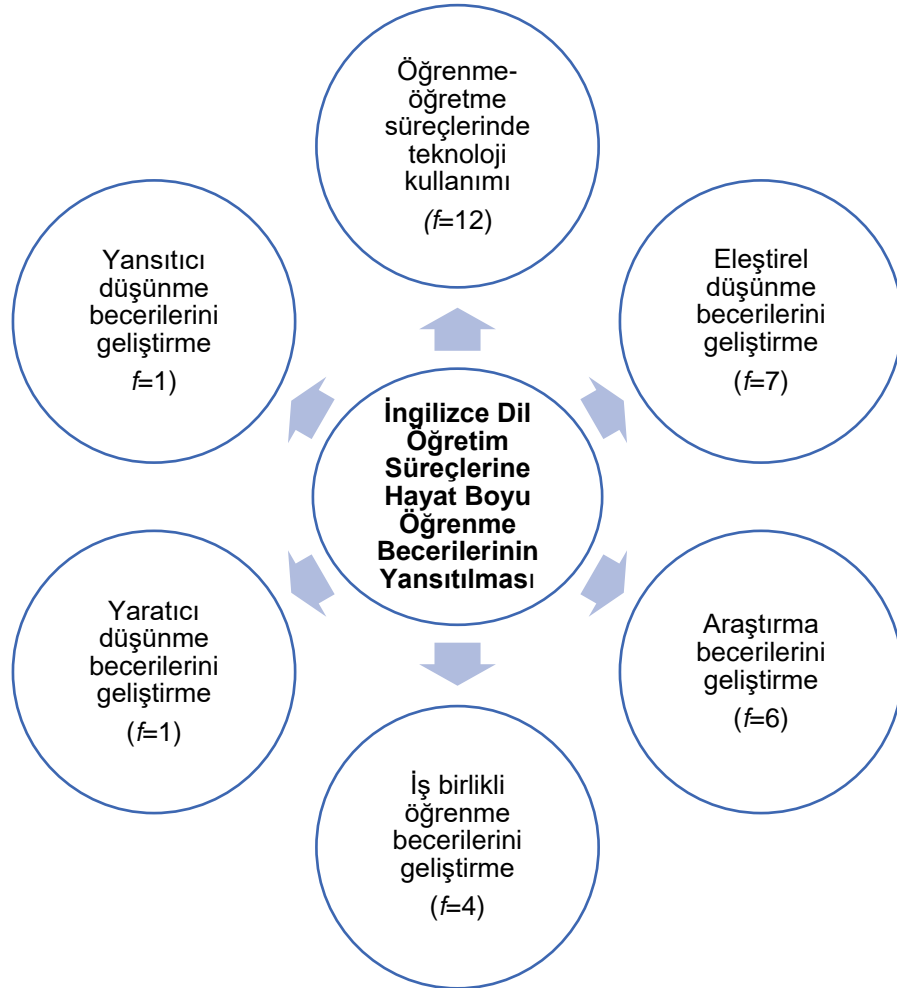
Araştırmaya katılan İÖ3 “Monotonluğu önlememiz gerek. İlerleyen yaşlarda öğrencilere daha sıkıcı gelebiliyoruz. Kendimizi yeniler ve canlı kalırsak monotonluğu önleriz ve öğrencilere faydalı oluruz. Bilgi bizi ayakta tutar.” şeklinde görüşlerini ifade ederken; İÖ15 “Artık kuşaklar da değişiyor ve onlara ayak uydurmak zorlaşıyor. Bu zorluğu aşmak için hayat boyu öğrenme şarttır. Biz yeni gelen jenerasyonu yetiştirmeliyiz.” olarak paylaştığı görüşlerinde mesleki gelişim açısından değişime uyum sağlamanın gerekliliğini vurgulamıştır. Benzer şekilde İÖ5 ise “Önemli ve gereklidir. Çünkü bir yıl önceki öğrenciyle bir yıl sonraki öğrenci arasında bile çok büyük farklılıklar var. Sürekli değişen bir toplumdayız ve buna ayak uydurmalıyız.” ifadeleriyle görüşlerini belirtmiştir.

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “İngilizce öğretmenleri, İngilizce dil öğretimi sürecine hayat boyu öğrenme becerilerini nasıl yansıtmaktadırlar?” sorusunun incelenmesi amacıyla İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla elde edilen bulgular içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu kapsamda elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ1, İÖ4, İÖ5, İÖ6, İÖ7, İÖ8, İÖ9, İÖ11, İÖ12, İÖ13, İÖ14, İÖ15 ($f=12$) *öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımı* ($f=12$), *eleştirel düşünme becerilerini geliştirme* ($f=7$), *araştırma becerilerini geliştirme* ($f=6$), *iş birlikli öğrenme becerilerini geliştirme* ($f=4$), *yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme* ($f=1$) ve *yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirme* ($f=1$) kapsamında hayat boyu öğrenme becerilerini yansıttıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 6

İngilizce Dil Öğretim Süreçlerinde Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasına ilişkin öğretmenler tarafından en sık vurgulanan tema *öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımıdır* (f=12). Bu yönde görüş bildiren İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ3 İÖ4, İÖ6, İÖ7, İÖ8, İÖ9, İÖ10, İÖ11, İÖ12, İÖ13 ve İÖ14 öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımına yönelik olarak akıllı tahta ve Web.2 araçlarını kullandıklarını bildirmişlerdir. Akıllı tahta kullanımına yönelik görüş bildiren İÖ1 "Akıllı tahtaya direkt okul kitabını yansıtıyorum. Akıllı tahtayı kullandığım zaman çünkü en nihayetinde çocukların ilgisini çekmemiz lazım... Özellikle görsel materyalleri ve tabi bunu

işitsel materyallerle de destekleyerek kullanmaya gayret ediyorum. Bazen de ödevlendirmeleri mümkünse internet ortamında halletmelerini istiyorum.” şeklinde düşüncelerini açıklarken, İÖ3 “Mutlaka akıllı tahtayı kullanıyorum. Çünkü dinleme ve görsellik açısından büyük fark yaratıyor. Herhangi bir aksaklık durumunda akıllı tahtayı kullanamadığımız zamanda ilgilerinin dağıldığını fark ediyoruz.” ifadeleriyle görüşünü belirtmiştir. Bir başka İngilizce öğretmeni İÖ4 “Teknolojiyi etkin kullanmaya çalışıyorum... Teknoloji benim için olmazsa olmaz.” sözleriyle teknoloji kullanımına verdiği önemi vurgulamıştır. Benzer şekilde derslerinin olmazsa olmaz unsurları arasında akıllı tahta olduğunu vurgulayan İÖ8 “Akıllı tahta zaten olmazsa olmazımız. Tahtaya yansıttığımız zaman çocuklar etkinlikleri tahtada gördükleri zaman daha faydalı oluyor.” ifadeleriyle düşüncesini aktarırken, İÖ14 “Elbette teknoloji. Aksi halde öğrenme ortamı hazırlanabilir ama edinme gerçekleştirmek çok zordur. Dilin öğretilmekten ziyade edinilmesine yardımcı olunması taraftarıyım.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ12 “Dijitali sevdikleri için onları kullanmaya çalışıyorum çünkü seviyorlar. Bilgisayarı ve televizyonu muhakkak kullanırım. Bilgisayarı çocuklara bırakırım. Onlar kullanırlar. Poster veya sunum yapacakları zaman ya da sözlük kullanmaları gerektiği zaman.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır. Araştırmaya katılan bir başka İngilizce öğretmeni İÖ13 “Dijital kaynaklar kullanıyorum. Akıllı tahtanın etrafına dizilir soruları orada birlikte tartışarak çözeriz.” diyerek akıllı tahta kullanımına değinmiştir. Web.2 araçlarını kullandığını vurgulayan İÖ10 “Web.2 aracı da kullanıyorum. Örneğin kelime bulutu yapabilecekleri uygulamalar kullanıyorum. Ama her konuda olmuyor tabi.” sözleriyle görüşlerini paylaşmıştır.

Hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılması kapsamında *eleştirel düşünme becerilerini geliştirme* (f=7) öğretmenler tarafından sık vurgulanan bir diğer tema olmuştur. İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ3 İÖ4, İÖ6, İÖ7, İÖ9, İÖ10 ve İÖ13 öğrencilere beyin fırtınası tekniği, münazara tekniği ve soru-cevap tekniği aracılığıyla *eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye* yönelik uygulamalar yaptıkları

yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu İngilizce öğretmenlerinden biri olan İÖ1 görüşlerini şöyle açıklamıştır:

Kapalı uçlu sorulardan ziyade yani bu mudur değil midir den ziyade açık uçlu sorular sormayı tercih ederim...Diyelim ki herhangi bir konuda ya da bir paragrafta bilinmeyen bir kelime çıktı. Öğrenciler paragrafta ilk defa duydukları bir şeyle karşılaşıyorlar. Bunu hayatlarının geri kalanında nerede işlerine yaracaklarını, nerede bunu görebileceklerini düşünmelerini sağlarım.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ13 “Çocuğun kendini sorgulamasını istiyorum. Emin olduğu bilgiden daha da emin olması için savunmasını sağlıyorum. Münazara tekniği kullanıyorum.” ifadeleriyle görüşlerini paylaşmıştır. Benzer şekilde, İÖ3 “Örneğin 5. sınıfların çok sevdiği soru-cevap etkinliklerini yaptırmaya çalışırım. Bu tip etkinlikler çocukları geliştiriyor” ifadeleriyle görüşlerini ifade etmiştir. Bir başka İngilizce öğretmeni İÖ4 “Örneğin, bugün neler hatırladınız? Neler öğrendiniz? şeklinde beyin fırtınası yaptırıyorum ve tahtaya asıyorum.” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. İngilizce öğretmeni İÖ10 “Çocuklara bir soruyla giriş yapıyorum. Daha sonra ufak alıştırmalar oluyor. Düşünmelerini sağlıyorum bu sayede.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Benzer şekilde beyin fırtınası tekniğini kullanan İÖ6 “Brainstorming yaptırmaya çalışırım.” ifadeleriyle açıklamıştır.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasına ilişkin olarak 15 İngilizce öğretmeniyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla elde edilen bulgulardan ulaşılan bir diğer tema *iş birlikli öğrenme becerilerini geliştirme* ($f=6$) olmuştur. Bu doğrultuda, İngilizce öğretmenleri İÖ5, İÖ9, İÖ11, İÖ12, İÖ13 ve İÖ15 öğrencilerinin iş birlikli öğrenme becerilerini geliştirmek için grup çalışması yaptıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. İngilizce öğretmenlerinden İÖ11 “Aktiviteleri yaptırırken öğrencilerimi genellikle ikili ya da daha fazla gruplara ayırarak pair-work or group-work birbirleriyle etkileşim halinde olmalarını ve bu sayede birbirlerinin hem eksiklerini fark edip tamamlamalarını hem de yeni şeyler üretmeye istekli olmalarını

sağlamaya çalışıyorum.” ifadeleriyle görüşlerini aktarırken, İÖ12 “Birbirleriyle etkileşecekleri etkinlikler yapmaya dikkat ederim... Grup çalışması veya ikili şekilde çalışırlar. Birlikte çalışmalarını sağlıyorum. İş birliğini geliştirmeleri açısından önemli bir beceri.” şeklinde düşüncelerini açıklamıştır. Bu yönde görüş bildiren İngilizce öğretmenlerinden İÖ13 “Grup çalışması tekniğimiz var. Gruplar halinde birbirleriyle dayanışma halinde ve bireylere farklı iş dağılımı uygulayarak aktiviteleri yapmalarını sağlıyorum. Grup çalışması bilincini aşıyorum.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ15 “Konuya bağlı olarak ... zaman zaman grup etkinliklerini kullanıyorum. Zaten ilk önce bitiren öğrencilerin arkadaşlarına yardım etmelerini teklif ediyorum. Hem bireysel hem de grupla çalışmış oluyorlar.” ifadeleriyle görüşlerini açıklarken, araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ9 “Sınıf içerisinde yaptığımız çalışmalarda iş birliği yeteneğini geliştirmeleri için grup çalışmaları yaptırıyorum.” sözleriyle düşüncelerini paylaşmıştır.

Hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasına ilişkin elde edilen bulgulardan ulaşılan bir diğer tema *araştırma becerilerini geliştirmedir* ($f=5$). Bu doğrultuda görüş bildiren İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ6, İÖ7, İÖ9 ve İÖ10 öğrencilerine araştırma ödevleri vererek öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını ve yapılandırmalarını geliştirmeye yönelik görüşlerini açıklamışlardır. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmeni İÖ1 “Öğrenciler bu konuda araştırma yapacaklar. Araştırma yapmaları gerekiyor.” ifadeleriyle düşüncesini paylaşırken, İÖ6 “Öğrencilerime küçük araştırma görevleri veriyorum.” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ7 “Çocuklara diyalog kurduruyorum. Örneğin, istedikleri beş şehri seçip oranın hava durumunu araştırmalarını istiyorum. Çocuklar başka ülkelerden de seçmek istiyorlar ve araştırıyorlar.” örneği ile görüşünü açıklamıştır. *Araştırma becerilerini geliştirme* teması kapsamında görüş bildiren bir başka İngilizce öğretmeni İÖ9 görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Araştırma veriyorum çünkü araştırma yöntemlerini öğrenmelerini istiyorum... Ödevler verip araştırmalarını sağlıyorum...not maksatlı değil, onları hayat boyu öğrenmenin bir parçası olarak bilmelerini istiyorum. Ödev verdiğim zaman ben de araştırıyorum. Daha sonra çocuk getirdiği zaman onlara soruyorum. Not kaygısı olmadığı zaman araştırmanın kendileri için yapıldığını anlamalarını sağlıyorum.

İngilizce öğretmeni İÖ10 da görüşünü “Speaking veya reading çalışacaksa önden çalışmaları gereken konular veriyorum. Önden araştırma yapmaları yerler veya bulmaları gereken yerler oluyor. Konuyu önden araştırıp öyle geliyorlar.” sözleriyle ifade etmiştir.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin elde edilen bulgulardan ulaşılan bir diğer tema *yaratıcı düşünme becerilerini kazandırma* ($f=1$) olmuştur. Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmenlerinden İÖ12 yaratıcı becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalar yaptığı yönünde görüş bildirmiştir. Bu doğrultuda, İÖ12 “Yaratıcılıklarını da geliştirecek etkinliklere yer veririm.” sözleriyle görüşlerini paylaşmıştır.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin ulaşılan bir diğer tema *yansıtıcı düşünme becerilerini kazandırma* ($f=1$) olmuştur. Bu kapsamda, İÖ4 görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Özellikle dersin veya ünite sonlarında öğrencilerin yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik bazı sorular soruyorum. “Bir önceki halinizle şu anki haliniz arasında ne gibi farklar var?” “Siz bu konuyla ilişkili olarak ne yapmak istersiniz?” “Ne gibi önerileriniz olabilir?” “Sizce başka ne gibi etkinlikler yapılabilir”? ... Yansıtıcı düşünce becerilerini geliştirecek sorular sormayı seviyorum.

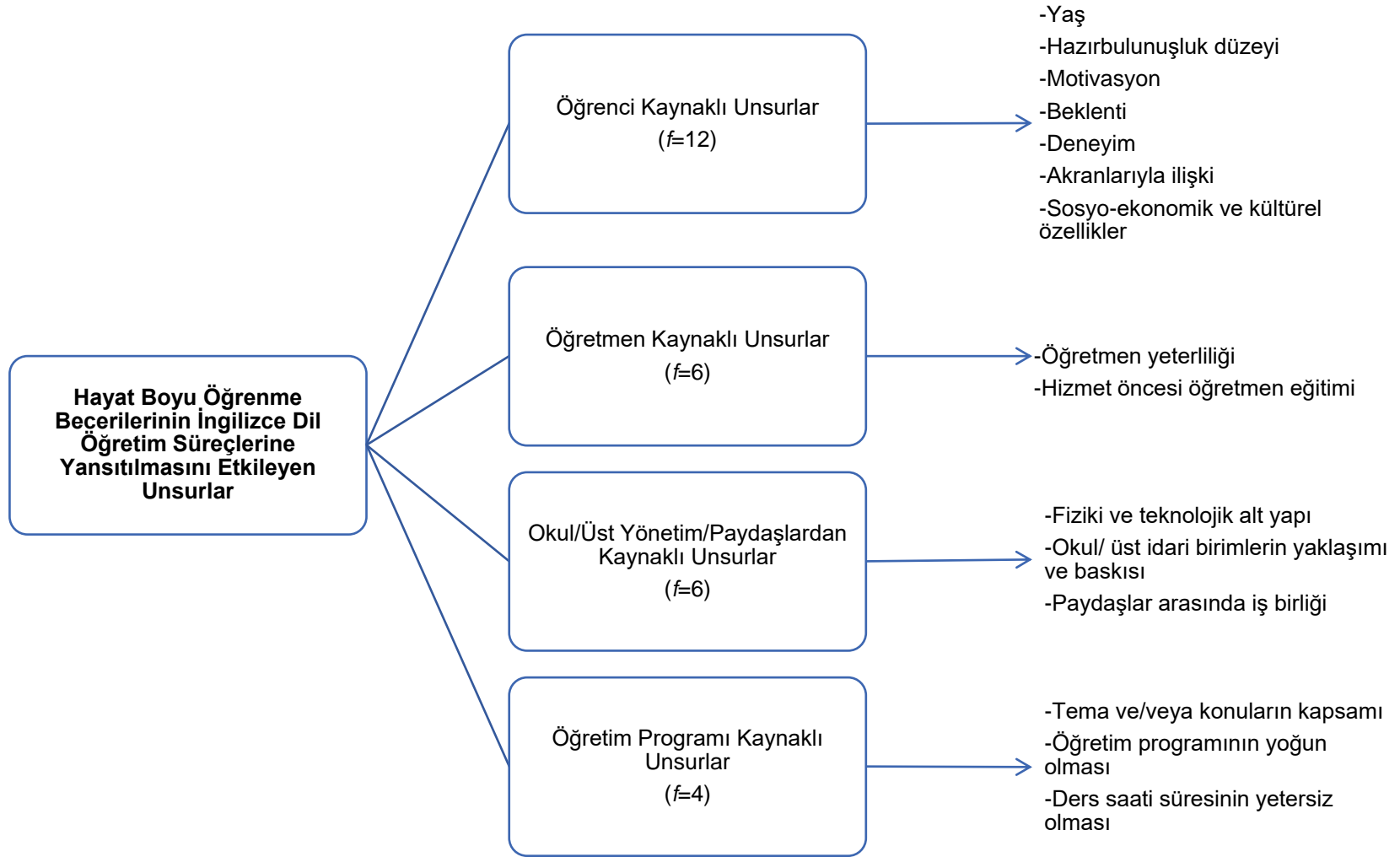
Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasını Etkileyen Unsurlara Yönelik Bulgular

Araştırmanın İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretimi süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlara yönelik görüşlerinin

incelenmesine odaklanan dördüncü alt problemine ait bulgular, 15 İngilizce öğretmenin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerin içerik analizi ile çözümlenmesiyle elde edilmiştir. Bu çerçevede, İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında öğrenci kaynaklı unsurlar ($f=12$), öğretmen kaynaklı unsurlar ($f=6$), okul/üst yönetim/paydaşlardan kaynaklı unsurlar ($f=6$) ve öğretim programı kaynaklı unsurlar ($f=4$) olmak üzere dört tema odağında ele almışlardır. Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlara yönelik bulgular Şekil 8'de sunulmuştur.

Şekil 8

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasını Etkileyen Unsurlar

Araştırmadan elde edilen bulgularda, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlardan öğretmenler tarafından en fazla vurgulanan tema *öğrenci kaynaklı* unsurlardır ($f=12$). Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ1, İÖ4, İÖ5, İÖ6, İÖ7 İÖ8, İÖ9, İÖ11, İÖ12, İÖ13, İÖ14 ve İÖ15 hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen *öğrenci kaynaklı* unsurları öğrencinin yaşı, hazırbulunuşluk düzeyi, motivasyonu, beklentileri, deneyimleri, akranlarıyla ilişkisi, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri açısından ele almışlardır. Bu kapsamda, *öğrenci kaynaklı* unsurları vurgulayan İngilizce öğretmenlerinden İÖ1 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Öğrencilerin bireysel farklılıkları var, sosyo-ekonomik durumları var, maddi imkanları var. O bilgiye hazır olup olmadıkları, altyapıları nedir bütün bunları göz önünde bulundurmak lazım...Çünkü öğrencilerin beklentileri, yaşam biçimleri, kültürel yapıları, sosyal hayatları farklı oluyor. Tecrübeleri farklı oluyor. O bilgiyi analiz etmek için gerekli donanımları doğal olarak farklı oluyor. Bütün bunların göz önünde bulundurulması gerekiyor.

Benzer şekilde, öğrencilerin yaşı, motivasyonu ve hazırbulunuşluğu açısından *öğrenci kaynaklı* unsurlara dikkat çeken İngilizce öğretmeni İÖ4 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “Tabi ki öğrencilerin yaşlarını, motivasyonlarını, hazır bulunuşluk düzeylerini dikkate almaya çalışıyorum. Çünkü her sınıf apayrı bir dünya. Hiçbirine diğeriyle aynı şekilde yaklaşmamaya çalışıyorum. İlgili alanlarını ve ihtiyaçlarını da dikkate alıyorum bunları yaparken.” *Öğrenci kaynaklı* unsurları vurgulayan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ5 “En çok etkileyen şey öğrencilerin hazır bulunuşlukları. Öğrencilerin beklentilerine göre içeriği düzenliyorum. Örneğin vereceğim ödevleri parçalara bölerek öğrencilerin seviyelerine uygun hale getirmeye çalışırım.” şeklinde öğrenci hazırbulunuşluğu ve beklentilerine dikkat çekerken, İngilizce öğretmeni İÖ6 ise “Öğrencilerin ve sınıfın seviyesini dikkate alıyorum...Öğrencilerin hazırbulunuşlukları, seviyeleri, ilgileri son derece önemlidir.”

şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Benzer şekilde, İngilizce öğretmeni İÖ12 öğrenci hazırbulunuşluğuna dikkat çekerek “Seviyelerine uygun mu? Bu gruba uygun mu?... Öğrencinin de bilgiye açık mı kapalı mı olduğu önemli. Her çocuk açık olmuyor. Bireysel farklılıkları var.” şeklinde görüşünü ifade ederken, İÖ15 ise “Öğrenci seviyelerini dikkate alıyorum. Tüm sınıf seviyelerinde yöntemler farklılaşıyor.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Öğrencilerin deneyimlerini vurgulayan İÖ8 “Öğrencilerin deneyimi de bir faktör. Konuya dair mevcut bilgileri de çok önemli.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Öte yandan, öğrencilerin akranlarıyla ilişkisine vurgu yapan İngilizce öğretmeni İÖ9 “Sınıftaki konumlarını ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerini göz önünde bulunduruyorum.” şeklinde görüşünü ifade ederken, öğrencilerin sosyo-kültürel farklılıklarını dikkate alan İngilizce öğretmeni İÖ13 “Etnik-kültürel farklar var. Onlara dikkat ediyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. *Öğrenci kaynaklı* unsurlardan biri olan öğrenci motivasyonunun hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında önemli olduğunu vurgulayan İngilizce öğretmeni İÖ14 “En büyük sorunun öğrencilerin içsel motivasyon eksikliği olduğunu düşünüyorum. Buna ek olarak, bir de dışsal motivasyonu artırıcı unsurların değersizleşmesi ile öğrenciyi motive edebilecek bir şey yok denecek kadar az.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır.

Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlara yönelik İngilizce öğretmenleri tarafından vurgulanan bir diğer tema *öğretmen kaynaklı* unsurlardır ($f=6$). Bu kapsamda araştırmaya katılan öğretmenlerden İÖ1, İÖ2, İÖ7, İÖ10, İÖ11 ve İÖ12 hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasında öğretmen kaynaklı unsurları; öğretmen yeterliği ve hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile ilişkilendirerek ele almışlardır. *Öğretmen kaynaklı* unsurlardan öğretmen yeterliğine dikkat çeken öğretmenlerden İÖ10 görüşlerini şöyle ifade etmiştir: “Öğretmenin nasıl yapacağı bilmemesinden kaynaklanıyor bence. Hayat boyu öğrenmeyi duyduk evet ama tam olarak nasıl uygulayabileceğimizi bilemiyoruz. Biraz gelişigüzel, işleyiş içerisinde çocuk alabiliyorsa alıyordur. Ama hayat boyu öğrenme niyetiyle yapmıyoruz onu çünkü çok da

bilmiyoruz.” Öğretmen yeterliğine değinen bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ1 ise “Öğrenciden bağımsız öğretmenin hazır olup olmaması veya ne kadar yeterli olup olmadığı önemlidir.” şeklinde görüşlerini paylaşırken; İÖ11 ise “Öncelikle bu becerilere sahip bir öğretmen olmak gerekir.” şeklinde öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip bireyler olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ2 “Burada sorumluluk ağırlıklı olarak öğretmende ve kısmen de öğretim programında. Örneğin, öğretmen kitabı alıp bilgiyi verip geçerse veya kelimeleri tahtaya yazıp çocuklara not almalarını söylerse olmuyor.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. İngilizce öğretmeni İÖ7 ise hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında hizmet öncesi öğretmen eğitiminin önemini “Bence bu öğretmenin kendisiyle; kendisini yetiştirme tarzı, mezun olduğu üniversiteyle alakalı. Üniversitedeki eğitimin çok etkili olduğunu düşünüyorum.” şeklinde görüşleriyle ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan bazı İngilizce öğretmenleri (İÖ1, İÖ3, İÖ4, İÖ11, İÖ14, İÖ15) hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlardan biri olarak *okul/üst yönetim/paydaşlardan kaynaklanan* unsurlara (f=6) yönelik görüş bildirmişlerdir. Fiziki ve teknolojik altyapı, okul/ üst idari birimlerin baskısı ve yaklaşımı ile paydaşlar arasındaki iş birliği bu tema kapsamında vurgulanan alt unsurlardır. Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında teknolojik altyapı sorununa değinen İÖ3 “Bir blokta 6 yıldır internet yok ve internete çok ihtiyacımız var. Bunu okul idaresi halledemedi ve öğrenilmiş çaresizliğe dönüşüyor. Bazı şeyler kabullenilmiş.” şeklinde görüşlerini bildirmiştir. Diğer bir İngilizce öğretmeni İÖ1 okul yönetiminin yaklaşımı ve baskısına dikkat çekerek görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Okul idaresi bile etki edebilir. Mesela öğretmenlerin yapmak istedikleri şeye engel olabilir. Gereksiz bunlar diyebilir okul idaresi. Öğrencileri de dolaylı olarak etkileyebilir. Okul idaresi derken sadece onunla sınırlandırılması doğru olmaz. Yukarıya doğru giden de bir şey bu. Okul idaresinin bağlı olduğu üstleri baskı yapıyor olabilir. Nitekim

biz bunu yaşıyoruz da. Öğretmenler olarak öğrencilere faydası olacağını düşündüğümüz şeyleri yaparken bile buna gerek var mıydı gibi birtakım serzenişlerde bulunabiliyorlar. Bütün bunlar bu sürece etki edebiliyor.

Ek olarak, öğrenme-öğretme sürecindeki paydaşlar arasındaki iş birliğine dikkat çeken İÖ3 “İş birliği çok önemli. Örneğin ben kendi sınıfıma ödev veriyorum daha sonra velilerden tepki geliyor. Çünkü sadece ben yapıyorum. Haliyle insan yoruluyor ve üzülüyor.” ifadeleriyle görüşlerini açıklamıştır. Son olarak, İngilizce öğretmeni İÖ3 paydaşların İngilizcenin önemine yönelik farkındalığına dikkat çekerek görüşlerini “Sosyal çevre çok önemli. İngilizcenin önemini bilen yok. Sadece ders olarak veya not olarak görülüyor. Çok daha ötesi olduğunun farkında değiller.” şeklinde ifade etmiştir.

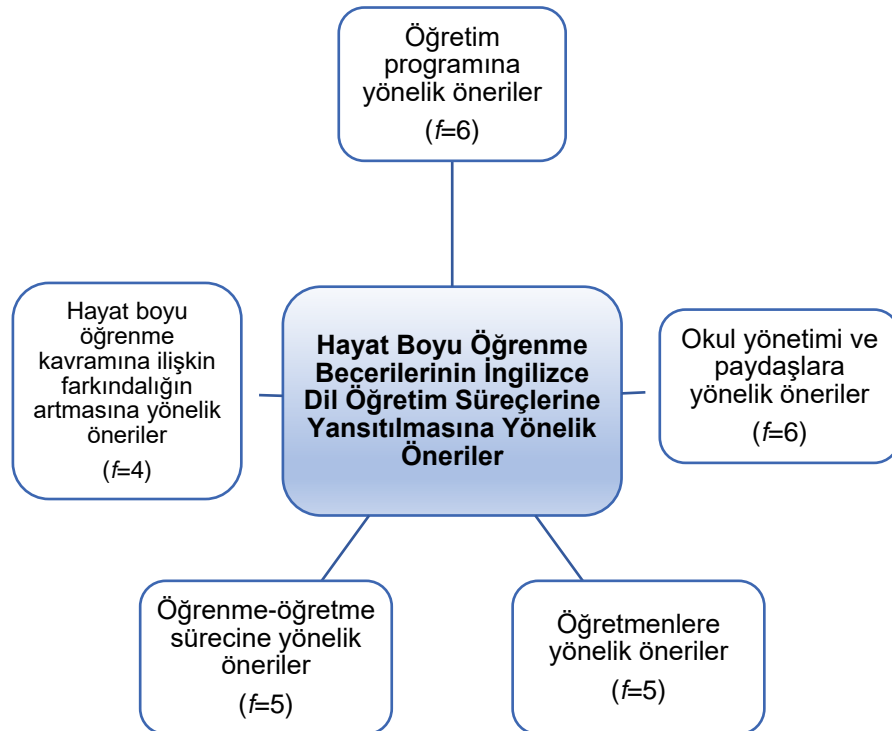
Öğretim programı kaynaklı unsurlar ($f=4$) araştırmaya katılan bazı öğretmenler (İÖ1, İÖ6, İÖ8 ve İÖ14) tarafından hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında etkili olan unsurlardan biri olarak belirtilmiştir. Bu doğrultuda, öğretim programında belirlenen tema ve/veya konuların kapsamı, öğretim programının yoğun olması ve ders saati süresinin yetersiz olması öğretmenler tarafından vurgulanan hususlardır. Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında öğretim programında belirlenen tema ve konuların etkili olduğunu vurgulayan İÖ8 “Konu önemli. Yani hayat boyu öğrenmeyle ilgili aktarabileceğimiz bir şeyse konu çok etkiliyor.” olarak görüşlerini ifade ederken; benzer şekilde İÖ1 de “O günkü konu etkilidir. Tema etkilidir.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. Araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ14 öğretim programının yoğun olmasını ve ders saati süresinin yetersiz olmasını “Diğer yandan İngilizce öğretiminde mevcut müfredat yoğunluğu ve ders saati azlığı göz önüne alındığında müfredat yetişsin kaygısı ile ders işlemek dışında çok bir şey ile ilgilenemiyorum.” ifadeleriyle vurgulamıştır.

İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “İngilizce öğretmenlerinin, hayat boyu öğrenme becerileri açısından İngilizce dil öğretimi sürecinin etkililiğinin artırılmasına yönelik önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin veriler 15 İngilizce öğretmeniyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış verilerin içerik analiziyle çözümlenmesiyle elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına yönelik önerileri; öğretim programına yönelik öneriler ($f=6$), okul yönetimi ve paydaşlara yönelik öneriler ($f=6$), öğretmenlere yönelik öneriler ($f=5$), öğrenme-öğretme sürecine yönelik öneriler ($f=5$) ve hayat boyu öğrenme kavramına ilişkin farkındalığın artmasına yönelik öneriler ($f=4$) olmak üzere beş tema odağında ele almışlardır.

Şekil 7

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına Yönelik Öneriler

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine daha verimli yansıtılmasına yönelik öneriler kapsamında İngilizce öğretmenleri (İÖ1, İÖ2, İÖ4, İÖ7, İÖ10, İÖ11, İÖ14) tarafından *öğretim programına yönelik öneriler* en çok vurgulanan tema olmuştur. Bu doğrultuda, İngilizce öğretmenleri İngilizce dersi öğretim programının özerk öğrenen amacının işlevselleştirilmesi, bireysel farklılıkları dikkate alma, öğrenmeyi öğrenme becerisi ve üst düzey düşünme becerilerinin entegre edilmesi, hayat boyu öğrenme kavramına yönelik bilinç ve farkındalığın artırılmasına yönelik içeriğin hazırlanması, motive edici içeriğin sunulması, günlük hayatla ilişkilendirme, iletişim becerilerinin entegre edilmesi, yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleme ve içeriğin sadeleştirilmesine yönelik önerilerde bulunmuşlardır. İngilizce dersi öğretim programına öğrenmeyi öğrenme becerisinin entegre edilmesi gerektiğini vurgulayan İÖ1 görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Öğretim programları hazırlanırken daha entegre çalışılabilir. Entegreden kastım yapılacak değişiklikler öğrencilere hazır bilgi sunmak yerine bu bilgiye nasıl erişebileceklerini ya da bu bilgiyi hayatlarının farklı alanlarında nasıl kullanabileceklerini öğretebilir. Çünkü bizim şu anki problemimiz aslında bilgiyi öğretmek, onlara bilgiyi nasıl kullanabileceklerini göstermekte yatıyor cevap. Dolayısıyla bunu başarabildiğimiz anda, öğretim programlarına aktardığımız anda sorunun büyük bir kısmını çözmüş olacağımızı düşünüyorum... Bilgiyi analiz etme, doğru yerde kullanma, başkalarına aktarma gibi noktalarda kimi zaman eksik kalabiliyor program. Doğru bilgiyi bulma, öğrenmeyi öğrenme noktalarında öğretim programı fazla sınıf ve ders odaklı olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin bağımsız çalışabilmelerine olanak sağlayacak bir program edinilebilir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dersi öğretim programına yansıtılmasına ilişkin önerilerini “Öğretim programlarının güncellenmesi önerilebilir. Öğrenciye daha fazla sorumluluk veren; öğrencinin yaratıcı düşünme becerilerine sahip olabildiği, sorumluluk alabildiği,

öğrenmenin hiç bitmediğini; hep devam ettiğini vurgulayan konular, etkinliklere daha fazla yer verilebilir.” şeklinde ifade ederek özerk öğrenen amacının işlevselleştirilmesine dikkat çekmiştir. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ2 ise öğretim programında yer alan konuların sadeleştirilmesi ve öğrencileri motive edecek şekilde düzenlenmesi gerektiğini “Öğretim programında da konular daha az, daha motive edici ve uygulanabilir, etkinlik yapılabilir konular olmalı.” ifadeleriyle açıklamıştır. Araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ4 bireysel farklılıkları dikkate alma ve üst düzey düşünme becerilerinin programa entegre edilmesi gerekliliğini vurgulayarak düşüncelerini şöyle açıklamıştır:

Mesela programların öğrencilerin ilgisine hitap edecek şekilde düzenlenmesi; bu tür öğrenme-öğretme aktivitelerinin öğretim programlarına daha etkin bir şekilde dahil edilmesi gerekebilir. Ders sonunda bu konuda aktivite önerileri yapılabilir. Öğrencilerin eleştirel, yansıtıcı düşünme gibi üstün düşünme becerilerine yönelik aktiviteler önerilebilir ve entegre edilebilir.

İngilizce dersi öğretim programını öğrenme-öğretme sürecini farklılaştırma açısından ele alan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ11 içeriğin çeşitlendirilmesi ve ekstra aktivitelerin yer alması gerektiğini vurgulamıştır:

Hayat boyu öğrenme becerilerini artırmak adına alternatif olarak programda ekstra kaynaklar ve linkler konu ya da ünite bazında verilse biz de öğretmenler olarak koşullara daha uygun aktivite ve kaynaklar seçeriz, zamandan kazanırız diye düşünüyorum. Örneğin bizim programımızda etkileşimli oyunlara çok az yer verildiğinden özellikle küçük ve orta gruplarda onların öğrenme heyecanını sürekli aktif tutmak gerekiyor ki bu aşamada sürekli biz rol alıp yeni aktiviteler üretmek ve bulmak zorunda kalıyoruz. Bu yüzden program çoklu ve çeşitli aktiviteleri azami destekler şekilde yapılırsa daha etkili ve sürekli eğitim sağlarız.

Hayat boyu öğrenmeyi destekleyen unsurların programda yer almamasını eleştiren İngilizce öğretmeni İÖ14 programda öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik düzenlemelerin yapılması gerektiğini de vurgulayarak görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Programın yetersiz olduğunu düşünüyorum. Hayat boyu öğrenmeyi teşvik edici ya da benimsetici konulara daha çok yer verilmeli. Değişen ve dönüşen dünyada, bilgiye ulaşmak bu kadar kolayken öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik içerikleri hayat boyu öğrenme platformuna dahil etmek ve kazanımları da bunlara bağlı olarak düzenlemek gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca içeriklerin güncellenmesi ve günümüz dünyasına uyumlu hale getirilmesi gerekli.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine daha verimli yansıtılmasına yönelik önerileri *okul yönetimi ve paydaşlara yönelik öneriler* teması (f=6) odağında ele alan İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ3, İÖ4, İÖ10, İÖ12 ve İÖ14 okul yöneticilerinin hayat boyu öğrenme konusunda bilinçlendirilmesi, okulun fiziksel ve teknolojik donanımı, okul idaresinin desteği ve paydaşlar arasında iş birliği ile ilişkilendirilmiştir. Bu doğrultuda İngilizce öğretmenlerinden İÖ1 eğitim yöneticilerinin HBÖ konusunda farkındalıkların artırılması amacıyla hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiğini vurgulayarak görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Eğitim yöneticileri bu konuda bilinçlendirilebilir. Hayat boyu öğrenmeyle ilgili daha fazla eğitim alabilirler. Nedir, ne değildir anlamında. Çoğu idari personelin, yöneticinin bu konuda çok da bilgili, birikimli olduğunu düşünmüyorum açıkçası. Bizim yapmak istediğimiz şeyleri bile kimi zaman gerek görmüyorlar yapmaya. Yıllardır süregelen bir alışkanlıktır bu. Onların da daha fazla bilinçlendirilmesi gerekebilir.

Araştırmaya katılan bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ10 "Eğitim ortamının da sürece uyması lazım. Donanımı ona göre olmalı." şeklinde ifade ederken, İÖ12 "Sınıf donanımı geliştirilirse dijital öğrenme açısından faydalı olabilir." şeklinde açıklamıştır. Benzer şekilde, eğitim ortamını vurgulayarak İÖ14 "Kesinlikle okullarda İngilizce atölyeleri olmalı. Öğrencinin sadece İngilizce öğrenmek için değil, İngilizce yaşamak, İngilizce görmek, İngilizce duymak için can atacağı yerler olmalı. Bunu sağlamanın çok zor olmadığını düşünüyorum." şeklinde görüşlerini paylaşmıştır. *Okul yönetimi ve paydaşlara yönelik*

önerileri okul idaresinin desteği ile ilişkilendiren İngilizce öğretmeni İÖ3 görüşlerini şöyle açıklamıştır: “Okul idaresi de öğretmenleri desteklemeli; onları kısıtlamamalı. Bize sürekli olarak sosyal çevreden kaynaklı burada olmaz dendi.” Benzer noktaya değinen İÖ14 “Okul yönetiminin destekleyici tutumlarının arttırılması... gerektiğini düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Paydaşlar arası iş birliğine dikkat çeken İÖ4 “İş birliği gerekiyor. Herkesin; her paydaşın buna katılması, ailelerin, okul yönetiminin, Milli Eğitimin bir arada bulunması gerek. Tek başımıza yeterli olamıyoruz diye düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini paylaşmıştır.

Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine daha verimli yansıtılmasına yönelik önerilere ilişkin İngilizce öğretmenleri tarafından vurgulanan bir diğer tema *öğretmenlere yönelik önerilerdir* (f=5). Bu kapsamda görüş bildiren İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ2, İÖ5, İÖ10 ve İÖ14 öğretmen yeterliği, öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirmesi ve öğrenci merkezli yaklaşımı benimsemeyi vurgulamışlardır. Bu doğrultuda, öğretmen yeterliğine vurgu yapan İÖ1 “Bu konuda öğretmenler de daha donanımlı olduğu zaman öğrencilere aktarmaları da kolaylaşacaktır böylece. Daha donanımlı bireyler yetiştirmiş oluruz.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Benzer şekilde öğretmen yeterliği kapsamında ele alan İÖ5, öğretmenlerin hizmet içi eğitimler almalarını “Öğretmenlere uygun zamanda yetkin kişiler tarafından eğitimler verilmeli.” şeklinde açıklamıştır. Öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirmesine değinen İÖ2 “Öğretmenler de kesinlikle içerik olarak kendini zenginleştirmeli; gerekli yöntem ve teknikleri belirlemeli ve işleyiş tarzını zenginleştirmeli... Örneğin, öğretmen kitabı alıp bilgiyi verip geçerse veya kelimeleri tahtaya yazıp çocuklara not almalarını söylerse olmuyor. Birçok farklı yöntemlerle kelimeleri vermesi daha uygun olur.” şeklinde görüşlerini ifade ederken, bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ10 öğretmenlerin öğrenci merkezli yaklaşımı benimsemesi gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir: “...Eski tarzda, her şeyin öğretmenin dikte ettiği tarzda olmaması gerekiyor. Hayat boyu öğrenmeye ters. Fark

ediyorum, ben daha fazla konuşuyorum derste. Çocuğun daha fazla konuşması lazım aslında.”

Araştırmanın beşinci alt problemine yönelik elde edilen bulgulara göre, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine daha verimli yansıtılmasına ilişkin öneriler kapsamında öğretmenler (İÖ4, İÖ5, İÖ6, İÖ10, İÖ13) tarafından vurgulanan bir diğer tema *öğrenme-öğretme sürecine yönelik önerilerdir* (f=5). Bu doğrultuda, İngilizce öğretmenleri *öğrenme-öğretme sürecine yönelik önerileri* ölçme-değerlendirme uygulamaları, aktif katılımın sağlanması, öğrenciye sorumluluk bilincinin kazandırılması, öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alınması ve iletişim becerilerinin kazandırılması ile ilişkilendirmişlerdir. Ölçme-değerlendirmeye yönelik görüş bildiren İngilizce öğretmenlerinden İÖ10 “Bunun değerlendirilmesi sadece test olması yanlış bence. Hayat boyu öğrenmede de kimse sizi teste sokmuyor. Daha farklı alanlarda deneyebiliriz diye düşünüyorum. Değerlendirme kısmının değişmesi lazım diye düşünüyorum.” şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ13 “Sınav sisteminin değişmesi ya da hiç olmaması lazım.” şeklinde ölçme değerlendirmeyle ilişkin görüşlerini ifade etmiştir. Bir başka İngilizce İÖ6 öğretmeni aktif katılımın sağlanması gerektiğine değinerek “...Ayrıca öğrencileri daha aktif bir şekilde eğitim sürecine entegre edebilirsek daha iyi olur diye düşünüyorum.” *Öğrenme-öğretme sürecine yönelik öneriler* kapsamında ele alan İngilizce öğretmenlerinden İÖ4 öğrencilere bu süreçte sorumluluk verilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Bu çerçevede, İÖ4 “Öğrenciye sorumluluk verilmediğini düşünüyorum. Öğrencilere daha fazla sorumluluk verilebilir.” şeklinde düşüncesini paylaşmıştır. Öğrenci ihtiyaçlarını vurgulayan İÖ5 “Çocukları belirli kalıplara sokmak yeterli olmuyor. Biraz daha esnek olmalıyız. Öğrencilerin ihtiyaçlarına göre hedef belirlemeliyiz.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Öğrenme-öğretme sürecinde iletişim becerilerinin kazandırılmasına değinen İÖ10 ise “Kendilerini nasıl ifade edebileceklerini öğretmemiz lazım. Bunu bilmiyorlar...” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine daha verimli yansıtılmasına ilişkin önerileri İngilizce öğretmenleri İÖ1, İÖ5, İÖ6 ve İÖ9 *hayat boyu öğrenme kavramına yönelik farkındalığın artırılmasına yönelik öneriler* ($f=4$) odağında ele almışlardır. Bu kapsamda, hayat boyu öğrenme kavramına ve hayat boyu öğrenmenin öğretim sürecine yansıtılmasına yönelik farkındalık kazanılması gerektiğini vurgulayan İÖ1 daha fazla akademik çalışmanın da yürütülmesi konusunda öneride bulunmuştur. İÖ1 görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Hayat boyu öğrenme kavramının daha fazla bilinir olması gerektiğini düşünüyorum. Yani hayat boyu öğrenme diye bir kavram olduğunu biz bile daha geç zamanlarda öğrendik. Çok da eski bir kavram değil belki ama yine de daha yaygın, genel, bilinen ve öneminin kabul edilmiş olması gerekir ki bu herkes tarafından benimsenebilsin. Bu konuda daha fazla çalışma yapılabilir akademik anlamda mesela.

Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ5 ise küçük yaşlardan itibaren hayat boyu öğrenme konusunda farkındalık kazanılması amacıyla eğitim sisteminde düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulayarak “Böyle bir beceri kazandırmak istiyorsak eğitim sistemimizde köklü değişimler olması gerekiyor. Bu beceriyi çok küçük yaşlardan itibaren sürece yayarak kazandırmaya çalışmalıyız. Öğrenci bilgiyi hemen bir ay sonra kullanamayabilir. Çocuğun öğrendiği her şeyin hayatta karşısına çıkabileceğinin farkına varması gerekir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Benzer noktaya değinen İÖ6 hayat boyu öğrenmenin eğitim sistemine entegre edilmesi gerektiğini “Hayat boyu öğrenme eğitim sürecine kesinlikle dahil olmalı.” ifadeleriyle açıklamıştır. Bir diğer İngilizce öğretmeni İÖ9 öğrenmeyi öğrenme konusunda farkındalık kazandırılmasını “İlk önerim ilkokuldan hatta okul öncesinden itibaren çocuklara okumayı ve öğrenmeyi sevdirmemiz lazım. Okumak sadece kitap okumak değildir. Önce bunu öğretmemiz lazım.” şeklinde açıklamıştır.

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, İngilizce dil öğretim süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasına ilişkin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine odaklanan bu nitel çalışmadan elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar, tartışma ve araştırma sonuçlarına yönelik olarak uygulamaya ve ileride yürütülecek araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Hayat Boyu Öğrenmeye Yüklenen Anlama İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeye yükledikleri anlamı ortaya koyan bulgularda, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeyi; formal ve informal öğrenme süreçleri, bireyin kendini geliştirmesi ve yenilemesi, öğrenme isteği, öğrenilenleri günlük hayata yansıtabilme ve öğrenmeyi öğrenme olarak tanımladıkları ortaya konulmuştur. Diğer bir deyişle, İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenme; hayat boyu devam eden, farklı disiplinler ve alanlarda gerçekleşebilen, her türlü öğrenme türünü kapsayan; yaştan, zamandan, statüden bağımsız bir süreç olarak ele alınmıştır. Alanyazın incelendiğinde, UNESCO, Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu gibi kurum ve kuruluşların hayat boyu öğrenmeyi tanımlarken vurguladığı gelişim, her türlü öğrenme, formal ve informal öğrenmeler gibi kavramlar ile İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular örtüşmektedir. Buradan hareketle, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeyi alanyazında kabul gören tanımlara (Akkoyunlu, 2008; Avrupa Komisyonu, 2002) paralel olarak anlamlandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeye yükledikleri anlamlar arasında sıklıkla vurgulanan formal ve informal öğrenmeler temasından hareketle, öğrenmenin okulla sınırlandırılmayacağı ve farklı öğrenme yaşantılarının farklı ortamlarda gerçekleşebileceği düşüncesine değer verdikleri söylenebilir. Alanyazında, Samancı ve Ocakçı (2017) hayat boyu öğrenmenin okul, ev, iş olmak üzere toplumun her

alanında gerçekleştiğini vurgularken, Morgan Klein ve Osborne (2007) hayat boyu öğrenmeyi yaygın ve örgün eğitim aracılığıyla öğrenme ile ilişkilendirmiştir. Bunun yanı sıra, hayat boyu öğrenme tanımlarına ilişkin olarak alanyazındaki bazı araştırmaların (Atik Kara ve Kürüm, 2007; Çatal, 2019; Çelik, 2023; Demirel ve Yağcı, 2012; Gedik ve Aktaş, 2016) benzer sonuçlara sahip oldukları görülmektedir. Örneğin, Atik Kara ve Kürüm (2007) tarafından sınıf öğretmenleri ile yürütülen çalışmada, sınıf öğretmenleri hayat boyu öğrenmeyi bireyin gelişimi için öğrenme süreci olarak ele alırken; Gedik ve Aktaş'ın (2016) çalışmasında da ilköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği ve ilköğretim matematik öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adayları formal ve informal öğrenme biçimleri temaları odağında yoğunlaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer bir taraftan, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeyi gelişim ve öğrenme odağında sınırlı bir bakış açısıyla ele aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Oysaki hayat boyu öğrenme tanım, kapsam, işlev, vb. açısından sadece öğrenme ve gelişim gibi kavramlarla sınırlandırılmayacak kadar geniş ve derin bir kapsama sahiptir. Bu sonuç, araştırmaya katılan öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik yeterli düzeyde bilgi birikimine ve/veya deneyime sahip olmadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Atik Kara ve Kürüm'ün (2007) çalışmasında da öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenmeye yönelik kavram yanılgıları olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle, hayat boyu öğrenme kavramının gerek hizmet öncesi gerekse hizmet içi öğretmen eğitimi süreçlerinde yeterli şekilde geliştirilemediği söylenebilir. 2018 yılında güncellenen hizmet öncesi öğretmen eğitimi lisans programlarına seçmeli ders olarak eklenen Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersi bu eksikliğin giderilmesi yönünde olumlu bir adım olarak görülmekle birlikte, ilgili dersin zorunlu dersler kapsamında olmaması ve aynı zamanda ders içeriğinin kuramsal ağırlığından dolayı yeterli olamayacağı düşünülmektedir. Bu durum gelecek nesillerin mimarı olacak öğretmenlerin öğrencilerinin ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda hayat boyu öğrenmeyi yansıtabilecekleri öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanmasında sorunlara neden olabilir.

Araştırmada hayat boyu öğrenme ile ilişkilendirilen bir diğer bileşen öğrenmeyi öğrenme, İngilizce dersi öğretim programında (MEB, 2018) yer alan anahtar becerilerden biri olmanın yanı sıra Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinde de ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, alanyazında sıklıkla vurgulanan öğrenmeyi öğrenme becerisi, bireyin kendini gerçekleştirmesi ve hayat boyu öğrenmesini sağlayacak anahtar bir kavramdır (Çatal, 2019). MEB (2018) tarafından onaylanarak uygulamaya konulan öğretim programlarında, öğretmenlerin öğrenmeyi öğrenme becerisini öğrencileri kazandırması ve bu beceriye sahip öğretmenler olmaları hedeflenmiştir. Ek olarak, Demiralay ve Karadeniz (2008) de öğretmenlerin öğrencilerine öğrenmeyi öğrenme becerisini kazandırmak adına uygun öğrenme-öğretme ortamları oluşturmaları gerektiğini vurgulamıştır. Ancak, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, İngilizce öğretmenlerinden sadece bir öğretmenin hayat boyu öğrenme ile öğrenmeyi öğrenmeyi ilişkilendirerek vurgulaması dikkat çekicidir. Elde edilen bu sonuç ile alanyazında yürütülen bazı çalışmaların sonuçları paralellik göstermektedir. Örneğin, Atik Kara ve Kürüm'ün (2007) çalışmasında da birkaç sınıf öğretmeni adayının öğrenmeyi öğrenme becerisini vurgulaması bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Bu sonuç araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin öğretim programındaki anahtar yetkinliklerin farkında olmadıklarını veya bu yetkinlerin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılması gerektiğine yönelik bilgi sahibi olmadıklarına işaret etmektedir. Kocayığıt ve Karademir'in (2020) çalışmasının sonuçları da bu durumu destekler niteliktedir. Öğretmenler için bir rehber olan öğretim programının tüm bileşenleri ile dikkate alınmaması, öğrenme-öğretme sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerinin işe koşulmamasının yanı sıra diğer program öğeleri açısından da sorunlara neden olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada hayat boyu öğrenmenin işlevlerine yönelik İngilizce öğretmenlerinin vurguladığı çok yönlü gelişim (kişisel-mesleki-toplumsal), değişime uyum sağlama, yaşam becerileri kazandırma ve fırsat eşitliği sağlama alanyazında belirtilen hayat boyu öğrenmeyi gerekli kılan sebepler ile paraleldir. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinin

alanyazındaki tanımlar çerçevesinde hayat boyu öğrenmenin işlevlerini anlamlandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme işlevleri arasında çok yönlü gelişim (kişisel-mesleki-toplumsal) teması altında çoğunlukla kişisel ve mesleki gelişimi vurguladıkları; toplumsal, ekonomik ve sosyal gelişime yönelik görüş bildirmediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Çelik'in (2020) yürüttüğü çalışmada da öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenmenin toplumsal işlevine vurgu yapmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun, toplumu şekillendirmede eğitimin ve öğretmenlerin rolü göz önüne alındığında, (Bourn, 2016; Çetin ve Çetin, 2017; Seferoğlu, 2004; Ünsal,2021) öğretmenlerin toplumsal rolleri hakkında yeterince farkındalık sahibi olmadıklarının bir işareti olarak yorumlanabilir. Ayrıca, Bek (2007) tarafından da öğretmenlerin toplumsal değişim ve toplumu şekillendiren rollerinden uzaklaştığı ortaya konulmuştur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, hayat boyu öğrenmenin çıkış noktalarından ve yetişkin eğitiminin amaçlarından biri olan fırsat eşitliğini sağlama sadece bir öğretmen tarafından vurgulanmıştır. Bu durum, öğretmenlerin genellikle formal eğitim süreçlerini dikkate alarak görüş bildiklerini şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca, formal ve informal öğrenme süreçleri temasında hayat boyu öğrenmeyi tanımlayan öğretmenlerin, işlev açısından fırsat eşitliğini sağlama rolüne vurgu yapmamaları düşündürücü bir sonuç olarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın hayat boyu öğrenmeye yüklenen anlama ilişkin bulgularında, İngilizce öğretmenleri hayat boyu öğrenen birey ve öğretmenlerde olması gereken bazı özellikleri vurgulamışlardır. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenen birey özellikleri; öğrenme/yeniliklere ve gelişime açık olma, bilgili/donanımlı olma, değişime uyum sağlayabilme, öğrenmeye yönelik motivasyona sahip olma, meraklı olma, öz eleştiri yapabilme ve iletişim becerilerine sahip olma olarak ele alındığı görülmektedir. Bir diğer deyişle, öğretmenler hayat boyu öğrenen bir bireyde değişim ve gelişime uyum sağlama, öğrenmeye yönelik motivasyon ve öğrenme isteğine sahip olma, kendi

öğrenmelerini değerlendirebilme ve etkili iletişim becerilerine sahip olma özelliklerinin olması gerektiğini vurgulamışlardır. Alanyazın incelendiğinde, elde edilen bulgular hayat boyu öğrenen özellikleri ile paralellik göstermektedir (Akkoyunlu, 2008; Candy ve diğerleri, 1994; Demirel, 2010; Epçaçan, 2013; Konokman ve Yelken, 2014; Üstüner ve diğerleri, 2021)

Diğer taraftan, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenen özellikleri arasında bilgili/donanımlı olma özelliğine yer vermeleri, bilgiyi aktaran eğiliminde olma durumlarıyla ilişkilendirilebilir. Öğretmenler, kendilerine atfedilen bilgiyi aktaran rolüyle her açıdan bilgili ve donanımlı bir profile sahip olmaları gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinden dünyadaki gelişmeleri takip etmesi, farklı konu ve disiplinlerle bağlantı kurması ve bunları harmanlayarak öğrencilerine aktarmaları beklenebilir.

Birinci alt probleme ilişkin olarak İngilizce öğretmenleri tarafından hayat boyu öğrenen öğretmen özelliklerine ilişkin en sık vurgulanan özellikler; öğrenci merkezli eğitimi benimseme, kişisel ve mesleki gelişimde sürekliliği sağlama, öğrenmeye açık olma, değişime uyum sağlayabilme, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanabilme, eleştiriye açık olma ve rol model olmadır. Bu doğrultuda, öğretmenler çoğunlukla öğrencilerin farklılıklarına, ilgi alanlarına ve hazırbulunuşluk düzeylerine göre öğretimi düzenlemeleri gerektiğine yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, alanyazında İzci ve Koç (2012) tarafından yürütülen çalışmada, bütün öğrencilerin aynı özelliğe sahip olmadığını bilerek bireyselleştirilmiş öğrenme planlarını kullanmaları gerektiği bu araştırmanın sonuçları ile paraleldir. Ayrıca, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri'nde (MEB, 2017) öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğrenme ortamları düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, öğretmenlerin öğrenci özelliklerini dikkate alarak verimli bir öğrenme-öğretme süreci oluşturmaları gerektiği ve farkında olmaları beklenen bir sonuçtur.

Diğer taraftan, 21. yüzyıl becerilerinden biri olan, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri kapsamında da vurgulanan ve aynı zamanda öğretim programlarında yer alan ortak yetkinliklerden biri olan bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanma becerisi, araştırmaya katılan sadece üç öğretmen tarafından hayat boyu öğrenen öğretmen ile ilişkilendirilmesi oldukça dikkat çekicidir. Bu bağlamda, baş döndürücü teknolojik gelişmelerin yaşandığı 21. yüzyılda, Z kuşağına hitap eden öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini öğretimin planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerine entegre etmeleri beklenmektedir. Alanyazın incelendiğinde Asgari vd. (2019) çalışmalarında, dijital becerilerin en önemli 21. yüzyıl becerisi olduğunu vurgularken; pek çok çalışma (Başal, 2015; Batdı, 2021; Geçgel ve Peker, 2020; Özer ve Korkmaz, 2016) dil öğretimi süreçlerinde teknoloji kullanımının öğrencilerin motivasyonu artırma, dil öğretimindeki sorunların çözülmesi, kalıcı öğrenmeyi sağlama ve öğrencilerin akademik başarıları artırma gibi açılardan önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmadan bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanmaya yönelik elde edilen bu sonuç, öğretmenlerin teknolojiyi takip etmelerine ve etkili bir biçimde kullanmalarına olanak tanıyan fırsatların sunulması gerektiğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, sadece iki öğretmenin rol model olma özelliğini hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri kapsamında vurgulamaları, öğretmenlerin öğrencilerini hayat boyu öğrenen olarak yetiştirme amacını işlevsel hale getirmediğinin göstergesi olabilir. Selvi (2011) çalışmasında, öğretmenlerin hayat boyu öğrenenler yetiştirmesi için öncelikle kendilerinin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip bireyler olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Alanyazında da bu durumu destekleyen pek çok çalışma bulunmaktadır (Bryce ve Withers, 2003; Bulaç ve Kurt, 2019; Demirel ve Yağcı, 2012; Gedik ve Aktaş, 2016; Günüş ve diğerleri, 2012; Selvi, 2011). Ancak, elde edilen sonuç ile İngilizce öğretmenlerinin bu role yeterince önem vermedikleri söylenebilir. Bu durum, öğretmenlerin kendilerini hayat boyu öğrenen öğretmen ve/veya birey olarak görmemelerinin sonucu olabilir.

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasının Gerekliliğine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi olan hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasının gerekliliğine ilişkin bulgularda, İngilizce öğretmenlerinin tamamı öğrenme-öğretme süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin ve bu becerilerin yansıtılmasının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Diğer bir deyişle, İngilizce öğretmenlerinin dil öğretim sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerine ihtiyaç duyduğuna ve etkili bir öğrenme-öğretme süreci için bu becerilerin gerekli olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Diğer taraftan, İngilizce öğretmenlerinin dil öğretimi ve mesleki gelişim açılarından hayat boyu öğrenme becerilerini dil öğretim sürecinde gerekli gördükleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda, İngilizce öğretmenleri dilin doğası gereği gelişen yapısı ve kültür öğelerini dil öğretimine entegre edebilmek amacıyla hayat boyu öğrenme becerilerini gerekli gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin İngilizce öğretiminde dil ve kültürün tamamlayıcı rolünün farkında oldukları ve farklı kültürlerle yönelik bilincin kazandırılmasında İngilizce dersini ve hayat boyu öğrenme becerilerini kolaylaştırıcı bir unsur olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Avrupa Komisyonu (2018) tarafından da yabancı dil yetkinliği kazanmanın evrensel bilgiye ulaşma ve çeşitli kültürlerle etkileşim sağlamaya yönelik kolaylaştırıcı etkisi ön plana çıkarılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, değişen nesil ve topluma dikkat çekerek bu değişime uyum sağlamanın anahtarı olarak hayat boyu öğrenme becerilerini öğrenme-öğretme süreçlerinde gerekli gördüklerini ifade etmişlerdir. Buradan hareketle, öğretmenlerin değişen çağa uyum sağlama, çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerini takip etme gibi açılardan mesleki gelişimlerini sürdürmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç Hoşgörür (2016) tarafından yürütülen çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Hoşgörür (2016) araştırmasında, öğretim elemanlarının, hayat boyu öğrenmeyi bilginin hızlı değişimi ve değişime uyum sağlama açılarından bir gereklilik

olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Ek olarak, Yu Soe (2018) öğretmenin mesleki gelişimini sürdürmesinin öğrencilerin bilgi ve becerileri geliştirme açısından önemli ve gerekli olduğu vurgulamıştır. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını mesleki gelişim açısından gerekli görmelerinin bir diğer nedeni, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin katıldıkları hizmet içi çalıştay, kurs ve seminerlerin etkisi olabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, lisans eğitimleri sonrasında kendilerini geliştirmek isteyen öğretmenlerin lisansüstü eğitimlere devam etmelerinin de etkisi olabilir. Alanyazın incelendiğinde, Villegas-Reimers (2003) öğretmenlerin mesleki kapsamda kendilerini geliştirmelerinin verimli bir öğrenme-öğretme süreci oluşturmada önemini vurgularken, Abazoğlu (2014) mesleki gelişimi öğretmenlere sunulan öğrenme fırsatı olarak ele almıştır.

Öte yandan, hayat boyu öğrenme becerilerini sadece dil öğretimi ve mesleki gelişim odağında sınırlı bir bakış açısıyla gerekli görmeleri, öğretmenlerin dil öğretiminde öğrenci özellikleri, öğretim programı, kişisel-toplumsal gelişim gibi diğer önemli bileşenleri bir bütün olarak bu sürece entegre edemediklerine işaret etmektedir. Dolayısıyla, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin gerekliliği hususunda görüş birliğinde olmalarına rağmen, bunu sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalar aracılığı ile öğrenme-öğretme sürecine yansıtılması açısından bilgi birikimleri ve deneyimlerinin yeterli olmadığı söylenebilir.

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasına İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin olarak elde edilen bulgulardan hareketle, İngilizce öğretmenlerin öğrenme-öğretme süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerini yeterince yansıtamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin neler olduğu, kapsamı, işlevi ve önemi hakkında yeterli bilgiye ve

farkındalığa sahip olmamaları bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Ayrıca, hizmet öncesi lisans eğitimleri sırasında veya Öğretmenlik Uygulaması gibi uygulamalı dersler sırasında öğretmen adaylarına hayat boyu öğrenme becerilerini yansıtabilecekleri fırsatların sunulmaması bu durumun ortaya çıkmasının nedenleri arasında yer alabilir. Dolayısıyla, Eğitim Fakültelerinde geleceğin öğretmenlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin kazandırılmaması incelenmesi gereken bir başka durumdur. Alanyazında öğretim elemanları ve öğretmen adayları ile yürütülen çalışmalar (Demirel ve Yağcı, 2012; Hoşgörür, 2016) bu sonucu desteklemektedir. Örneğin, Hoşgörür'ün (2016) öğretim elemanları ile yürüttüğü çalışmanın bulgularına göre, öğretim elemanları öğretmen adaylarına hayat boyu öğrenme becerilerini kazandıramadıklarını ve Eğitim Fakültelerinde bu kapsamda eksiklikler olduğu vurgulanmıştır. Ek olarak, Hoşgörür (2016) öğretim elemanlarının hayat boyu öğrenme becerilerine hâkim olmalarına rağmen, öğrencilerine bu becerileri nasıl aktaracakları konusunda bilgi sahibi olmadıklarını tespit etmiştir.

Alanyazında hayat boyu öğrenme becerilerine ilişkin çeşitli branşlardan öğretmenler ve öğretmen adayları ile yürütülen çalışmalarda, Avrupa Komisyonu (2018) tarafından belirlenen sekiz anahtar yetkinlik hayat boyu öğrenme becerisi olarak ele alınmıştır (Akkaya-Tatlıdil, 2023; Avrupa Komisyonu, 2018; Dalkıran, 2023). Bu kapsamda, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerini dil öğretimi sürecine yeterince yansıtamamaları alanyazın ile benzerlik göstermektedir. Örneğin, Dalkıran'ın (2023) anahtar yetkinlikler kapsamında matematik dersi öğretim programını incelediği çalışmasında, öğretmenlerin anahtar yetkinlikleri öğrencilere kazandırmak amacıyla bilinçli olarak öğrenme-öğretme sürecine entegre etmedikleri, bu yetkinlikleri öğrencilere nasıl kazandıracaklarına ilişkin yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Çelik'in (2020) öğretmen adayları ve öğretim elemanlarının görüşleri çerçevesinde yürüttüğü çalışmasında, öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle, öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme becerilerini öğrencilere kazandırma açısından yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Aynı zamanda, MEB (2018) İngilizce dersi öğretim programında, öğretmenlerin anahtar yetkinliklere sahip olması ve bu becerileri öğrencilerine kazandırmaları hedeflenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin programda yer alan hayat boyu öğrenme becerilerine ilişkin yeterli bilgi düzeyine sahip olmamaları, öğretmenlerin program okuryazarı olmamaları ile ilişkilendirilebilir. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri'nde (2017) öğretmenlerin alan eğitimi bilgisi yeterlik göstergelerinden olan öğretim programına ilişkin bilgi ve becerilere sahip olmaları beklenirken; ulaşılan bu sonuç ile öğretim programının diğer öğeleri ve hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasının olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Bu kapsamda, Kocayığıt ve Aldan Karademir'in (2020) Türkçe dersi öğretim programının anahtar yetkinlikler kapsamında inceleyen çalışmasının sonucunu destekler niteliktedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, İngilizce öğretmenleri dil öğretim sürecinde hayat boyu öğrenme becerilerini; öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımı, eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, araştırma becerilerini geliştirme, iş birlikli öğrenme becerileri geliştirme, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme ve yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirme olarak ele almışlardır. Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, öğretmenler bu becerileri öğrencilerini hayat boyu öğrenen yetiştirme amacıyla kasıtlı olarak öğrenme-öğretme sürecine dahil etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerini yansıtmaya yönelik bilgi, beceri ve farkındalığa sahip olmamaları ile ilişkilendirilebilir. Elde edilen sonucun ortaya çıkmasında birkaç neden etkili olabilir. Örneğin, öğretmenlerin hayat boyu öğrenen olmadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca öğretmen yetiştirme lisans programlarında hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme süreçleri ile entegre edilmesini destekleyecek yaşantılara yeterince yer verilmemesi ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, İngilizce dil öğretim süreçlerine hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılması kapsamında *öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımı* en sık vurgulanan hayat boyu öğrenme becerisi olurken; üst düzey düşünme

becerileri olan *yansıtıcı düşünme* ve *yaratıcı düşünme becerileri* nadiren değinilen hayat boyu öğrenme becerileri olmuştur. İngilizce öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinden hareketle, öğrenme-öğretme sürecindeki teknoloji kullanımı akıllı tahta kullanımı ile ilişkilendirdikleri görülmüştür. 21. yüzyıl becerilerinden olan bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanma hayat boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesinde önem arz ederken (Konokman ve Yelken, 2014), sadece akıllı tahta kullanımıyla ilişkilendirilmesi öğretmenlerin teknoloji okuryazarlığı kapsamında yetersiz olduklarının işareti olabilir. Bu durum, Gedik ve Aktaş'ın (2016) hayat boyu öğrenen öğretmen özellikleri arasında ele aldığı bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanma vurgusunda da ön plana çıkarılmıştır. Aynı zamanda, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri (2017) belgesinde öğretmenlerden öğrenme-öğretme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanmaları beklenmektedir. Ek olarak, Günücü vd. (2012) bilgi ve iletişim teknolojilerini en önemli hayat boyu öğrenme becerisi olarak ele alırken, Demirel (2009) bireylerin kişisel, mesleki ve sosyal gelişimleri için bilgi ve iletişim teknolojilerinin gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılmasını Etkileyen Unsurlara İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce dil öğretim sürecine yansıtılmasını etkileyen unsurlar İngilizce öğretmenleri tarafından öğrenci kaynaklı, öğretmen kaynaklı, okul/üst yönetim/paydaşlar kaynaklı ve öğretim programları kaynaklı unsurlar odağında ele alınmıştır. Bu bağlamda, öğretmenler hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme süreci bileşenleri ve bu sürecin paydaşları çerçevesinde görüş bildirmişlerdir.

Araştırmanın öğrenci kaynaklı unsurlarından hareketle, İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim sürecine yansıtılmasında öğrencilerin yaş, hazırbulunuşluk düzeyi, motivasyon, beklenti, deneyim, akranlarıyla ilişki, sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, İngilizce

öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla öğrenme-öğretme sürecini planlanması beklenmektedir (Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, 2017). Ayrıca, Günüş vd. (2012) tarafından hayat boyu öğrenmeyi etkileyen unsur olarak ele alınan *deneyim, yaş, kültürel yapı ve motivasyon* bu çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Knapper ve Cropley (2000) de hayat boyu öğrenmede yetişkin öğrenenler ve çocukların yaşantılarının farklılaşması, ilgi ve ihtiyaçlarının değişmesi ve deneyimlerinin çeşitliliğinin hayat boyu öğrenme için önemli faktörler olduğunu vurgulamıştır. Bu kapsamda, hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme süreçlerine yansıtılmasında bu farklılıkların ve çeşitliliğin önemli bir etmen olduğu söylenebilir. Buna ek olarak, araştırmanın öğretmenlerin öğrenci özelliklerini vurguladığı bulgular ile hayat boyu öğrenen öğretmenin öğrenci merkezli eğitimi temel alması gerektiğine dair bulgular örtüşmektedir.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını etkileyen öğretmen kaynaklı unsurlar değerlendirildiğinde, öğretmen kaynaklı unsurların öğretmen yeterliği ve hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu bağlamda, alanyazında öğrencilerin hayat boyu öğrenenler olabilmesi için öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip olmaları gerektiği ön plana çıkmaktadır (Çetin ve Çetin, 2017; Demirel ve Yağcı, 2012; Fındıkçı, 2004; Kuzu ve Erten, 2016; Selvi, 2011; Şahin ve Arcagök, 2014; Şentürk ve Baş, 2021; Weidinger, 2014). Ayrıca elde edilen bu sonuçlar değerlendirildiğinde, İngilizce öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasında öğretmen yeterliğinin önemli bir etken olduğunun farkında oldukları söylenebilir. Ek olarak, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerini yansıtmaya yönelik yeterliklerinin geliştirilmesi kapsamında hizmet içi eğitimlerin önemli olduğu söylenebilir. Diğer bir taraftan, Yenen (2022) tarafından mesleki yeterliği etkileyen unsurların incelenmesine yönelik yürütülen çalışmanın sonuçlarına göre, mesleki yeterliği etkileyen faktörlerden biri de hizmet öncesi öğretmen eğitimi olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, öğretmen yeterliği ve hizmet öncesi öğretmen eğitiminin birbiriyle yakından ilişkili olduğu

ve hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını etkileyen faktörler arasında yer aldığı ortaya konulmuştur.

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim sürecine yansıtılmasını etkileyen unsurlar kapsamında öğretim programı kaynaklı unsurlar, öğretmenler tarafından tema ve/veya konuların kapsamı, öğretim programının yoğun olması ve ders saati süresinin yetersiz olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Diğer bir deyişle, öğretim programında hayat boyu öğrenme becerilerinden hangilerinin, niçin ve nasıl öğretileceğine ilişkin yol gösterici bir bilginin olmaması öğretmenler tarafından bir eksiklik olarak görülmektedir. Dolayısıyla İngilizce dersi öğretim programının, hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılması kapsamında öğretmenlerin ulaşması ve rehber olması açılarından işlevini yeterince yerine getirmediği söylenebilir. Bu durum, öğretmenlerin kendileri için rehber niteliğinde olan öğretim programında yer alan konu ve temaların kapsamı, içeriği, eğitim durumları gibi açılardan hayat boyu öğrenme becerilerini dil öğretimi sürecine nasıl yansıtacaklarına yönelik detaylı ve kapsamlı bir programa gereksinim duydukları şeklinde yorumlanabilir. Alanyazında yürütülen bazı çalışmalar, elde edilen sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Demirel (2011) hayat boyu öğrenme becerileri kapsamında ilköğretim programlarını incelediği çalışmasında, önceki öğretim programlarına kıyasla güncellenen programların büyük ölçüde hayat boyu öğrenme becerileri açısından donanımlı olduğunu, ancak hayat boyu öğrenme becerilerinin yeterince kazanımlar ve etkinliklere yansıtılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Adams (2007) yürüttüğü çalışmasında, Avustralya öğretim programlarında hayat boyu öğrenme becerilerinin entegre edilmesinin göz ardı edildiğini vurgulamıştır. Benzer şekilde, araştırmaya katılan öğretmenler de programların öğrencileri hayat boyu öğrenen olarak yetiştirmeye hazırlamadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Demirel ve Yağcı (2012) tarafından yürütülen çalışmada da öğretim programları hayat boyu öğrenme becerilerini kazandırması açısından öğretmen adayları tarafından yetersiz bulunmuştur.

Bunun yanı sıra, elde edilen bulgular ışığında öğretmenlerin İngilizce ders saati süresi ile hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılması arasında bağlantı kurmaları, TTKB tarafından ilkokullarda zorunlu İngilizce dersinin iki saat; ortaokul 5-6. sınıflarda üç saat; 7-8. sınıflarda ise dört saat olması ile ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerini öğrenme etkinlikleri, kazanımlar, ölçme değerlendirme ve okul dışı öğrenme etkinliklerine entegre etmelerini sağlayacak zamanın yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç, alanyazında İngilizce ders saati süresinin yetersiz olmasını vurgulayan çalışmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir (İlhan ve Bümen, 2023; Kara ve Kara, 2023).

Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını etkileyen unsurlara yönelik elde edilen sonuçlarına göre, İngilizce öğretmenleri tarafından okul/üst yönetim/paydaşlardan kaynaklı unsurlar fiziki ve teknolojik alt yapı, okul ve üst idari birimlerin yaklaşımı ve baskısı ile paydaşlar arasında iş birliği olarak ele alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretimine yansıtılmasında çevresel faktörlerin de süreci etkilediğini göstermektedir. Elde edilen sonuçlar alanyazındaki çalışmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir. Örneğin, Keleş ve Turan-Günteppe (2018) öğretim elemanları ile yürüttükleri çalışmanın sonucunda, öğrenme-öğretme sürecinde teknoloji kullanımını etkileyen teknik alt yapı sorununa dikkat çekerken; Usluer ve Seferoğlu (2004) ise fiziksel donanımın yetersizliğini vurgulamışlardır. Doğan ve Çalışkan Toyoğlu (2019) hayat boyu öğrenme becerileri kapsamında öğrenmeyi öğrenme, dijital yetkinlik ve yabancı dil yetkinliğinin geliştirilememesinin nedenlerine ilişkin öğretmen görüşlerinden hareketle, fiziki alt yapının yetersizliği ve paydaşların yeterince önem vermemesi nedenlerini vurgulamışlardır. Bu bağlamda, öğretmenler tarafından vurgulanan okulun fiziki ve teknolojik alt yapısı genel olarak hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasını etkilediği söylenebilir.

İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Yansıtılmasına Yönelik Önerilere İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın beşinci alt problemi olan öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim süreçlerine verimli bir şekilde yansıtılmasına yönelik önerilerine ilişkin elde edilen bulgular kapsamında, önerileri İngilizce öğretmenleri öğretim programı, okul yönetimi ve paydaşlar, öğretmen, öğrenme-öğretme süreci ve hayat boyu öğrenme kavramına ilişkin farkındalığın artırılması ile ilişkilendirmişlerdir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerini dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen unsurlara yönelik olarak ve süreç içerisinde yaşadıkları problemler çerçevesinde öneriler sundukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri, öğretim programına yönelik önerileri; özerk öğrenen amacının işlevselleştirilmesi, bireysel farklılıkları dikkate alma, öğrenmeyi öğrenme becerisi ve üst düzey düşünme becerilerinin entegre edilmesi, hayat boyu öğrenme kavramına yönelik bilinç ve farkındalığın artırılmasına yönelik içeriğin hazırlanması, motive edici içeriğin sunulması, günlük hayatla ilişkilendirme, iletişim becerilerinin entegre edilmesi, yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleme ve içeriğin sadeleştirilmesine yönelik olarak ele almışlardır. Diğer bir deyişle, öğretmenler İngilizce dersi öğretim programında hayat boyu öğrenme becerilerini bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, öğrenme-öğretme sürecine bu becerilerin yansıtılmasının işlevsel hale getirilmesi, öğrenci özelliklerinin ve hayat boyu öğrenme bileşenlerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamışlardır.

İngilizce öğretmenlerinin öğretim programına yönelik önerileri sıklıkla vurgulamaları, öğretmenler için rehber olan öğretim programının hayat boyu öğrenme açısından yeterince açık olmaması ve hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim sürecine yansıtılmasına yönelik gerekli vurguların yer almamasıyla ilişkilendirilebilir. Acar (2019) çalışmasında 2018 İngilizce dersi öğretim programında anahtar yetkinliklerin

kapsamlı bir çerçevesinin sunulması gerektiğini vurgulamıştır. Bu kapsamda, her iki çalışmanın bulguları da birbirini desteklemektedir.

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenleri, okul yönetimi ve paydaşlara yönelik önerileri okul yöneticilerinin hayat boyu öğrenme konusunda bilinçlendirilmesi, okulun fiziksel ve teknolojik donanımı, okul idaresinin desteği ve paydaşlar arasında iş birliği ile ilişkilendirmişlerdir. Bu bağlamda, öğrenme-öğretme sürecinin paydaşlarından biri olan okul yöneticilerinin hayat boyu öğrenmeye yönelik farkındalıklarının yüksek olması ve öğretmenleri ve öğrencileri bu becerileri geliştirmeye teşvik etmeleri öğretmenler tarafından önemli görülmektedir. Ayrıca, bu sürecin tüm paydaşlarının iş birliği içerisinde çalışmasının ve birbirlerini desteklemelerinin sürece olumlu katkı sağlayacağı söylenebilir. Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim sürecine yansıtılmasını etkileyen unsurlar olarak ele alınan okul/üst yönetim/paydaşlar bulgusu ile bu alana ilişkin önerilerin sunulması, öğretmenlerin bu bileşenler çerçevesinde eksiklikler deneyimlemelerinin bir sonucu olarak yorumlanabilir.

Öğretmenlere yönelik sunulan öneriler, İngilizce öğretmenleri tarafından öğretmen yeterliği, öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirmesi ve öğrenci merkezli yaklaşımı benimseme ile ilişkilendirmişlerdir. Hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim süreçlerine yansıtılmasında öğretmen yeterliği bir kez daha dikkat çekmektedir. Bu durum, öğretmen niteliklerinin bu süreçte önemli olduğu ve öğretmenlerin de bu durumun farkında oldukları şeklinde yorumlanabilir. Dolayısıyla, öğretmenlerin bireysel ve mesleki gelişimleri öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi için önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin güncel öğretim yöntem ve tekniklerini takip etmeleri ve alanında gerçekleşen gelişmeleri takip etmeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenme-öğretme sürecine yönelik öneriler ölçme-değerlendirme uygulamaları, aktif katılımın sağlanması, öğrenciye sorumluluk bilincinin kazandırılması, öğrenci ihtiyaçlarının dikkate alınması ve iletişim becerilerinin kazandırılması ile ilişkilendirilmiştir. Bu kapsamda, sunulan öneriler öğrencilerin

öğrenmeye yönelik katılımının artırılması ve öğrenci özelliklerinin dikkate alınması ile ilgili olduğu söylenebilir. Bu durum, dil öğretim süreci içinde öğrenci merkezli eğitim anlayışını destekleyecek bir öğrenme ortamı yaratılması gerekliliğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Hayat boyu öğrenme farkındalığının artırılmasına yönelik sunulan öneriler kapsamında, öğretmenler tüm paydaşların hayat boyu öğrenme kapsamında bilinçlenmesi ve küçük yaşlardan itibaren hayat boyu öğrenme becerilerinin kazandırılmasına yönelik görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda, öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik farkındalık kazandırılmasına değer verdikleri söylenebilir. Öte yandan, öğretmenlerin öğrencilerine bu farkındalığı kazandırmaya yönelik derslerine hayat boyu öğrenme becerilerini entegre etmeleri ve rol model olma gibi açılardan yetersiz olmaları düşündürücü bir sonuçtur. Bu durum, öğretmenlerin kendilerini hayat boyu öğrenen olarak görmemelerin ve bu konuda yeterli bilgi birikimi ve deneyime sahip olmamalarıyla açıklanabilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde;

- Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeyi alanyazın paralelinde anlamlandırdıkları, ancak öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik yeterli düzeyde bilgi birikimine ve/veya deneyime sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerini İngilizce dil öğretim süreçlerine yeterince yansıtamadıkları, hayat boyu öğrenme becerilerinin neler olduğu, kapsamı, işlevi, önemi ve yansıtılması hakkında yeterli bilgiye ve farkındalığa sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- İngilizce dil öğretim süreçlerinde; dil öğretimi ve mesleki gelişim açısından hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntem ve

tekniklerini takip etme, dil-kültür farkındalığı kazandırma, gelişmeleri takip edebilme amacıyla hayat boyu öğrenme becerilerine gereksinim duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmanın hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını etkileyen unsurlar öğretim programı, öğretmen, okul/üst yönetim/paydaşlar ve öğretim programı olarak ele alınmakla birlikte, öğrenme-öğretme sürecinin bileşenleri çerçevesinde anlamlandırılmıştır.

Uygulamaya ve İleride Yürütülecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenmeye ilişkin yeterli düzeyde bilgi birikimine ve/veya deneyime sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, öğretmenlere gerek hizmet öncesi eğitim gerekse hizmet içi süreçlerde hayat boyu öğrenmeye ilişkin farkındalık kazandıracak bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin sunulması önerilebilir.
- Araştırmada hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim süreçlerine yansıtılmasını etkileyen faktörlerden biri olarak öğretim programına bağlı unsurlar vurgulanmıştır. Bu sonuçtan hareketle, öğretim programının tüm öğeleri kapsamında, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere hayat boyu öğrenme farkındalığı ve alışkanlığı kazandırılmasına yönelik detaylı açıklamalara, örnek uygulamalara, vb. yer verilmesi önerilebilir. Ayrıca, ders kitaplarında da hayat boyu öğrenme becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklere yer verilmesi önerilebilir.
- Öğretmen, okul idaresi, veli ve öğrenci arasında oluşturulan etkili bir iletişim ve iş birliğinin hayat boyu öğrenme sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin hayat boyu öğrenme becerilerini kazanmasına yönelik düzenlenecek etkinliklerin tüm paydaşları kapsayıcı ve iş birliğine dayalı şekilde planlanması önerilmektedir.

- Öğretmenlerin hizmet öncesi lisans eğitimlerinde hayat boyu öğrenme becerileri, özellikleri, önemi, gerekliliği, öğrenme-öğretme sürecine entegre edilmesi gibi konularda kuramsal bilginin ve uygulama odaklı deneyimlerin kazandırılması önerilmektedir. Ek olarak, 2018 Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme programlarına seçmeli ders statüsünde dahil olan Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersinin zorunlu hale getirilmesi ve içeriğinin uygulamaya dönük olarak öğretmen adaylarına hayat boyu öğrenme becerilerini yansıtabilecekleri fırsatların sunulması önerilmektedir.
- Hayat boyu öğrenme becerilerinin verimli bir şekilde öğrenme-öğretme sürecine yansıtılmasına yönelik sunulan öneriler kapsamında vurgulanan hayat boyu öğrenme farkındalığının artırılması amacıyla okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilere, ihtiyaçları dahilinde eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.
- İlköğretimden itibaren öğrencilere hayat boyu öğrenme becerilerinin diğer branş dersleriyle iş birliği içerisinde desteklenerek kazandırılması önerilmektedir.
- İngilizce öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme becerilerinin yansıtılmasını mesleki açıdan gerekli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlaması ve öğrenme motivasyonlarının artırılması amacıyla öğretmenlerin bilimsel toplantılara, kişisel-mesleki kurslara, seminerlere ve çalıştaylara katılımının teşvik edilmesi önerilmektedir.
- Olgubilim desende yürütülen bu çalışma; gözlem formları, anketler, ölçekler gibi farklı veri toplama araçları kullanılarak, karma araştırma yöntemi ile daha büyük bir çalışma grubunun katılımıyla yürütülebilir.
- Güncellenen 2018 Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme Programlarına seçmeli ders statüsünde dahil olan Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme dersini alan İngilizce öğretmeni adaylarının hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim

süreçlerine yansıtılmasına yönelik görüşlerinin incelenmesi ve bu çalışmanın sonuçları ile karşılaştırılması önerilebilir.

- Hayat boyu öğrenme becerilerinin öğrenme-öğretme süreçlerine yansıtılmasına ilişkin farklı kademelerde görev yapan çeşitli branş öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde bir çalışma yürütülebilir.
- Diğer yabancı dil öğretmenlerinin (Almanca, Fransızca, vb.) hayat boyu öğrenme becerilerinin dil öğretim süreçlerine yansıtılmasına ilişkin görüş ve deneyimlerinin incelenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

Kaynaklar

- Abazoğlu, İ. (2014). Dünyada  ğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim uygulamaları. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 9(5), 1-46.
- Abbak, Y. (2018). * ğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ile yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Acar, A. (2019). Türkiye'deki 2013 ve 2018 ilkokullar ve ortaokullar İngilizce dersi  ğretim programlarının karşılaştırılması: 7. Sınıf izlencelerinin analizi. *Milli Eğitim*, 48(224), 299-325.
- Acar, I. H., & Uçuş, S. (2017). The characteristics of elementary school teachers' lifelong-learning competencies: A convergent mixed-methods study. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 17(6), 1833–1852. <https://doi10.12738/estp.2017.6.0082>
- Adams, D. N. (2007). Lifelong learning skills and attributes: The perceptions of Australian secondary school teacher. *Issues in Educational Research*, 17, 1-12.
- Akkaya-Tatlıdil,  . (2023). * ğretmenlerin hayat boyu öğrenme becerilerinin güncellenmiş anahtar yetkinlikler bağlamında incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
- Akkoyunlu, B. (2008). *Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme*. 8th International Educational Technology Conference (IETC2008), 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Akkuş, N. (2008). *Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak PISA 2006 sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Alpar, M. (2013). Yabancı dil  ğretiminde kültürel unsurların  nemi. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 95-106.

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya Yayıncılık.
- Altunöz, H. B. (2017). *Yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde etkili öğretim stratejilerinin analizi*. (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Arastaman, G., Fidan, İ. O., ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Arcagök, S., & Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 394-417.
- Asgari, A., Fard, H.S., & Tirgo, F. (2019). The role of quality in higher education and lifelong learning in entrepreneurship competencies of undergraduate students. *Pedagogika/Pedagogy*, 135(3), 240-256. <https://doi10.15823/p.2019.135.13>
- Aspin, D. N., and Chapman, J. D. (2000). Lifelong learning: concepts and conceptions. *International Journal of Lifelong Education*, 19 (1), 2-19.
- Atik Kara, D., & Kürüm, D. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının “yaşamboyu öğrenme” kavramına yükledikleri anlam: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği, 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sunulan bildiri (5-7 Eylül 2007). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Avrupa Birliği. (2019). Key competences for lifelong learning. Publications Office of the European Union. <https://doi/10.2766/569540>
- Avrupa Birliği Resmî Gazetesi. (2018). Hayat boyu öğrenme için anahtar yetkinliklere ilişkin 22.05.2018 tarihli konsey tavsiye kararı. https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/Yayinlar/Hayat_Boyu_Ogrenme_icin_Anahtar_Yetkinlikler_Tavsiye_Karari_2018.pdf
- Avrupa Komisyonu. (2018). *2018 Türkiye Raporu*.

Avrupa Komisyonu. (2010). Europe 2020: A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth.

<https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%200007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

Avrupa Komisyonu. (2000). A Memorandum on Lifelong Learning. https://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf

Avrupa Konseyi. (2006). *Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin anahtar yetkinlikler tavsiye kararı*. [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.

Ayçiçek, B., & Yanpar-Yelken, T. (2016). Eğitim fakültelerindeki öğretim elemanlarının hayat boyu öğrenme yeterlikleri ile hayat çapında öğrenme alışkanlıklarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 872-884.

Aydın, Ş. (2020). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile kültürel sermayeleri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile ilişkisi*. (Yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.

Ayra, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *NWSA-Education Sciences*. 10, (1), 17-28.

Balcı, M. C., & Yıldız, A. (2022). Yaşam boyu eğitimden yaşam boyu öğrenmeye: Faure ve Delors raporları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-26.

Başal, A. (2015). English language teachers and technology education. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(4), 1496-1511.

- Batdı, V. (2021). Yabancılara dil öğretiminde teknolojinin kullanımı: Bir karma-meta yöntemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 1213-1244.
- Bek, Y. (2007). *Öğretmenin toplumsal/mesleki rolleri ve statüsü*. (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Bekci, B. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin ve İngilizce Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Sakarya ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Boshier, R. (1978). Book reviews: Dave, R. H. (Ed.). Foundations of lifelong education. Oxford: UNESCO Institute for Education and Pergamon Press, 1976. *Adult Education Quarterly*, 28(2), 132-135.
- Bourn, D. (2016). Teachers as agents of social change. *International Journal of Development Education and Global Learning*, 7(3), 63-77.
- British Council. (2014). *Türkiye'deki devlet kurumlarında İngilizce Dilinin öğretime ilişkin ulusal ihtiyaç analizi*. https://www.tepav.org.tr/upload/files/1399388519-1.Turkiyedeki_Devlet_Okullarinda_Ingilizce_Dilinin_Ogrenimine_Iliskin_Ulusal_Ihtiyac_Analizi.pdf7
- Bryce, J. & Withers, G. (2003). Engaging secondary school students in lifelong learning. Australia: Australian Council for Educational Research.
- Budak, Y. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi gereken insan tipi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3): 693-708.
- Bulaç, E., & Kurt, M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 125-161.
- Buzkurt, L. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

- Candy, P.C. (2003) Lifelong learning and information literacy. Report for U.S. National Commission on Libraries and Information Science and National Forum on Information Literacy.
- Candy, P. C. & Crebert, G. (1994). *Developing lifelong learners through undergraduate education*. Canberra: AGPS
- Coşkun, F. (2022). Öğretmenlik mesleği ve 21. yüzyıl becerileri. *Alanyazın*, 3(1), 31-38.
- Coşkun, Y. D., & Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 108-120.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2017). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage.
- Çatal, N. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğrenmeyi öğrenme becerisine ilişkin görüş ve yeterlikleri*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, Ö.C. (2020). *Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme anahtar yeterliklerini öğrencilerine kazandırabilmelerine ilişkin öz yeterlik inançları (Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çeltik, H. (2022). Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisi üzerine bir inceleme çalışması. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (31), 107-131.
- Çetin, S., & Çetin, F. (2017). Lifelong learning tendencies of prospective teachers. *Journal of Education and Practice*, 8(12),1-8
- Çiftçi, S., Sağlam, A., & Yayla, A. (2021). 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 718-734. <https://doi10.29000/rumelide.995863>

- Çokyaman, M., & Beydoğan, H. Ö. (2022). Yabancı dil öğretiminde drama etkinliklerinin konuşma becerisi üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 845-871.
- Dabija, D. C., Abrudan, I. N., & Postelnicu, C. (2016). Teachers' motivations and expectations regarding lifelong learning. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Oeconomica*, 61(3), 32-42.
- Dalkıran, L. (2023). *İlköğretim matematik dersi öğretim programı anahtar yetkinliklerinin öğretmen görüşleri program kazanımları ve ders kitabı kapsamında incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Dehmell, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union's lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42 (1): 49-62.
- Delors, J., Mufti, I. A., Amagi, I., Carneiro, R., Chung, F., Geremek, B., et.al. (1996). The treasure within: Report to UNESCO of the international commission on education for the twenty-first century. UNESCO.
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2008). İlköğretimde yaşam boyu öğrenme için bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(6), 89-119.
- Demirel, M. (2009a). Lifelong learning and schools in the twenty-first century. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.1 (1). 1709-1716.
- Demirel, M. (2009b). İlköğretim programlarına yaşam boyu öğrenme becerileri açısından eleştirel bir bakış. I. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale, Tam Metin Bildirileri Kitabı, 1-25.
- Demirel, M. (2010). İlköğretim programlarına yaşam boyu öğrenme becerileri açısından eleştirel bir bakış. <http://oc.eab.org.tr/eqtconf/pdfkitap/pdf/583.pdf>.

- Demirel M. (2011). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'deki ilköğretim programlarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, S.1 (1).
- Demirel, M., & Yağcı, E. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1: 100-111
- Demirel, Ö. (2020). *Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası. (11. Basım)*. Pegem.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). VIII Beş yıllık kalkınma hayat boyu eğitim veya örgün olmayan eğitim özel ihtisas komisyonu raporu. Ankara. <http://ekutup.dpt.gov.tr>
- Devlet Planlama Teşkilatı (2006). Dokuzuncu kalkınma planı (2007–2013), Ankara: DPT Yayınları.
https://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Plani-2007-2013.pdf
- Doğan, E. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğrenilmiş güçlülük düzeyleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Doğan, S., & Kavtelek, C. (2015). Hayat boyu öğrenme kurum yöneticilerinin hayat boyu öğrenme kavramına ilişkin görüşleri: Hayat boyu öğrenme için bir metafor analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 292-303. <https://doi/10.5961/jhes.2015.131>
- Doğan, S., & Çalışkan-Toyoğlu, A. (2019). Okullarda hayat boyu öğrenme yeterlilikleri: Nitel bir durum çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1325-1348.
- Dohmen, G. (1997). Lifelong learning—the key to a new education policy in Germany. *Lifelong Learning in Europe*, 2, 1997.
- Dünya Ekonomi Forumu. (2020). *The future of jobs report 2020*. Geneva: World Economic Forum.

- Edelenbos, P., Johnstone, R. ve Kubanek, A. (2006). *The main pedagogical principles underlying the teaching of young learners*. [EAC 89/04]. Key study for the European Commission.
- Education First. (2022). EF English Proficiency Index. <https://www.ef.com/assetscdn/WIBlwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2022/ef-epi-2022-english.pdf>
- Elfert, M. (2016). *The utopia of lifelong learning: an intellectual history of UNESCO's humanistic approach to education, 1945-2015* (Doctoral dissertation). University of British Columbia, Canada.
- Epçaçan, C. (2013). Yaşam boyu öğrenme becerilerinin ders kitaplarında yer alma düzeyine örnek bir inceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11).
- Ereş, F. (2021). *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Pegem Akademi.
- Erlanson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L. & Allen, S. D. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods*. Sage Publications.
- Ertaş, S. (2022). *Pandemi sürecinde yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve öz-yeterlik algıları bağlamında İngilizce öğretmenlerinin e-öğrenmeye hazırbulunuşluklarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Ethnologue, Languages of the World. (2022). United States. Erişim adresi: <https://www.ethnologue.com/language/eng>
- Eurydice, N. (2000). Lifelong learning: The contribution Of education systems in the member States Of The European Union, results of the EURYDICE.
- Eurydice, N. (2017). *Key data on teaching languages at school in europe*. Publication Office of the European.

- Evers, F. T., Rush, J. C., & Berdrow, I. (1998). *The bases of competence: Skills for lifelong learning and employability*. Jossey- Bass.
- Faure, E., Herrera, F., Kaddoura, A., Lopes, H., Petrovsky, A.V., Rahnema, M., et.al. (1972). *Learning to be: The world of education today and tomorrow*. UNESCO.
- Fındıkçı, İ. (2004). *Yaşadıkça eğitim*. Hayat Yayıncılık.
- Field, J. (2001). Lifelong Education. *International Journal of Lifelong Education*, 20 (1/2): 3-15.
- Field, J., & Leicester, M. (Eds.). (2003). *Lifelong learning: Education across the lifespan*. Psychology Press.
- Garda, B., & Temizel, M. (2016). Bilgi çağında eğitim. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (12), 23-43.
- Garzón-Artacho, E., Sola-Martínez, T., Romero-Rodríguez, J. M., & Gómez-García, G. (2021). Teachers' perceptions of digital competence at the lifelong learning stage. *Heliyon*, 7(7), e07513.
- GeçgeL, H., & Peker, B. (2020). Multimedya araçlarının yabancı dil öğretimine etkisi üzerine öğretmen görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 12-22.
- Gedik, H. & Sarpkaya Aktaş, G. (2016). Hayat boyu öğrenmeden yansımalar: Öğretmen adaylarının görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 11(14).
- Gelpi, E. (1985). *Lifelong Education and International Relations (1st ed.)*. Routledge. <https://doi/10.4324/9780429434396>
- Gencel, İ. E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38(170).
- Gorard, S., & Rees, G. (2002). *Creating a learning society: Learning careers and policies for lifelong learning*. Policy Press.

- Gökyer, N. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 145-159.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (2005). Paradigmatic controversies, contradictions and emerging confluences. In. N. K. Denzin ve Y. S. Lincoln (Ed.). *The Sage Handbook of Qualitative Research (Third Edition)*. (s. 191-216). Sage.
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.
- Güneş, F., & Deveci, T. (2020). *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Pegem Akademi.
- Günüç, S., Odabaşı, H. F., & Kuzu, A. (2012). Factors affecting lifelong learning. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(2), 309-325.
- Harwood, A. (2007). *Lifelong learning: The integration of experiential learning, quality of life work in communities, and higher education*. (Doctoral thesis). The University of Montana, United States of America.
- Haznedar, B. (2004). Türkiye'de yabancı dil öğretimi: İlköğretim yabancı dil programı. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 21(2), 15-29.
- Haznedar, B. (2010). Türkiye'de yabancı dil eğitimi: Reformlar, yönelimler ve öğretmenlerimiz. *International Conference On News Trends In Education On Their Implications*, Antalya.
- Helterbran, V.R. (2005). Lifelong or school-long learning a daily choice. *The Clearing House*, 78(6), 261-264.
- Hoşgörür, V. (2016). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Education Sciences*, 1C0657, 11(3), 114-125.
<https://doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.3.1C0657>

- Hursen, C. (2014). Are the teachers lifelong learners? *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 5036-5040.
- İlhan, B., & Bümen, N. (2023). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programı uyarlamaları: örüntüler, nedenler ve sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21(1), 303-334. <https://doi.org/10.37217/tebd.1181074>
- İzci, E., & Koç, S. (2012). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 101-114.
- Jenkins, A. (2006). Women, lifelong learning and transitions into employment. *Work, employment and society*, 20(2), 309-328.
- Jovanova-Mitkovska, S., & Hristovska, D. (2011). Contemporary teacher and core competences for lifelong learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 573-578.
- Jurgelane, I., Grizane, T., & Jankova, L. (2016). Role of university lifelong learning process implementation. Research for Rural Development. *International Scientific Conference Proceedings*. 2, 246-253.
- Kabal, D. (2019). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve mutluluk düzeyleri üzerine bir çalışma (Kocaeli örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya
- Kalaycı, D. & Durukan, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi ders kitaplarının öğrenme alanları bakımından karşılaştırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8, 4, s. 2162-2177
- Kaliba, M., & Ambrožová, P. (2022). Teachers' expectations from lifelong learning courses in the field of inclusion during Covid-19 pandemic. In *INTED2022 Proceedings* (pp. 6814-6818). IATED. <https://doi10.21125/inted.2022.1724>

Kalkınma Bakanlığı (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018).

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf

Kansızoğlu, H.B. (2020). Hayat boyu öğrenme bağlamında okuryazarlık ve dil öğretimi.

Hayat Boyu Öğrenme ∞ Teoriler, Araştırmalar ve Eğilimler (pp.79-122)

<https://doi:10.14527/9786257228718.04>

Kaplan, A. (2017). Lifelong learning: conclusions from a literature review. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 5(2), 43-50.

Kara, G. & Kara, Ş. (2023). Birleştirilmiş sınıflarda İngilizce dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin yeterlik algıları ve karşılaştıkları güçlükler. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(14), 23-43.

<https://doi.org/10.57135/jier.1165999>

Karsantık, Y., & Yağcı, E. (2021). Türkiye’de İngilizce dersi öğretim programlarındaki değişim üzerine araştırmalar: Bir meta-sentez çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 625-654.

Kazu, İ. Y., & Erten, P. (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *İlköğretim Online*, 15(3). <https://doi10.17051/io.2016.07530>

Keleş, E. & Turan Güntepe, E. (2018). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının teknolojiyi öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonu. *Sakarya University Journal of Education*, 8 (3), 142-157. <https://doi10.19126/suje.419719>

Kılıç, A. E., & Yılmaz, R. (2019). Descriptive analysis of the articles published in the last 10 years within the context of lifelong learning. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(1), 322-359.

Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Denizli ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

- Kırgöz, Y. (2009). Globalization and English language policy in Turkey. *Educational policy*, 23(5), 663-684.
- Kırgöz, Y. (2006). Teaching EFL at the primary level in Turkey. In M. McCloskey, M. Dolitsky, & J. Orr (Eds.), *Teaching English as a foreign language in primary school* (pp. 85-99). Alexandria, VA: TESOL.
- Kırgöz, Y. (2005). Motivation and student perception of studying in an English-medium university. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 101-123.
- Kirk, J., & Miller, M. L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research* (Vol. 1). Sage.
- Knapper, C. and Cropley, A.J. (2000). *Lifelong learning in higher education* (Ed: third). Kogan Page.
- Klug, J., Krause, N., Schober, B., Finsterwald, M. ve Spiel C. (2014). How do teachers promote their students' lifelong learning in class? Development and first application of the LLL Interview. *Teaching and Teacher Education*, 37, 119-129.
- Kocayığıt, A., & Karademir, Ç. A. (2020). Türkçe dersi öğretim programı “öğrenmeyi öğrenme” yetkinlik alanının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 1225-1236.
- Kok, J. K. (2014). Lifelong Learning: The experiences of Malaysian school teachers. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 22(1).
- Konokman, Y. G., & Yelken, Y. T. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 29(2), 267-281.
- Korkmaz, Ç. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam ve 21. yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

- Kozikoğlu, İ., & Altunova, N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 522-531.
- Lala, Ö. (2021). *Öğretmenlerin mesleki değerleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Doktora tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Landberg, M., & Partsch, M. V. (2023). Perceptions on and attitudes towards lifelong learning in the educational system. *Social Sciences & Humanities Open*, 8(1), 100534.
- LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Ethnographic data collection in evaluation research. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 4(3), 387-400.
- Lengrand, P. (1975) *An Introduction to Lifelong Education*. Croom Helm.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1986). But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New directions for evaluation*, (30), 73-84.
- London, M. (Ed.). (2011). *The Oxford handbook of lifelong learning*. Oxford University Press.
- Longworth, N. (2001). Learning communities for a learning century. A. D, J. Chapman M. Hatton ve Y. Sawano. *International Handbook of Lifelong Learning* (s. vol 6). Dordrecht: Springer International Handbooks of Education. https://doi.org/10.1007/978-94-010-0916-4_30
- Lowe, J. (1985). *Dünyada yetişkin eğitime toplu bakış*. Çev. Turhan Oğuz. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu.
- Malmquist, C. G., (2022). *Curiosity, Intrinsic Motivation, Autonomy, and Lifelong Learning in Education and the United States Marine Corps*. University of Nebraska-Lincoln Digital Commons, 1-32.

- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *Yabancı dil eğitimi ve öğretimi yönetmeliği*. Ankara: MEB. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/424.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı EARGED. (2011). 21. Yüzyıl öğrenci profili. Ankara: MEB. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2014). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi (2014-2018)*. Ankara: MEB. <https://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/013.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri 2017*. Ankara: MEB. <https://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *İngilizce dersi öğretim programı (2-8)*. Ankara: MEB. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=327>
- Morgan-Klein, B. ve Osborne, M. (2007). *The concepts and practices of lifelong learning*. Oxon: Routledge.
- Oral, B., & Yazar, T. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 14(52).
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (1996). *Lifelong learning for all: meeting of the Education Committee at Ministerial level, 16-17 January 1996*. OECD.
- Owusu-Agyeman, Y. (2017). Expanding the frontiers of national qualifications frameworks through lifelong learning. *International Review of Education*, 63(5), 657-678. <https://doi:10.1007/s11159-017-9661-2>

- Öğretir-Özçelik, A. (2019). İnovasyon, yaratıcılık ve yenilenme. *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (3. Basım). Pegem Akademi.
- Örs, M. & Kaya, H. E. (2021). Yaşam boyu öğrenme bakış açısından toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal adalet. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1703-1716.
- Özcan, A. (2021). *İlkokullarda yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde yaşanan problemler: Konya Örneği*. (Doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Özcan, D. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme yaklaşımına yönelik yeterlik algılarının değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Özdemir, Ü. (2022). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Özer, B. & Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *EKEV akademi dergisi*, (67), 59-84.
- Partnership for 21st Century Learning (P21). (2019). *P21 Framework Definitions*.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation (No. 4)*. Sage.
- Polat, C., & Odabaş, H. (2008). Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: Bilgi okuryazarlığı. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, Antalya, 27-30 Mart 2008.
- Poyraz, H. (2014). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmelerini etkileyen faktörler ile kurumları tarafından desteklenme algıları arasındaki ilişki*. (Doktora tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Quendler, E., & Lamb, M. (2016). Learning as a lifelong process-meeting the challenges of the changing employability landscape: competences, skills and knowledge for

- sustainable development. *International Journal of Continuing Engineering Education and Life Long Learning*, 26(3), 273-293.
- Reinsch, E. (2007). *The relationship among lifelong learning, emotional intelligence and life satisfaction for adults 55 years of age or older*. (Doctoral dissertation). University of Illinois, Chicago
- Regmi, K. D. (2015). Lifelong learning: Foundational models, underlying assumptions and critiques. *International Review of Education*, 61(2), 133-151. <https://doi:10.1007/s11159-015-9480-2>.
- Ringsted, M. (1998). Open learning in primary and secondary schools-towards the school of tomorrow in the information society. *Educational Media International*, 35(4):278-281.
- Saban, A., & Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri (3. Baskı)*. Anı Yayıncılık.
- Samancı, O. & Ocakçı, E. (2017). Hayat boyu öğrenme. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (24), 711-722.
- Scales, P. (2008). *Teaching in the lifelong learning sector*. Open University Press.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75.
- Shuman, L.J., Besterfield-Sacre, M. and McGourty, J. (2005). The ABET "Professional Skills" — Can they be taught? Can they be assessed. *Journal of Engineering Education*, 94(1), 41-55. <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2005.tb00828.x>
- Seferoğlu, S. S., (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.
- Selvi, K. (2011). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 61-69.

- Sezgin, S. (2022). *Türkiye'de yaşam boyu öğrenme ile ilgili yayınların sistematik literatür taraması*. (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Değerlendirme Raporu*.
- Syslo, M. M. (2004). Schools as lifelong learning institutions and the role of information technology. *In Lifelong learning in the Digital Age* (pp. 99-109). Springer, Boston, MA.
- Şen, N. (2021). *İngilizce öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri ve teknolojiyi entegre etme öz yeterlikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Şentürk, C. & Baş, G. (2021). Investigating the relationship between teachers' teaching beliefs and their affinity for lifelong learning: The mediating role of change tendencies. *International Review of Education*. <https://doi.org/10.1007/s11159-021-09917-7>
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *17. Millî Eğitim Şûrası Kararları*. Ankara: MEB. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2013). *2013 Yılı Kurul Kararları*. MEB. http://ttkb.meb.gov.tr/kurulkararlari/fihristler/fihrist_2013.pdf
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2017). *2017 Yılı Kurul Kararları*. MEB. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/21170711_fihrist_2017.pdf
- Tanatar, E. (2017). *Öğretmenlerin iş değerleri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- TEPAV. (2014). *Türkiye'deki devlet okullarında İngilizce dilinin öğretimine ilişkin ulusal ihtiyaç analizi*. <https://www.tepav.org.tr/upload/files/1399388519->

1.Turkiyedeki Devlet Okullarında İngilizce Dilinin Öğrenimine İlişkin Ulusal İhtiyac Analizi.pdf

- Teke, D. (2020). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi: Öğretmenlerin mesleki çalışmaları üzerine bir araştırma*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Torun, B., & Seçkin N, G. G. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve iş doyum düzeylerinin incelenmesi. *Edu 7: Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(12), 1-22.
- Tunca, N., Şahin, S. A., & Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- UNESCO. (2017). *Global Education Monitoring Report 2017/18. Accountability in education: Meeting our commitments*. Paris: Unesco.
- UNESCO. (2015). *Incheon declaration: Education 2030-Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. In Symposium conducted at the meeting of World Education, Incheon, Republic of Korea*.
- UNESCO (1996). *Learning: the treasure within; report to UNESCO of the International Commission on Education for the twenty-first century* (pp.37-38).
- UNESCO. (1976). *Recommendation on the development of adult education. General Conference. Nairobi. http://www.unesco.org/education/pdf/NAIROB_E.PDF*
- UNESCO, (1972). *Learning to be: the world of education today and tomorrow*.
- Usluel, Y. K. ve Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretim elemanlarının bilgi teknolojilerini kullanmada karşılaştıkları engeller, çözüm önerileri ve öz-yeterlik algıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(6), 143-157.
- Urhan, N. (2020). Hayat boyu öğrenme: Avrupa Birliği ve Türkiye karşılaştırması. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1, 18-45.

- Ünsal, S. (2021). Öğretmenlik mesleğinin tanımı, önemi ve öğretmenlerin değişen rolleri üzerine betimsel bir araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(42), 1481-1504. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.956111>
- Üstüner, M., Abdurrezzak, S., & Yıldızbaş, Y. V. (2021). Öğretmenlerin ideal öğretmen özelliklerine ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(229), 567-585.
- Villegas-Reimers, E. (2003). *Teacher professional development: an international review of the literature*. Paris: International Institute for Educational Planning.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321.
- Weidinger, W. (2014): Competence-oriented teaching in international projects. In: Rabensteiner, P.M. *Interculturality. Internationalization in Teacher Education*. Vol. 2, pp. 34 – 49.
- Wikipedia.(2023).https://tr.wikipedia.org/wiki/Resm%C3%AE_dili_%C4%B0ngilizce_olan_%C3%BClkeler_listesi
- Woonsun, K. (2014). Korean secondary school teachers' perception and need toward lifelong learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3506-3510.
- Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: Araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yaman, F. (2014). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Yenen, E. T. (2018). An Examination of relationship between English teachers' job satisfaction and key competences for lifelong learning. *MOJES: Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 7(1), 35-46.

- Yenen, E. T. (2022). Öğretmenlerin mesleki yeterliklerini etkileyen faktörler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 27-45.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Z. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algıları ve görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112).
- Yıldız Durak, H. & Tekin, S. (2020). Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme yeterliliklerinin kişisel ve mesleki değişkenlere göre incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 221-235.
- Yu Soe, H. (2018). The impact of teachers' professional development on the teachers' instructional practices: An analysis of TALIS 2013 teacher questionnaire, *Finland*. *World Voices Nexus*, 2(3).
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. (2018). *YÖK Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*.
- Zhang, Z. (2009). Lifelong Education (Learning) In China; Present Situation And Development Trends. *Convergence*, 42(1), 49-63.

EK-A: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK YARI YAPILANDIRILMIŞ BİREYSEL GÖRÜŞME FORMU ÖRNEK SORULAR

Yer ve Tarih:

Görüşme Başlangıç-Bitiş Saati:

Bölüm I. Kişisel Bilgiler

1. Öncelikle kişisel bilgilerinize ilişkin sorularla başlamak istiyorum.

1.1. Yaşınız:

1.2. Cinsiyetiniz:

1.3. Mezun olduğunuz lise:

1.4. Mezun olduğunuz üniversite, fakülte ve bölümünüz:

Bölüm II. Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşler

-Hayat boyu öğrenmeyi nasıl tanımlarsınız? Hayat boyu öğrenmenin kapsamı, içeriği ve işlevi hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

-Hayat boyu öğrenen bir bireyi diğer bireylerden ayıran en temel özellik/özellikler sizce nelerdir?

-Öğretmenlik mesleğini düşündüğünüzde hayat boyu öğrenme becerisinin gerekliliği/ önemine yönelik görüşleriniz nelerdir?

Bölüm III. Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Öğrenme-Öğretme Sürecine Yansıtılmasına İlişkin Görüşler

- Hayat boyu öğrenme becerilerinin İngilizce derslerinde kazandırılmasına yönelik görüşleriniz nelerdir?

- Hayat boyu öğrenme becerilerinin, İngilizce derslerine özgü işlevi/işlevleri var mıdır? Nedenleriyle açıklar mısınız?

- Hayat boyu öğrenme becerilerini İngilizce derslerinize yansıtılmasında/yansıtılmamasında hangi unsur/unsurların etkili olduğunu düşünüyorsunuz? Örneklerle açıklayabilir misiniz?

-Hayat boyu öğrenme becerilerinin, öğrenme-öğretme sürecine daha verimli bir şekilde yansıtılmasına yönelik önerileriniz nelerdir?

EK-B: Araştırma Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 16/09/2022 13:15
Sayı: E-35853172-300-00002393324

00002393324

Sayı : E-35853172-300-00002393324
Konu : Etik Komisyon İzni (Candan BAYAR)

16.09.2022

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 19.08.2022 tarihli ve E-51944218-300-00002345059 sayılı yazınız.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim yüksek lisans programı öğrencilerinden **Candan BAYAR**'ın, **Doç. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN** danışmanlığında yürüttüğü "**Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin Öğrenme-Öğretme Sürecine Yansıtılması: İngilizce Öğretmenlerinin Görüşleri, Yeterlik Algıları ve Deneyimleri**" başlıklı tezi Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **13 Eylül 2022** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 1E766790-CA51-419A-8533-37626EC22D5D

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Çağla Handan GÜL

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon: 03123051008

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK-C: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- * tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

01/09/2023

Candan BAYAR

EK-Ç: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

31/08/2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: Hayat Boyu Öğrenme Becerilerinin İngilizce Dil Öğretim Süreçlerine Yansıtılması: İngilizce Öğretmenlerinin Görüşleri

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
31/08/2023	149	225101	04/07/2023	%9	2154848899

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Candan BAYAR

Öğrenci No.: N19136369

Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Eğitim Programları ve Öğretim

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN

EK-D: Thesis Originality Report

31/08./2023

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Curriculum and Instruction

Thesis Title: Reflection of Lifelong Learning Skills in English Language Teaching Process: English Teachers' Opinions

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
31/08/2023	149	225101	04/07/2023	%9	2154848899

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Candan BAYAR
Student No.: N19136369
Department: Educational Sciences
Program: Curriculum and Instruction
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED

Assoc. Prof. Dr. Gülçin TAN ŞİŞMAN

EK-E: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına ilişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

01/09/2023

Candan BAYAR

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tez in erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılmaması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ay aşmamak üzere tez in erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir
*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

